Lietuvos Nacionalinė M. Mažvydo Biblioteka

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 5 (1824) 1985 SAUSIS-JANUARY 29 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Auka tautai

Kai prieš šimtą metų lietuvių tauta buvo atsidūrusi tragiškoje būklėje, kai didžioji inteligentijos dalis — bajorai ir kunigai savo tėvyne laikė Lenkiją, kai didžioji tautos dalis tebebuvo beraščiai, — daug kam atrodė, kad tai jau yra atėjusi lietuvių tautos pabaiga, kad lietuviams neišvengiamai gresia prūsų likimas. Tada keletas su Karaliaučiaus universitete dirbančių vokiečių ar suvokietėjusių lietuvių mokslininkų ryžosi M. Lietuvoje gelbėti bent tai, kas galima, būtent mokslui svarbią lietuvių kalbą, kuri dar tebebuvo vartojama Lietuvos kaimuose. Jie pradėjo užrašinėti lietuvių kalbos pavyzdžius ir išleido pirmąją lietuvių kalbos gramatiką. Bet greitai paaiškėjo, kad rimtam lietuvių kalbos išsaugojimui reikia turėti tą kalbą pamilusių lietuvių inteligentų. Imta belstis į inteligentijos sąžinę. Vokietis Sauerveinas parašė lietuviams giesmę "Lietuviais esame mes gimę, lietuviais norime ir būt, tą garbę gavome užgimę, jai ir neturim leist pražūt". Visų pastangos, įskaitant "Aušrą" ir kitus, buvo sėkmingos. Jų vaisius buvo puikus lietuvių tautos žiedas — nepriklausoma Lietuvos valstybė.

Istorijos ratas pasisuko, ir lietuvių tauta vėl atsidūrė vergijoje. Dabar anoje geležinės uždangos pusėje esanti tautos dalis yra persekiojama, dvasiškai skriaudžiama, ypač naikinant jos tautiškai galvojančią inteligentiją. Su pasididžiavimu, nors iš tolo, matome ten dar tebežibančius laisvės žiburius, nepaisančius persekiojimo bei priespaudos.

O pas mus, laisvame pasaulyje? Tiesos vardan reikia pasakyti, kad ir čia dar turime nemažą būrį tų, kurie mato būsimos nepriklausomos Lietuvos šviesą. Pasižiūrėkime iš arčiau pvz. kad ir į Kanadą bei kitus kraštus. Pagrindines vadovavimo vietas visuomeninėje mūsų veikloje, kultūriniame gyvenime ir švietime jau užima Lietuvos nematę vaikai, dabar — vidurinioji karta. Suderinę asmeninius savo polėkius su pasiryžimu tarnauti Lietuvai, jie yra visuomeninės veiklos vienetų pirmininkai, parapijų komitetų veikėjai, muzikai, dainininkai, tautinių šokių grupių vadovai ir dalyviai, mokyklų vedėjai ir mokytojai, radijo programų vedėjai, rašytojai, žurnalistai, sporto klubų vadovai ir nariai, aktoriai ir daugelio kitų lietuviškųjų sričių vadovai bei [illegible]. Kiekvieną savaitę jie aukoja daug savo poilsio valandų tam, kad tai lietuvio garbei neleistų pražūt.

Bet tai yra tik tautiečių dalis. Kur kiti? Vyriausioji karta, sunkų lietuvybės perkėlimo į Ameriką darbą gana pakankamai atlikusi, yra jau amžinybėje arba pakeliui į ją. Minėti viduriniosios kartos žiburiai, norėdami išlaikyti tėvų sukurtas lietuviškas institucijas, dirba už kelis, kai tuo tarpu kiti jų draugai, kartu baigę šeštadieninės mokyklas, "neturi laiko". Kai kurie jų gal ir tikrai laiko neturi, bet užtat turi pinigo daugiau, negu nemokamai dirbantieji idealistai. Būtų gražu, kad bent Vasario 16-sios proga jie tuo pinigu stipriau paremtų lietuviškuosius darbus, aukodami daugiau negu tik vienos kitos valandos uždarbį.

Dalis tautiečių atsikalbinėja nuo didesnės aukos, sakydami, kad rinkliavų yra per daug. Tiesa, turėdami daug svarbių lietuviškųjų reikalų, visuomenės veikėjai yra priversti prašyti aukų. Vasario 16-sios aukas per daugelį metų skirdavome tiesioginiams Lietuvos laisvinimo darbams, tad eikime ta linkme ir toliau.

Yra ir dar viena grupė visose kartose. Jie linksta užmiršti, kad yra gimę lietuviais ir save laiko jau kitos tautos nariais. Pasigailėjimo verti tie tautiečiai, nes nesupranta, kad savo prigimties neįmanoma pakeisti. Galime vis dėlto bent tikėtis, kad Vasario 16-sios proga ir jų sąžinė atsilieps.

A. Rinkūnas

Šv. Tėvas priėmė lietuvių delegaciją

Telefonu iš Venezuelos sostinės Karako

Š. m. sausio 28 d. dr. Vyt. Dambrava telefonu pranešė, kad Šv. Tėvas Jonas-Paulius II, kuris šiomis dienomis lankosi Pietų Amerikoje, sausio 27 d. Venezuelos sostinėje priėmė vietos lietuvių delegaciją. Erdvioje teatro salėje, kurioje dalyvavo per 1000 asmenų, buvo surengtas Šv. Tėvo susitikimas su vietos lenkais. Kadangi susitikimo buvo prašiusi ir Venezuelos Lietuvių Bendruomenės valdyba, minėto susitikimo laikas buvo prailgintas ir ten pat priimta lietuvių delegacija, kurią sudarė inž. Antanas Baronas ir Milda Dugnaitė. Jiedu, tarę pasveikinimo žodžius, įteikė Šv. Tėvui gėlių puokštę ir tautinę lietuvių juostą su įaustu įrašu "Lietuva". Ta proga lietuvių delegacija kreipėsi į Šv. Tėvą, prašydama jį paskirti Lietuvai kardinolą. Jonas-Paulius II pabučiavo lietuvių atstovus ir maloniai atsisveikino. Susitikime dalyvavo 65 lietuviai.

Be to, Šv. Tėvas priėmė ir kitų tautybių atstovus, būtent, vengrų, ukrainiečių, slovėnų, kroatų ir kitų.

Vėliau Šv. Tėvas, kalbėdamas minioms, paminėjo įvairias tautybes, pirmoje vietoje pasirinkęs lietuvius ir pasveikinęs juos tradiciniu "Garbė Jėzui Kristui".

Sekančią dieną viename didžiųjų Venezuelos sostinės dienraščių "El Universal" buvo išspausdintas pusės puslapio skelbimas — viešas kreipimasis į Šv. Tėvą paskirti Lietuvai kardinolą. Jame išdėstyti motyvai, kodėl to prašoma, primenamos Lietuvos tikinčiųjų kančios, gyvybės aukos ir jų šauksmas moralinės pagalbos. Šis kreipimasis buvo įteiktas šv. Tėvui tos pačios dienos vakare.

Sporto stadione buvo surengtas susitikimas su jaunimu. Jame dalyvavo ir lietuvių jaunimas. Tarp kitų buvo matyti ir Lietuvos trispalvė.

Šv. Tėvo Jono-Pauliaus II Mišiose Venezuelos sostinėje dalyvavo apie pusantro milijono tikinčiųjų. Spauda, radijas ir televizija apie tas iškilmes labai plačiai rašė, rodė ir komentavo. Lietuviai, kur tik galėjo, aktyviai dalyvavo.

Australijos lietuvių dienose, kurios įvyko 1984 m. gruodžio 26—31 d.d. krašto sostinėje Kanberoje. Viršutinėje nuotraukoje Lietuvių dienų dalyviai prie šventovės laukia pamaldų gruodžio 26 d., žemutinėje — po pamaldų ant šventovės laiptų. Iš kairės (prie kryžiaus) kun. J. PETRAITIS, kun. dr. PR. DAUKNYS, prel. P. BUTKUS, Šv. Tėvo atstovas pronuncijus arkiv. L. BARBARITO, prel. P. JATULIS, kun. PR. VASERIS Nuotr. St. Daliaus

Darbininkija ir komunistinė valdžia

Lecho Valensos mintys, pareikštos prancūzų korespondentui Gdansko mieste

Uždraustojo lenkų Solidarumo sąjūdžio vadovas darbininkas Lechas Valensa vis tikisi, kad lenkų tauta privers komunistinę valdžią pakeisti ūkio politiką ir sušvelninti visuomeninius prieštaravimus. Taip jis sakė pokalbyje su prancūzų katalikų laikraščio "La Vie Francaise" korespondentu, kuris prieš 1984 m. Kalėdas aplankė Valensą Gdanske. Tuo metu valdžia buvo paleidusi žymų Solidarumo veikėją Bogdaną Lisą ir teigė, kad jau nebesą Lenkijoje politinių kalinių. Todėl korespondentas teiravosi, ar jau pribrendo laikas ir Amerikai pakeisti savo nusistatymą bei netaikyti Lenkijai ūkio sankcijų.

Valensa korespondentui pirmiausia priminė, kad jam, profesinių sąjungų veikėjui, nedera kalbėti apie Amerikos politikos reikalus. "Nesu tokioje padėtyje, kad galėčiau būti Amerikos prezidento ar valstybės departamento patarėju. Reikia tikėtis, kad Amerikos vyriausybė, viską gerai žinodama, padarys teisingą sprendimą".

Diplomatiškai išsisukęs iš to klausimo, Valensa pažymėjo, jog pastaruoju metu valdžia paleido du žinomus kalinius, tačiau Lenkijoje dar kalinama per 40, kurie buvo nuteisti už tai, kad neatsisakė savo laisvės idealo. Tai tas pats idealas, už kurį kovoja visi Solidarumo šalininkai.

Korespondentas pastebėjo, kad Valensa neseniai buvo susitikęs su kardinolu Glempu. Stebėtojai tą susitikimą laiko politiškai reikšmingu. Valensa atsakė jis niekad nenorėjęs sudaryti tokį įspūdį. "Esu praktikuojantis katalikas. Kalbamės, kai Lenkjos K. Bendrijos primas turi noro ir laiko mane pamatyti. Aišku, neinu vien tik dėl dvasinių patarimų. Kalbamės ir rimtais pasaulietiškais klausimais, bet visuomet jaučiuosi, kaip sūnus su tėvu".

Prancūzui rūpėjo patirti, ar Lenkijos K. Bendrijos vadovybė šiuo metu neketina paremti uždraustojo Solidarumo kovoje prieš valdžią. Valensa atsakė: Lenkijos K. Bendrija gyvuoja jau daugiau kaip tūkstantį metų. Ji ir toliau reikšis ne tik mūsų dienomis, bet iki amžių pabaigos. Kaip tik dėl to K. Bendrija yra aukščiau politinių partijų, aukščiau Solidarumo sąjungos, aukščiau visų interesų. Žinoma, yra daug mano draugų, kurie norėtų matyti K. Bendriją labiau mūsų pusėje, atviriau remiančią mūsų reikalą. Vis dėlto reikia suprasti, kad stovėdama "aukščiau", K. Bendrija įstengė praeityje daug kartų išgelbėti šį kraštą. Vien per praėjusius 40 metų ji galėjo daug daugiau nuveikti, negu mūsų profesinių sąjungų sąjūdis. Geriausia, ko galima jai palinkėti, kad išsilaikytų per amžius.

Korespondentas klausė Valensą, ar dabartinėmis sąlygomis galima įsivaizduoti Solidarumo atsteigimą ta pačia forma, kaip 1981 m. gruodžio mėnesį.

Valensa atsakė: per praėjusius 40 metų pasikeitė daugybė dalykų. Tai, kas buvo galima prieš trejus metus, dabar nebegalima. Antra vertus, daugybė dalykų šiandien vyksta, o prieš 40 metų jie buvo neįsivaizduojami. Taip ir su Solidarumo sąjunga. Mūsų statutuose ir programoje išreikšti nemirtingi idealai. Tie idealai gyvuos. Kiti dalykai — daugiau laikiniai, mažiau esminiai. Jie turi prisitaikyti prie esamų sąlygų. Patirtis padės surasti išmintingesnį sprendimą. Bet to nereikia suprasti taip, lyg Solidarumas mums nerūpėtų. Noriu tik pabrėžti, kad svarbiausi dalykai yra nemirtingi. Solidarumo sąjūdžio pagrindai remiasi socialine krikščionių doktrina. Jei tai vadinama Solidarumu, tai tvers amžinai. Bet jeigu Solidarumas apsiribos tik visuomeniniais ir ūkiniais reikalavimais ar mažesniais laikiniais dalykais, tai ir turėsite tik mažą, ribotą solidarumą. Tik plačiąja prasme Solidarumas gyvuos ir galop laimės.

Korespondentas teigė, kad infliacija Lenkijoje šiemet toliau didės, daugelio apžvalgininkų nuomone dėl to kils nauji neramumai krašte. Ar Valensa pritaria tokiai nuomonei? Jei taip, ar yra kokia galimybė išvengti neramumų?

Valensos atsakymas: aišku, laukia sunkūs metai. Tačiau lenkai yra labai sąmoningi žmonės. Tarp jų nėra daug "kamikazių". Aišku, kad negalima sutikti su tokiomis ūkio reformomis, kurios nuvertintų mūsų darbą. Turime spausti vyriausybę, sakė Valensa, kad kitaip reformuotų ūkį. Reikia ne tik pakeisti atlyginimų, bet ir visą ūkio sistemą, kuri įgalintų išspręsti infliacijos ir atlyginimų problemas. Pasisakome už reformas, nes jas jau siūlėme tada, kai Solidarumas oficialiai gyvavo. Mums tai atrodo vienintelė galima išeitis lenkų visuomenei. Juo anksčiau vyriausybė imsis realiai pertvarkyti ūkį, juo veikiau bus atsikratyta infliacijos problemų.

Pagaliau sunku numatyti, kokias reakcijas sukels dabartinė krizė. Valensa vis dėlto tiki lenkų tautos išmintimi: "Manau, kad mūsų žmonės privers vyriausybę reformuoti ūkio sistemą ir tuo būdu išvengti aštraus visuomeninio konflikto". **Lmb.**

Pasaulio įvykiai

VĖJAS, ŠALTIS IR SNIEGAS SUKLIUDĖ JAV PREZ. R. REAGANO inauguracijos planus. Teko atsisakyti 134.000 žiūrovų prie JAV kongreso rūmų, iškilmingo parado Vašingtone. Pirmą kartą pastarųjų 76 metų laikotarpyje visas iškilmes teko perkelti į sales. Prisaikdinimas antrajam ketverių metų terminui su prez. R. Reagano kalba įvyko JAV kongreso vidinėje salėje. Savo žodyje jis pasisakė už tolesnį Amerikos stiprinimą, antiraketinių ginklų išvystymą. Tokia sistema nesunaikintų žmonių, tik atskriejančias raketas. Ji taipgi vestų prie raketų su branduoliniais ginklais visiško panaikinimo. Sovietų Sąjungai buvo pažertas priekaištas, kad ji yra pradėjusi didžiausią ginklavimąsi žmonijos istorijoje. Pasaulis nori taikos, bet jai užtikrinti neužtenka vien tik maldos. Prez. R. Reaganas ir toliau žadėjo remti žmogaus teises pasaulyje, laisvo apsisprendimo teisę. Krašto vidaus reikaluose jis prašneko apie auksinius metus, ekonominį atkutimą, ragino siekti bendradarbiavimo, atsisakyti politinių partinių skirtumų. Antrajame termine prez. R. Reaganui rūpi išlaikyti atgijusį ekonominį Amerikos augimą, pasiekti susitarimus su Sovietų Sąjunga, apribojančius branduolinius ginklus, duodančius vilties ilgai taikai. Didžiausią problemą sudaro sparčiai augantis biudžeto deficitas, galintis sulėtinti ekonomiją, padidėjęs JAV kongreso narių savarankiškumas. Jie visada skiria mažesnį dėmesį prezidentui, pradėjusiam antrą ketverių metų terminą, kuris jam yra paskutinis.

Derybų pradžia

Maskvoje ir Vašingtone buvo paskelbta, kad atnaujintos derybos ginklų klausimu bus pradėtos Ženevoje kovo 12 d. Derybas ves trys atstovų grupės. Viena jų svarstys tolimojo skrydžio raketas, antra — vidutinio nuotolio, trečia — vadinamąjį "Žvaigždžių karą" erdvėse, gynybines raketas sunaikinti puolamosioms. Sovietų delegacijos vyriausiu vadovu yra paskirtas diplomatas V. Karpovas, amerikiečių — advokatas M. Kampelmanas, prez. R. Reagano atstovas ankstesnėse derybose su sovietais.

Prarado milijonus

Niujorke pasibaigė gen. A. Šarono, buvusio Izraelio apsaugos ministerio byla, iškelta žurnalui "Time". Ji lietė masines palestiniečių žudynes Beiruto Sabros ir Šatilos stovyklose. Buvusio vyr. teisėjo A. Kahano vadovaujama komisija iš dalies kaltu dėl tų žudynių pripažino gen. A. Šaroną. Jam teko pasitraukti iš krašto apsaugos ministerio pareigų. "Time" žurnalas, vadovaudamasis savo korespondento D. Halevy pranešimu iš Jeruzalės, 1983 m. vasario 21 d. laidoje paminėjo slaptą komisijos paragrafą. Esą jame buvo teigiama, kad gen. A. Šaronas, nužudžius Libano porezidentu išrinktą falangistų vadą B. Gemajelį, su jo šeimos nariais aptarė kerštą palestiniečiams. Gen. A. Šaronas tai pavadino jo garbės pažeidimu ir pareikalavo $50 milijonų. Prisiekusiųjų teismas pripažino, kad pranešimas buvo neteisingas ir kad iš tikrųjų padarė žalos gen. A. Šaronui. Tas pats teismas betgi nutarė, kad "Time" žurnalo redaktoriai ir leidėjai taip pasielgė be blogos valios. Toks nutarimas sustabdė gen. A. Šarono $50 milijonų ieškinį, pasitenkindamas "Time" žurnalo atitaisymu. Gen. A. Šaronas dabar yra prekybos ministeris koalicinėje premjero Š. Pereso vyriausybėje. Atrodo, šia byla jis bandė atitaisyti politinę savo reputaciją. Sekmadieninėje televizijos programoje "This Week With David Brinkley", komentuodamas teismo sprendimą, gen. A. Šaronas kalbėjo labai karingai. Esą jo garbės pažeidimas liete ne tik jį, bet ir anuometinio premjero M. Begino vyriausybę, net ir pačią izraelitų tautą. Pasak gen. A. Šarono, "Time" žurnalas jau 15 metų spausdina Izraeliui nepalankias žinias. Programos vadovas D. Brinkley, susilaukęs tokio kaltinimo žurnalui, nedelsdamas padėkojo gen. A. Šaronui ir užbaigė pradėtą pokalbį. Kitą bylą prieš "Time" žurnalą gen. A. Šaronas yra pradėjęs Izraelyje, kur yra jam palankesni įstatymai.

Trūksta pinigų

Izraelio finansų ministeris J. Modajus paskelbė 1985 m. biudžeto projektą, siekiantį $23 bilijonus. Jis taipgi perspėjo, kad biudžeto išlaidų apkarpymai infliacijai sumažinti sudaro pavojų Izraelio saugumui, ypač pasiūlytas krašto apsaugos išlaidų sumažinimas $259 milijonais. Pernai krašto apsaugai buvo išleista $4 bilijonų vertę prašokusi suma, dvigubai daugiau, negu švietimo, sveikatos ir socialiniams reikalams. Dabar vėl reikia papildomų lėšų kariuomenės atitraukimui iš Libano. Radijas teigia, kad karinės pajėgos jau yra skolingos $57 milijonus naftos bendrovėms už benziną, $7 milijonus telefono bendrovei. Esą skolon tenka pirkti net miltus duonai bei kitus maisto gaminius.

Šiame numeryje:

Auka tautai
Vieni aukoja darbą, kiti teprisideda stambesnėmis lėšomis
Darbininkija ir komunistinė valdžia
Walensos mintys, pareikštos prancūzų spaudos atstovui
Tegu lekia į tėvynę . . .
Kunigo Alfonso Svarinsko laiškas iš sibirinio kalėjimo
Vietinės rinktinės tarnyboje
Atsiminimai kario, dalyvavusio karinių dalinių organizavime
Sovietinė delegacija parlamente
Pranešimas iš Britanijos Londono apie svečius ir vietinius
Kai du veiksniai nesutaria
VLIKo ir Bendruomenės viršūnių pažiūros Jaltos klausimu
Iš šaltos Amerikos šilton Australijon
Kanadiečio įspūdžiai apie Lietuvių dienas Kanberoje
Pavardžių ir vietovardžių komisija Lietuvoje
Buvę jos nariai ir anuomet alikti lietuvinimo darbai
"Kovo ketvirtoji"
Rašytojo Gliaudos romanas apie Lietuvos karalaitį šv. Kazimierą
Lietuvos praeitis Romos archyvuose
Vertingas dokumentų rinkinys, paruoštas prel. P. Jatulio

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $20, pusmetinė — $11, rėmėjo — $25
(Amerikoj – JAV doleriais). Pavieniai numeriai – 50 ct.

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $20.00 per year, $11.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Tegu lekia į tėvynę...

"LKB kronika" 64 nr. paskelbė kunigo A. Svarinsko laišką

Rašo kun. Alfonsas SVARINSKAS:

"Širdingai sveikinu Jus ir Jūsų asmenyje visus brangius parapijiečius, draugus, pažįstamus... Linkiu palaimos, širdies ramybės ir dvasinio džiaugsmo mūsų Tautos garbingo jubiliejaus proga. Tegul Viešpats saugo Jus visus! Jūs mano džiaugsmas ir pasididžiavimas Kristuje!

Parašiau Jums laišką praėjusį sekmadienį. Šiandien vėl parašysiu, pabučiuosiu, peržegnosiu ir išsiųsiu. Tegul lekia į mūsų mylimą, neužmirštamą Tėvynę, gintaro šalį. (. . .) Visiems širdingai dėkoju už laiškus. Jums sunku įsivaizduoti, kiek šitos trumpos žinutės atneša džiaugsmo ir vilties. Kaip malonu, žinant, kad pasaulyje yra žmonių, mylinčių ir neužmirštančių. (. . .).

Sugrįžo atgal Jums adresuoti balandžio mėnesio laiškai su pašto gegužės 25 d. užrašu: "Grąžinami pasibaigus saugojimo laikui". Sužinokite pašte, kodėl taip atsitiko (. . .), nes kitaip nukenčiame visi — Jūs negaunate laiško, o aš išeikvoju laiškų limitą. Juk ir tai tik du laiškai per mėnesį! Žinoma, nieko ypatingo negalėjau parašyti: norėjau palinkėti gerai išklausyti rekolekcijas, padėkoti už gerą giedojimą, ir palinkėti Prisikėlusio Kristaus palaimos (. . .).

Kaip greitai bėga laikas! Nuo 11 birželio aš čia jau esu antrus metus. 1979 metais (. . .) švenčiau savo sidabrinį jubiliejų, o šiemet spalio 3 d. jau bus 30 metų. Tik gaila, atplėštas nuo Tėvynės, Bažnyčios ir savo parapijos. Be išpažinties, Komunijos ir šv. Mišių! Su teisiojo Jobo tikėjimu kasdien kartoju: "Tebūnie Tavo šventa valia! Amen!" (. . .). Laisvo laiko turiu mažai, 9 valandas dirbu. Po to visokie buitiniai reikalai. Likusiu laiku skaitau ir mokausi kalbas. Gavau prancūzų-rusų žodyną ir žurnalus. Gilinu italų ir mokausi ispanų kalbos. Galbūt prireiks! (. . .). Aš, sveikas ir žvalus, vykdau Jo valią, todėl širdyje nėra pesimizmo ir liūdesio. O jei Dievas uždės kankinio vainiką, jį priimsiu su džiaugsmu (. . .)".

1984.VI.20

* * *

Vilnius. 1984 m. liepos 9-22 d.d. Gintautas IEŠMANTAS atsidūrė Vilniaus saugume. Buvo tardomi taip pat jo žmona ir sūnus. Susidaro įspūdis, kad jį norima apšaukti psichiniu ligoniu ir tuo būdu palaužti jo dvasią. Tai ištisa grandinė psichologinio teroro, kurio kulminacija buvo 1982 m. gruodžio 14-31 d.d. Tada kaliniai, kaip visada, atžymėjo politkalinio dieną, paskelbdami visos dienos bado streiką. IEŠMANTAS asmeniškai paskelbė badą streiką, protestuodamas, kad jam neleidžiama kurti, ir sulaikė jo pareiškimą adresuotą TSRS generaliniam prokurorui, kuriame jis reikalavo peržiūrėti jo bylą, motyvuodamas, kad yra neteisingai nuteistas.

Administracija leido jam išbadauti 10 dienų, po to prievarta pamaitino ir visai išsekusiam liepė valyti nuo stogo sniegą, esant -50° šalčio.

* * *

Povilą PEČELIŪNĄ už dalyvavimą bado streike politkalinio dienoje ir reikalavimą viršvalandžių kompensacijos uždarė į karcerį, kur išbuvo 10 parų. Buvo ypač šaltas oras, siautė skersvėjai ir nedavė valgyti... Karceryje praėjo šv. Kalėdos, Nauji metai ir iš jo tiesiai išvežė į tremtį. Kelyje — etape išbuvo pusantro mėnesio.

Prieš karcerį P. PEČELIŪNAS gulėjo ligoninėje — sirgo stipriu radikulitu. Jaunesniojo leitenanto VOLKOVO įsakymu gyd. POMARIOVAS išrašė PEČELIŪNĄ kaip jau pasveikusį ir galintį etapu vykti į tremtį.

Šiuo metu tremtyje P. PEČELIŪNO sveikata dideliame pavojuje: deguonies trūkumas (trūksta 35%) ir labai palaužta sveikata.

* * *

Magadanas. Iš užsienio į Magadano įvairias įstaigas plaukia pareiškimai, kuriuos pasirašo kongresmenai ir kiti žymūs veikėjai, reikalaudami palengvinti Antano TERLECKO tremties sąlygas.

Paskutiniu metu A. TERLECKAS gavo atskirą kambarėlį bendrabutyje ir dirba šaltkalviu. Nuotaika, nežiūrint nusilpusios sveikatos, gera, giedra. Atvažiavę iš Magadano kagėbistai ir pamatę pas A. TERLECKĄ pakabintus religinius paveikslus, paklausė jį, ar tiki. "Tikiu, — atsakė A. TERLECKAS, — jei netikėčiau, gyvenimas būtų beprasmis".

Čekistai elgėsi mandagiai, neužgauliojo, nesityčiojo.

A. TERLECKO tremties adresas: 686420 Magadanskaja obl., Omsukčanskij r-on, p. Industrialnij do vostriebovanija, TERLECKAS Antanas, Prano.

Mordovija. Turimomis žiniomis Mordovijos lageryje kalinamas doc. Vytautas SKUODIS pareiškimu kreipėsi į tarybinę vyriausybę, kuriame nurodė, kad, protestuodamas prieš nelygiateisę Bažnyčios padėtį ir kunigų kalinimą pastoviai vieną savaitės dieną badaus.

* * *

Šiauliai. 1984 m. rugpjūčio mėnesio pabaigoje pas Mečislovą JUREVIČIŲ, gyvenantį Šiauliuose, Spindulio 6-10, atvyko rajono milicijos įgaliotinis. Į priekaištą, kodėl M. JUREVIČIUS niekur nedirba, buvęs kalinys paaiškino, kad tai, tikriausiai, nesusipratimas, kadangi jis dirba LTSR melioracijos ir vandens ūkio ministerijos Šiaulių sausinimo sistemų valdyboje. Inspektorius parodė blankus, kur pažymėta, kad pilietis M. JUREVIČIUS niekur nedirba ir liepė jam rašyti pasiaiškinimą. M. JUREVIČIUS atsisakė rašyti pasiaiškinimą ir pasiūlė inspektoriui pirma pasiskambinti į jo darbovietę ir tiksliai susižinoti dirba jis ar ne. Į inspektoriaus klausimą, už ką buvo teistas, M. JUREVIČIUS atsakė, jog už tai, kad mylėjo Dievą ir Tėvynę.

Vietinės rinktinės tarnyboje

Prisimenant lietuvių karinių dalinių telkimą vokiečių okupacijos metais Lietuvoje ir jų likvidavimą

A. MISELIS

1944 metai. Aš su šeima gyvenau nuosavam ūkyje Kražių valsčiuje, Linkaučių kaime. Ūkis nemažas — 45 ha., kurį nusipirkau prieš pat bolševikų atėjimą.

Vasario mėn. pabaigoje aš ir mano kaimynas kpt. Juknevičius gavome pranešimą iš apskrities viršininko kpt. P. Gužaičio, kad esame kviečiami į Raseinių apskrityje gyvenančių karininkų susirinkimą. Sukinkėm po arklį į porinį vežimą ir išvažiavome į Raseinius. Nuo Kražių iki Raseinių 50 km., bet darbiniams ūkininkų arkliams nėra jau taip didelė kelionė.

Pas aps. v-ką jau radome susirinkusius karininkus. Kpt. Gužaitis pranešė kokiu tikslu jis mus čia sukvietė, o plk. ltn. Karaša padarė pranešimą apie gen. Plechavičiaus steigiamą Vietinę rinktinę ir kad jis yra paskirtas Raseinių aps. komendantu. V R veiks Lietuvos ribose kaip apsauga prieš rusų partizanus, desantininkus ir kitokias plėšikaujančias grupes.

Iš kiekvieno valsčiaus parinko po vieną karininką organizuoti savanorius į V R. Kražių valsčiuje telkti savanorius paskyrė mane, nes kapitonui Juknevičiui, kaip administracijos karininkui, tuo laiku dar nebuvo pareigų. Savo adjutantu jis pasirinko mane ir prašė, kuo greičiau, pravedus savanorių telkimą Kražių v., atvykti į komendantūrą paskirtom pareigom.

Susirinkimas Kražiuose

Sekantį sekmadienį mano paprašytas kunigas vikaras pasakė patriotinį pamokslą ir pranešė, kad po pamaldų valsčiaus raštinėje šaukiamas susirinkimas. Susirinko daugiausia jauni vyrai, dalis jų tarnavę 3 p.p. III—b-ne arba artilerijos grupėje Raseiniuose; beveik visi man pažįstami, kiti net buvę mano pavaldiniai.

Susirinkimą pradėjau, iškviesdamas į garbės prezidiumą kpt. Juknevičių, kunigą vikarą, viršaitį Aleksandravičių, savanorius-kūrėjus ir Vyčio kryžiaus kavalierius. Po trumpų kpt. Juknevičius ir vikaro kalbų aš peržvelgiau dabartinę padėtį ir palyginau ją su 1918 metais. Norintieji įstoti į V R turi būti pilnamečiai, Lietuvos piliečiai ir turi užpildyti specialius blankus, kuriuos atsivežiau iš Raseinių. Valsčiaus sekretorius ats. ltn. A. Kasperavičius parūpino keletą raštininkų blankams užpildyti. Jis ir pats užsirašė savanoriu. Vėliau bus paskelbta kada bus sveikatos patikrinimas ir priėmimas Kelmėje. Užsiregistravo apie 50 vyrų.

Raseiniuose

Aš išvykau į Raseinius adjutanto pareigoms, palikdamas ūkį žmonos ir samdytos šeimynos priežiūrai.

Raštinės tarnautojus suradau labai greitai, nes patys pasisiūlė du buvę mano pavaldiniai puskarininkiai, dirbę b-no štabo raštinėje, ir vienas buvęs civilis tarnautojas-mašininkas. Trijų savaičių laikotarpyje buvo priimta apie 600 savanorių, paskirstyta į 3 kuopas, aprengti vokiečių karišKais drabužiais, apginkluoti prancūziškais šautuvais su penkiais šoviniais ir išsiųsti į Seredžių. Ten prisidėjus Seredžiaus kuopai ir suformavus batalioną, vadovaujant mjr. Gantautui, išsiųstas į Vilniaus kraštą. Buvo keletas nepilnamečių jaunuolių. Tėvams pristačius gimimo metrikus, tokius mielai atleidome (žinoma, jaunuoliams prieštaraujant), nes jiems negrėsė dar jokia mobilizacija.

Iš Šiaulių buvo atsiųsta prie Raseinių komendantūros viena kuopa — apie 120 savanorių, vadovaujama ltn. C. Jie turėjo kariškas uniformas ir taip pat prancūziškus šautuvus su 5 šoviniais. Batus avėjo nuosavus. Tuojau paskambinau į V R štabą ir pareikalavau batų. Pažadėjo greit išreikalauti. Vokiečiai esamų kareivinių mums vis dar neužleido. Kuopa buvo apgyvendinta gimnazijos patalpose.

Vokiečių okupacinė valdžia vis ragino kuo greičiau pradėti mobilizaciją, kurios pradžia buvo paskelbta balandžio 28 d. Mes pradėjome gegužės 12 d. Jurbarko v. Aš parengiau reikalingus blankus bei pažymėjimus, ir komendantas išvyko į Jurbarką. Prieš išvykdamas pasirašė įsakymą, paskirdamas mane laikinai eiti komendato pareigas.

Komendantui išvykus tą pačią dieną, paskambinau į V R štabą plk. Urbonui ir paklausiau, kada galiu atvykti atsiimti kareiviams skirtų batų. Jis atsakė, kad dabar neaiški padėtis ir keletą dienų dar reikia palaukti. Aš jam sakau: "Čia sklinda gandai, kad..." Pasikalbėjimas buvo nutrauktas.

Paleidžiam savanorius

Iškviečiau kuopos vadą ir pasakiau apie pasikalbėjimą su V R štabu ir apie turimus gandus, kad gen. Plechavičiaus santykiai su okupacine valdžia yra pablogėję, generolui atsisakius vykdyti papildomą mobilizaciją.

Nutarėme trečdalį savanorių paleisti laikinų atostogų. Priežastis — blogi batai. Parengti dviem kalbom vokiečių ir lietuvių laikinų atostogų pažymėjimus. Ant pažymėjimų bus komendanto antspaudas, o parašas — kuopos vadó. Nakčiai išvesti likusius savanorius žygiui (pernakvoti kaimo daržinėse), dieną sustiprinti apsaugą ir sekimą, numatyti atsitraukimo kelius (apsupimo atveju). Dienos metu pasiųsti į miestą vieną ar dvi poras savanorių. Vaikščiodami jie vis praeitų pro žandarmerijos patalpas ir Gylienės valgyklą, kurioje žandarai praleisdavo didesnę dienos dalį. Toks žvalgymas mums buvo tuo naudingas, kad žinojome, jog nėra atsiųsta papildomai žandarų ar kareivių; be to, atrodydavo, kad kareivinėse vyksta normalus gyvenimas.

Jau gerokai po pietų su kuopos vadu nuėjom į kareivių patalpas. Kuopos vadas įsakė išrikiuoti kuopą.

— Kieno blogi batai išeiti žingsnį pirmyn, — sukomandavo kuopos vadas. Išėjo, bet per mažai. Ėjom palei rikiuotę, ir kieno batai atrodė blogesni liepdavom išeiti. Kuopos vadas įsakė tiems, kurių blogi batai, atsiskaityti su ūkvedžiu, pasiimti iš raštinės atostogų pažymėjimą ir šį vakarą išvykti. Viršila nurodys kuriuo keliu išeiti. Liepė gerai prižiūrėti šautuvus būnant atostogose.

Atsirado vienas savanoris, kuris nenorėjo neštis šautuvo. Kuopos vadas jam paaiškino, kad mes esame judrus dalinys, dažnai galime keisti stovėjimo vietas, gurguolės neturime, nėra ir pasiuntinio, kuris nešiotų tavo šautuvą, todėl turi pasiimti, gerai prižiūrėti, o kai grįši, atsineši. Darėm viską, kad atrodytų natūraliau, nes buvom tikri, jog savanorių tarpe nėra vokiečių agentu.

Neaiški būklė

Aš buvau apsigyvenęs buvusioje karininkų ramovėje, ramovės šeimininko kambaryje. Žinių karininkas ltn. U. pranešdavo apie rusų desantininkų nuleidimus Dubysos ir Šimkaičių miškuose, bet didesnių grupuočių dar nebuvo, ir mūsų savanoriai, turėdami tik po 5 šovinius, ne ką galėtų nuveikti. Vietiniai komunistėliai buvo ramūs, bent viešai nieko neveikė, todėl ir kuopa didesnių išvykų gaudyti desantininkams nedarė, juo labiau, kad ir mūsų padėtis buvo netikra.

Gegužės 15 d. iš ryto skambina iš Šiaulių, kad šiandien komendantas privalo atvykti į srities komisariatą Šiauliuose. Aš atsakiau, kad komendantas vykdo mobilizaciją Jurbarke ir taip greit negalės atvykti. Mašinos neturime, autobusai nekursuoja, keliai blogi. Geriausiu atveju galės atvykti tik rytdienos vakare, gegužės 16 ar 17 d.

Padėtis buvo neaiški. Jau buvo gandų, kad gen. Plechavičius ir jo štabo karininkai suimti. Štai dabar nori suimti apskričių komendantus. Skambinu komendantui į Jurbarką. Pasakau jam tik oficialų pranešimą ir raginu greičiau grįžti į Raseinius. Raseinių pašte irgi buvo specialūs sekliai, daugiausia Klaipėdos krašto lietuviai, mokantieji lietuvių kalbą, kurie klausydavo pasikalbėjimus.

Komendantas grįžo naktį. Iš Šiaulių dar porą kartų skambino dėl komendanto atvykimo. Patyriau, kad niekas dar nėra suimtas, nes vokiečiai turėjo kitus tikslus. Gen. Plechavičiui atsisakius vykdyti papildomą mobilizaciją, norėjo panaudoti apskričių komendantus, kurie priklausytų naujai sudarytam mobilizacijos štabui, vadovaujant plk. Birontui.

Sekančią dieną išleidau komendantą į Šiaulius. Nieko aš jam nesakiau apie paleidimą trečdalio savanorių atostogų. Tegul jo neslegia rūpesčiai, o be to dar gali be blogos valios kam prasitarti ir mums pakenkti. Jis pažadėjo iš Šiaulių tuojau man paskambinti ir pranešti apie padėtį. Dvi dienos praėjo gan ramiai. Jau sužinojome, kad gen. Plechavičius ir jo štabo karininkai tikrai suimti. Iš Šiaulių j o k i o skambinimo nesulaukiu.

(Bus daugiau)

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Telefonas 498-5823

Bookbinding Studio
"SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus. Savininkas – lietuvis.
Telefonas 625-2412
P. O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Taip atrodo buvusi laikinoji Lietuvos sostinė Kaunas sovietinėje okupacijoje — Nuotr. V. Čiplio

PADĖKA

Už nuoširdų lankymą ligos metu, už rūpestį ir moralinę paramą, už pagalbą laidotuvių laikotarpyje

A†A
VERONIKAI SAMULEVIČIENEI

atsisveikinus su šia ašarų pakalne, — reiškiame gilią padėką visiems jos draugams, bičiuliams, artimiesiems ir pažįstamiems.

Liūdinti – ***Ratkevičių gentis***

A†A
BRONIUI ABROMONIUI
iškeliavus amžinybėn,

jo sūnų LEONĄ su žmona ir dviem sūnum nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

Janina ir Juozas Erslavai
su visa šeima

Thunder Bay, Ont.

A†A
BRONIUI ABROMONIUI
mirus,

jo sūnų architektą LEONĄ ir jo šeimą giliai užjaučiame bei kartu liūdime –

Gytis ir Edita Šernai
Vladas ir Galina Morkūnai
Edis ir Meta Kazakevičiai
Feliksas ir Vida Mockai

A†A
JUOZUI LAPINSKUI
mirus,

Reiškiame nuoširdžią užuojautą velionies motinai ONAI bei kitiem giminėm, pergyvenantiem liūdesio dienas, ir liūdime drauge su jais –

M. Yurkštienė — *J. J. Vitkūnai*
J. Kozeris — *J. A. Žėkai*
F. M. Timukas — *S. Podsadeckiai ir šeima*
M. Kuprėnienė — *G. D. Bonner ir šeima*
K. Yurkštas — *J. Vingelienė*

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Mohawk Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbiamosios mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamos mašinos
★ Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

A†A
broliui ALBINUI
Lietuvoje mirus,

PETRĄ BALYTĄ su šeima nuoširdžiai užjaučiame –

L. S. Baltrušaitis

Šv. Juozapo ir šv. Nikodemo šventovės absida Vilniuje. Ji buvo jėzuitų baigta statyti 1625 m. Priklausė jų globojamai Šv. Juozapo ir šv. Nikodemo labdaros draugijai, kuri rūpinosi neturtingaisiais. Ilgainiui šventovės paskirtis keitėsi ir augant miestui XVIII š. paversta į gyvenamą namą

PRANEŠIMAS IŠ BRITANIJOS

Sovietinė delegacija parlamente

Demonstravo lenkai, žydai ir ukrainiečiai, o lietuviai tik žiūrėjo

S. KASPARAS

Prieš pat 1984 m. Kalėdų šventes po ilgesnės pertraukos atvyko Britanijon sovietų "parlamentinės" grupės delegacija, vadovaujama Michailo Gorbačevo. Iš aukštesniųjų partijos narių joje buvo gen. štabo generolas Červovas, akademikas E. Velikovas.

Anglų vyriausybė sudarė jiems malonias viešnagės sąlygas. Su ministere pirmininke M. Thatcher jie diskutavo privačiai ir tik po to viešai fotografavosi, darydami nuotraukas su plačiomis šypsenomis. Fotografai ir korespondentai grožėjosi ponia Raisa Gorbačeva, užmiršdami visa kita.

Parlamente

Gruodžio 18 d. Didžiajame parlamento komiteto kambaryje uždaroje sesijoje Britanijos parlamento užsienio reikalų komiteto nariai, vadovaujami Anthony Kershaw, pateikė klausimus sovietų delegacijos nariams. Kadangi sesija buvo uždara, nebuvo ten nė laikraščių korespondentų. Pasibaigus sesijai, ten dalyvavę užsienio reikalų komiteto nariai papasakojo kas ten vyko. Buvo įvairių klausimų nusiginklavimo, Europos padalinimo, žmogaus teisių ir kitom temom.

Atrodo, kad pats nemaloniausias klausimas buvo pateiktas Norman St. John Stevas, MP, apie religijos persekiojimą Sovietijoje. Ten dalyvavę parlamento nariai sako, kad M. Gorbačevas labai susinervinęs ir susijaudinęs. Vietoje atsakymo pareiškė galįs nurodyti keliolika faktų apie žmogaus teisių pažeidimus Britanijoje, kur yra persekiojamos ištisos bendruomenės, tautybės. Esą Britanija turi 2,3 milijono bedarbių. "Jūs rūpinkitės savo "society" ir palikite mus valdyti savąją" — pareiškė Gorbačevas, pabrėždamas, kad tie, kurie yra persekiojami, yra padarę civilinius nusikaltimus. Esą jie nėra persekiojami kaip religijos žmonės.

M. Gorbačevas smarkiai gynė sovietinę poziciją Europos padalinimo klausimu. Esą yra jėgų, kurios nori pakeisti pokarinę teritorinę realybę, kuri esanti bendros pergalės rezultatas, užantspauduotas tuometinėse sutartyse.

Demonstracijos

Sovietinės delegacijos viešnagės metu labai propaguojama prolenkiška organizacija "Liaison Group", neva jungianti visos Rytų Europos etnines bendruomenes Britanijoje, nutarė nerengti jokių protesto demonstracijų prieš M. Gorbačevo delegaciją. Tada lenkai vieni viską darė, parodydami savo lenkiškos bendruomenės jėgą Londone. Mat spauda turėjo matyti tik lenkus... Be lenkų, dar buvo protesto demonstracijos, rengtos žydų ir ukrainiečių sąjungos, kuri nepriklauso prolenkiškai "Liaison Group".

Lietuviai nepakėlė nė piršto prieš M. Gorbačevo ir jo delegaciją. Turbūt nenorėjo užpykinti M. Gorbačevo, kad nesulaikytų lietuvių rengiamas išvykas sovietų okupuoton Lietuvon dainų šventės metu...

Londono spaudoje

Katalikų savaitraštis "The Universe" 1984. XII. 21 pirmame puslapyje išspausdino informaciją, pavadintą "Kalėdų 'dovana' persekiojamiems". Toji dovana tai kataliko parlamento atstovo Norman St. John Stevas pateiktas klausimas Britanijoje besilankančiam Kremliaus pasiuntiniui M. Gorbačevui. Pasak minėto savaitraščio, Stevas pareiškė jo korespondentei Sandra Pajak: "Tai ką jis (Gorbačevas) pasakė, buvo gramafoninis pareiškimas, kurio aš ir tikėjausi, būtent, kad Sov. Sąjungoje nėra persekiojimo, bet būdas, kuriuo jis tai padarė, buvo įdomus. Jis buvo aiškiai suerzintas mano klausimo, jautrus iškeltam klausimui ir stengėsi mus pataisyti. Tikrai tai buvo jautrus reikalas. Jis rodo, kad Sov. Sąjungos vadai yra susirūpinę dideliu religijos atgimimu, kylančiu visame krašte".

Minėtasis parlamento narys sakėsi iš anksto neplanavęs to klausimo. "Jis kilo manyje kaip koks įkvėpimas esant posėdyje. Aš jį pavedžiau Šv. Dvasiai" — pareiškė Stevas. — Svarbiausia kelti tokius klausimus, atsakymas nėra svarbus. Pagaliau jis yra vyras, kuris greičiausiai taps sekančiu Sov. Sąjungos vadu. Mums svarbu, kad jis žinotų, jog parlamente yra žmonių, susirūpinusių persekiojimu Sov. Sąjungoje, ir tai tokių, kuriais negalima lengvai nusikratyti".

Parlamento atstovas Stevas pareiškė norįs netrukus keliauti Maskvon ir ten tęsti dialogą religijos persekiojimo klausimu, jeigu sovietai bus pakankamai drąsūs jį įsileisti.

"The Universe" savaitraštis laiškų skyriuje įdėjo Londono lietuvių parapijos klebono kun. dr. Jono Sakevičiaus, MIC, padėką britų parlamento nariui Norman St. John Stevas už pateiktą klausimą sovietų delegacijos vadovui M. Gorbačevui apie religijos persekiojimą Sovietijoje.

"Nukankintieji kovoja drauge su mumis... Jie stiprina mūsų gretas... Tebus pašlovinti nenusilenkę prieš netiesą." ARKIV. M. REINYS
Vladimiro kalėjime

Pastabos bei nuomonės

Kai du veiksniai nesutaria

VLIKo pareiškimo Jaltos klausimu analizė

ALGIMANTAS S. GEČYS

Per paskutiniuosius dešimtį mėnesių lietuviškoje spaudoje daug rašyta Jaltos susitarimų panaikinimo klausimu. Visa eilė autorių sieksniniuose straipsniuose analizavo priežastis, sukėlusias Jaltos susitarimų priėmimą, stabtelėjo prie individualių susitarimo punktų, svarstė susitarimų galimą poveikį Lietuvai juos palikus ar atšaukus, aiškino valstybinių sienų pakeitimus, įvykusius dėl Jaltos susitarimų. Besigilindami į tarptautinės teisės įvairias plonybes, ne vienu atveju autoriai visiškai pamiršo JAV kongreso narių T. Corcoran ir senatoriaus R. Kasten kongresui pateiktą rezoliuciją Jaltos susitarimus anuliuoti ir patį faktą, kad kongresinė rezoliucija išplaukė iš lenkų sluoksnių, tebegyvenančių Lenkijos didybės manija, tebesiekiančių po Lenkijos erelio sparnais užgožti Lietuvos ir Ukrainos istorines žemes.

Vieša paslaptis, kad mūsų patys pagrindiniai laisvinimo veiksniai — Pasaulio Lietuvių Bendruomenė ir VLIKas — Jaltos susitarimų atšaukimo klausimu atsistojo skirtinguose poliuose. Bendram lietuviškam reikalui ši poliarizacija nebuvo naudinga, o nuomonių išsiskyrimas vargiai ar bepateisinamas. Šiuo straipsniu kaip tik ir siekiama tą veiksnių išsiskyrimą apžvelgti, tikintis, kad iš klaidų pasimokysime ir jų ateityje nebekartosime.

Jalta PLB seime

1983 m. vasarą Čikagoje įvyko VI PLB seimas. Jame dalyvavę laisvojo pasaulio lietuvių rinkti atstovai iš 14 kraštų priėmė visą eilę nutarimų laisvinimo, švietimo, kultūros, tautinio auklėjimo ir kitais klausimais. Jaltos susitarimų klausimu PLB seimas rado reikalo pasisakyti sekančiu pareiškimu:

Seimas linki ištvermės ir geriausios sėkmės lenkų darbininkams, ginantiems savo teises, ir ryžto visai lenkų tautai, kovojančiai už Lenkijos laisvę ir nepriklausomybę.

Tačiau Lenkijoj vykstant sunkiai ir komplikuotai lenkų darbininkų ir visos tautos kovai, kai kuriuose lenkų išeivijos sluoksniuose, o kartais ir pačioj Lenkijoj, pasigrista balsų už prieškarinių Lenkijos rytinių sienų atstatymą, už panaikinimą Jaltos susitarimų, kuriais buvo nustatyta dabartinė Lenkijos rytinė siena. Jaltos susitarimų panaikinimas reikštų Vilniaus ir didelių Vakarinės Ukrainos ir Vakarinės Gudijos plotų pripažinimą Lenkijai.

Jaltos susitarimai buvo numatę laisvus rinkimus visuose iš vokiečių okupacijos išvaduotuose kraštuose. Rytų Europa pakliuvo sovietų valdžion ne dėl Jaltos susitarimų, bet sovietams tuos susitarimus sulaužius. Lietuvos, Latvijos ir Estijos Jaltos susitarimai nelietė. Jų likimas buvo sprendžiamas Teherane, o Mažoji Lietuva sovietams buvo atiduota Potsdame.

Gindamas Lietuvos teises į Vilnių ir siekdamas išlaikyti gerus santykius su mums draugiška ukrainiečių tauta, Seimas atsiriboja nuo pasiūlymų panaikinti Jaltos susitarimus. Seimas reikalauja, kad sovietai tuos susitarimus įvykdytų ir kad Rytų Europos kraštuose pagaliau taip pat būtų įvykdyti laisvi rinkimai.

Minėtam PLB seimo nutarimui pateikus priežastis, kodėl toks nutarimas yra priimamas, buvo galima tikėtis, kad patriotiškai nusiteikusi išeivija pritars. Juk ji tebegyvena "Mes be Vilniaus nenurimsim" šūkiu. O užsilikusią lenkų tautai pagiežą prieš kelerius metus parodė pasipylę protestų šūkiai, JAV LB krašto valdybos pirm. Vyt. Kutkui pasiūlius pasimelsti už lenkų tautą, kai jai grėsė "Solidarumo" sąjūdžio sukelta sovietinė invazija. Deja, apsirikta. Jaltos susitarimų atšaukimo klausimu mūsų visuomenės dalis nutarė parodyti kitą savo veidą, kuriame grupiniai interesai ir partiškumo principas užgožė iki šiol deklaruotą patriotizmą.

VLIKas prieš PLB nutarimus

Nors VI PLB seime PLB-nės ir VLIKo atstovai "abišalės lygybės pagrindu" sutarė tartis dėl Lietuvos laisvinimo veiklos, šios veiklos darbų ir koordinuoto jų vykdymo, VLIKas pasiryžo PLB-nę "pamokyti" už jos seimo atstovų ryžtą pramatyti artėjančią problemą ir bandymą nutarimu užbėgti jai už akių. Nors PLB seimo metu Corcoran-Kasten rezoliucija dar nebuvo pateikta JAV-ių kongresui (ji buvo pateikta tik 1983 m. lapkričio 18 d.), tačiau jau tada PLB atstovams buvo gerai žinoma lenkų organizacijos POMOST veikla šiuo klausimu drauge su išeivijos lenkų ekspansionistų sluoksniais.

PLB-nės "pamokymas" buvo pradėtas atsargiai. Pradedant 1984 m. balandžio mėnesiu "Drauge" ir "Tėviškės žiburiuose" buvo išspausdinti Jaltos klausimu Vašingtono apylinkėje gyvenančių trijų VLIKo pareigūnų (buvusių ar esamų) bei rėmėjų straipsniai. Dirvą patyrinėjus, 1984 m. gegužės mėnesio "ELTOS Informacijos" paskelbė formalų VLIKo pareiškimą Jaltos klausimu, kurį persispausdino dauguma išeivijos lietuvių laikraščių.

Pajutęs, kad VLIKo darbuotojų bandoma išeiti prieš PLB seimo priimtą nutarimą, būdamas PLB valdybos ryšininku santykiams su VLIKu atstatyti, 1984 m. balandžio 4 d. laiške VLIKo valdybos nariui inž. L. Griniui rašiau:

Š. m. sausio mėn. ELTA angliškoje laidoje Jaltos susitarimų panaikinimo klausimą lietusiame straipsnyje reikšta nuomonė yra diametraliai priešinga mano cituotam PLB Seimo nutarimui. Tai kelia rūpestį, nes yra svarbu, kad mūsų atstovaujamų institucijų nusistatymas šiuo klausimu būtų vieningas. Labai prašau Jus imtis žygių, kad VLIKo valdyba nuo angliškoje ELTA tilpusios interpretacijos atsiribotų ir PLB VI-jo Seimo nutarimą paremtų.

L. Grinius laukto skubaus atsakymo nedavė. 1984 m. gegužės 4 d. laiške į mano prašymą siekti vieningo nusistatymo Jaltos klausimu atsakė:

Jūsų balandžio 4 d. laiške užmenamas PLB seimo nutarimas Jaltos galiūnų susitarimų klausimu. PLB dėl šio klausimo su VLIKu nesitarė. Mums nėra aišku, ar PLB seimo nutarimas remia lietuvių, ukrainiečių ar kitų interesus. VLIKo angliškosios ELTos 1984 m. sausio mėn. kronikinis pranešimas šiuo klausimu nerodo VLIKo nusistatymo nei už, nei prieš.

VLIKo pareiškimą analizuojant

1984 m. gegužės mėn. "ELTOS Informacijose" išspausdintas VLIKo pareiškimas Jaltos klausimu tik patvirtino iš ankstyvesnių jo darbuotojų straipsnių susidarytą nuomonę, kad šiuo atveju VLIKas nori PLB "pamokyti", o ne jieškoti vieningo veiksnių nusistatymo ir geriausio sprendimo Lietuvos reikalu. Žvilgterėti tereikia į keletą VLIKo pareiškimo punktų, kad įsitikintume, kiek triūso įdėta fabrikuojant argumentus PLB seimo užimtai pozicijai nuvertinti. Kviečiame skaitytoją pagvildenti tris Jaltos klausimu VLIKo priimtas išvadas ir pačiam įsitikinti.

Pirmoji VLIKo išvada

Teisiniu požiūriu Jaltos susitarimai yra tik gairės ir saisto tik susitariančias šalis; trečiųjų atžvilgiu, būtent ir Lietuvos, jie yra res inter alios aktai, t.y. aktai, kurie tretiesiems nesuteikia teisių ar uždeda pareigų.

Visai teisingai! Jaltos susitarimai Lietuvos teisiškai nesaisto, kaip kad jos nesaisto ir visi kiti susitarimai, kuriuose Lietuva nedalyvavo — Lenkijos-Lietuvos paskutinis padalinimas, Tilžės taika, Vienos kongreso nutarimai dėl Lenkijos (jie lietė Sūduvą), Versailio taikos sutartis, Curzono linijos nustatymas, Molotovo-Ribbentropo sutartis, Atlanto charta, Potsdamo susitarimai, Baigminis Helsinkio aktas ir kt. Tačiau visi tie susitarimai lietė ar liečia Lietuvos politinę padėtį, jos nepriklausomybę ar teritoriją.

Diskutuojamas klausimas ne kad Lietuva turėtų ar neturėtų Jaltos susitarimus pripažinti, bet ar būtų Lietuvai ir lietuvių tautai naudinga, jei Amerika jų atsisakytų.

Diskusijoj dėl Jaltos Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas dramblio nepastebėjo, nes nepasisakė kertiniu klausimu: **kaip Amerikos įvykdytas vienašališkas Jaltos susitarimų atšaukimas paveiktų Lietuvos politines pozicijas ir lietuvių padėtį Viniuje dabar ir ateityje?**

Antroji VLIKo išvada

Curzono linija Lietuvai nėra naudinga, nes Lenkijos pusėje palieka Seinai, Punskas ir kitos grynai lietuviškos žemės.

Tikrai taip. Tačiau Curzono linija Lietuvai nepalyginamai naudingesnė, negu buvusioji demarkacijos linija, kuri Lenkijos pusėje taip pat paliko Seinus ir Punską, bet taip pat Vilnių, Trakus, Švenčionis, Ignaliną, Adutiškį, Šalčininkus, Naująją Varėną, Druskininkus ir daug kitų lietuviškų žemių. O Curzono linija Vilnių ir Vilniaus kraštą paliko už Lenkijos ribų.

Jei Amerika anuliuos Jaltos susitarimus ir tuo atšauks savo pripažinimą Curzono linijai, ji vietoj jos nepripažins nei senosios istorinės Lietuvos-Lenkijos ribos, nei 1920 m. taikos sutartimi su Sovietų Rusija nustatytos sienos, nei 1939 m. Lietuvai sovietų primestos, nes ji nė vienos iš jų nebuvo pripažinusi. Ji tada tuo pačiu vėl sugrįš prie 1923-1939 m. demarkacijos linijos pripažinimo ir ją vėl laikys teisėta Lenkijos-Lietuvos siena, nes Amerika pripažino 1923 m. Ambasadorių konferencijos nutarimą ir to pripažinimo nuosekliai laikėsi iki Jaltos konferencijos.

Niekas nesiūlo, kad diplomatinė Lietuvos tarnyba ar išeivijos veiksniai pripažintų Curzono liniją. Tik VLIKas vienu metu buvo pradėjęs ją savo žemėlapiuose žymėti kaip Lietuvos sieną su Lenkija (Supreme Committee for the Liberation of Lithuania; published by the Lithuanian National Foundation, Inc., Brooklyn, N.Y.; December 1979; front page: Map of the Baltic States). Tai tikrai Lietuvai nenaudinga, o išeivija iš viso neturi teisės ką nors Lietuvos vardu pripažinti. Tačiau kaip ir dėl Jaltos susitarimų taip ir Curzono linijos tikrasis klausimas yra — **ar Lietuvai ir lietuvių tautai būtų naudingiau, jei Amerika šios linijos pripažinimą atšauktų.**

Kiek dabartinė Lenkijos rytinė siena sutampa su Curzono linija? Jau Jalta numatė 5-8 km nukrypimus (ne 5.8 km, kaip sakoma VLIKo pareiškime) nuo Curzono linijos Lenkijos naudai. Lenkijos-Sovietų Sąjungos sienų sutartimi nukrypimai dar buvo padidinti iki 15 km tiek Lenkijos, tiek Sovietų Sąjungos naudai. Vėliau, 1951 m., pietinėje sienos srityje buvo įvykdyti nedidelės apimties (gal iki 18 km gilumo) teritoriniai mainai, kuriais Lenkijai buvo priskirti vertingi naftos šaltiniai. Tačiau didžioji sienos dalis eina pagal Curzono liniją be jokių pakeitimų. Tokia yra siena per Lietuvą ties Vižainiu, Punsku ir Seinais, ilga sienos

(Nukelta į 6-tą psl.)

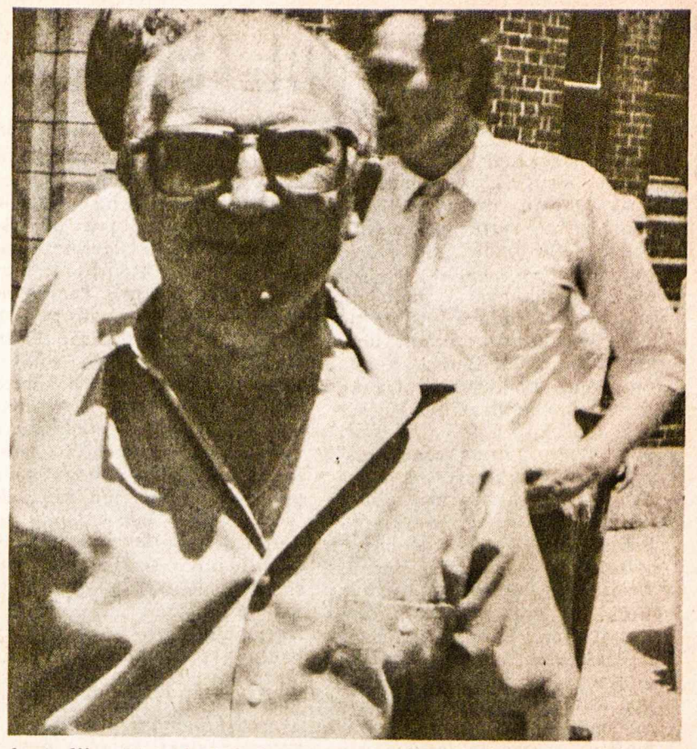

Australijos Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos pirmininkas V. BUKEVIČIUS Kanberoje, kur 1984 m. gruodžio 26—30 d.d. įvyko Australijos lietuvių dienos
Nuotr. St. Daliaus

Lietuviai ir tikėjimas

Lietuva jos buvusių vokiečių žurnale "Die Raute"

K. BARONAS

"Lietuvių tautybė yra glaudžiai susijusi su tikėjimu" — rašo 1985 m. sausio-balandžio mėn. Lietuvos vokiečių žinių ir kultūros žurnalas "Die Raute" (Rūta).

Gan ilgame straipsnyje "Sekmadieniais šventovės Lietuvoje yra pilnos — katalikiška respublika Sov. Sąjungoje" (nėra autoriaus pavardės) sakoma, kad Lietuva yra ne tik katalikybės centras Sov. Sąjungoje, bet ir tautiškai sąmoningiausia, labiausiai uždara iš trijų Baltijos respublikų, nes Lietuvoje yra mažiausias rusų nuošimtis.

Lietuviai nebūtų lietuviais, jeigu nebūtų katalikai. 80% Lietuvos gyventojų yra ne tik katalikai, bet ir lietuviai. Deja, jaučiamas trūkumas ne tik šventovių (nerašoma, kad daug šventovių sovietai uždarė, K. B.) bet ir vyskupų, kunigų.

Kunigų seminarijos rektorius Viktoras Butkus, laisvai kalbąs vokiškai (jis moka ir kitas kalbas), džiaugėsi, kad 1984 m. į seminariją įstojo 30 naujų seminaristų. Autorius suminėjo, kad kunigų seminarija yra Kauno senamiestyje ir yra vienintelė Sov. Sąjungoje (o kaip su Rygos seminarija? K. B.). Ji tikinčiųjų aptarnavimui kunigus siunčia į Kazachstaną, Maskvą, Odessą, Gudiją. Koks kunigų atlyginimas? Į tą klausimą rekt. V. Butkus neatsakė, kad valstybėje niekas jiems nepavydėtų. "Jie gyvena neblogai, — sako rekt. V. Butkus, — o atlyginimas priklauso nuo vietovės ir parapijos dydžio".

Apie du kalinamus kunigus rekt. V. Butkus nekalba. Jis tik preiškė: "Mes turime 700 kunigų, tad jeigu du yra kalėjime — labai nedaug". Girdi, bendruomenės tiems kunigams padėsiančios siuntiniais ir laiškais. Be to, kaip pareiškė rekt. V. B., tie kunigai (A. Svarinskas ir S. Tamkevičius, K.B.) peržengė leidžiamas ribas. Politine prasme? Ne, — atsakė rektorius, — pamokslai necenzūruojami. Abu su kitais įsteigė Tikinčiųjų teisėms ginti komitetą.

Ar turi kokias nors pasekmes Katalikų Bendrijai Lietuvoje valdžios pasikeitimas Maskvoje? "Taip, — atsakė rekt. V. Butkus, — Brežnevo laikais mums buvo kiek lengviau".

"Die Raute" žurnalo pirmą psl. puošią Vilniaus Gedimino g-vė, atrodo, nufotografuota nuo Ožeškienės aikštės į katedros pusę. Labai mažas judėjimas. Matyti tik vienas autobusas ir sunkvežimis bei netoli katedros aikštės vienas automobilis. Liepom apsodinti (kaip ir nepriklausomos Lietuvos metu) šaligatvių pakraščiai. Patį straipsnį puošia Vilniaus katedra su varpine, tik klaidingai pažymėta, kad tai sena šventovė ("diese alte Kirche") Lietuvos sostinėje ir XIII š. varpinė bei neatpažinta rašančio šias eilutes cerkvė.

Be trumpų žinučių, liečiančių daugiausia Lietuvos vokiečių gyvenimą, išspausdintas Šančių mokyklos mokinių suvažiavimo Kaiserslauterne aprašymas. Suvažiavusius 45 buvusius mokinius linksmino Vanda Mozūraitienė (buvusio mokyklos vedėjo Dovidat duktė), prieš trejus metus atvykusi iš Lietuvos ir parašiusi tai progai net eilėraštį. "Trejų devynerių" mėgėjams duodamas Čikagos vaistinės adresas ir net visas "receptas".

Užbaigsime linksmu, gal ir tikru inž. Gettnerio aprašytu įvykiu. Girdi, kryžiuočiai turėję tris uždavinius: vieni tarnavo krikščionybei su kalaviju, kiti nešė pagonims kryžių, o treti buvo patarnaujantieji broliukai. Jie prižiūrėjo ligonius ir sužeistuosius, turėdami tuometiniams laikams neblogas medicinines žinias, mokėdami ligai pritaikyti įvairias vaistažoles.

Susirgus Lietuvos bajorui Čepurnai, kaip rašo Karaliaučiaus archyvo žiniaraštis, jis buvo išgydytas ordino lėšomis.

Pokario metais daug pasiturinčių lietuvių važiuodavo į Karaliaučių, jieškodami tenai gero gydymo. Taip pat ir vienas labai turtingas žydas pirklys nuvažiavo operacijai į Karaliaučių. Jam buvo pranešta, kad jo sudėtingą operaciją atliks užsienio gydytojas. Ir tikrai, ligoninės kambaryje pasirodė chirurgas, pasveikindamas jį "Laba diena" (inž. Gettner tai rašo lietuviškai, — K.B.). Tai buvo dr. Kuzma, studijavęs Karaliaučiuje ir ten turėjęs labai daug draugų. Ligonis pasveiko, tačiau Kaune dar ilgai, ilgai buvo juoktasi...

LISABONA, FATIMA, MADRIDAS,
JERUZALĖ, BETLIEJUS, NAZARETAS,
GALILĖJA, ROMA, VATIKANAS

KELIONĖ Į ŠVENTĄJĄ ŽEMĘ

1985 m. gegužės 5 — gegužės 24

globojama Katalikų informacijos centro
rengiama GIDEONO KELIONIŲ AGENTŪROS
923-7337

Kaina — $3,495.00 (kanadiškais) padengia:

- Kelionę lėktuvu iš Toronto ir atgal
- Pervežimus iš aerodromų į viešbučius ir atgal
- Kambarius geruose viešbučiuose ir maistą
- Įžymybių apžiūrėjimą bei išvykas. Angliškai kalbančių vadovų paslaugas. Aerodromų ir vizos mokesčius.

Labai įdomi kelionė su kunigu Tomu Dove

Smulkesnių informacijų gausite užpildę ir atsiuntę šią atkarpą:
GIDEON TRAVEL AGENCY, 60 St. Clair Ave. East
Toronto, Ont. M4T 1N5

Vardas, pavardė ..... Tel.....

Adresas .....

Pianino technikas
A. BRIČKUS
gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba parduodant.
Skambinti **762-6128** Toronte.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

LIETUVIO ODISĖJA

"Tiesos" sausio 6 d. laidoje savo pernykščius nuotykius Aralo jūroje aprašo Vilniaus pedagoginio instituto docentas Paulius Normantas. 1984 m., turėdamas tris savaites atostogų nuo kovo pabaigos iki balandžio vidurio, jis nutarė sutikti pavasarį Aralo jūroje. Planavo pasigrožėti atbundančia gamta, pažuvauti, padaryti nuotraukų. Nesuradęs bendrakeleivio, išvyko vienas, kuprinėn įsidėjęs pripučiamą burvaltę "Argonautas", palapinę, miegmaišį, pneumatinį povandeninį šautuvą, į sportinį krepšį — maisto atsargas bei kitus daiktus. Savo burine valtele P. Normantas pasiekė Aralo pietryčių salyną. Didžiausioje Tailakdženo saloje turėjo būti žvejų kaimelis, kuriame jis tikėjosi apsistoti. Išlipo betgi artimiausioje salelėje, ištempęs valtelę į paplūdimį, į krantą išmetęs tik krepšį su menka maisto atsarga ir povandeninį šautuvą. Valtelėje liko kuprinė su pagrindinėmis maisto atsargomis, palapine ir miegmaišiu. Čia ir prasidėjo nenumatyta staigmena. Kai P. Normantas, parisnojęs, pasimankštinęs ir pasidairęs, neskubėdamas grįžo prie paliktos valtelės, iš tolo jūroje pamatė būrę, nuo kranto nutolusią 400 metrų. Pasirodo, tai būta jo "Argonauto", kurį pakėlė trumpas potvynis, o vėjas nusinešė jūron su visais reikmenimis.

ATSKIRTAS NUO ŽEMYNO

P. Normantas šoko jūron vytis "Argonauto", bet kaip kamštis buvo išmestas į krantą ledinio vandens. Mat žiemą pusė Aralo jūros palenda po ledu, o tada buvo tik kovo pabaiga. Pasidaryti plaustą nebuvo iš ko. Liko tik viltis sulaukti praplaukiančio laivo. Visą P. Normanto turtą šioje salelėje sudarė povandeninis šautuvas, medžioklinis peilis, pusė kepaliuko duonos, 15 gramų arbatos, 22 gabaliukai cukraus, šeši svogūnai, guminis maišelis su dokumentais ir degtukais. Palapinė, miegmaišis, žūklavimo įrankiai dingo Aralo platybėse. Nakčia oro temperatūra — žemiau nulio. Kitą dieną P. Normantas pasistatė pusės žmogaus ūgio molinį būstą, kuriame tebuvo galima sėdėti ir gulėti, įsirengė krosnelę. Jūros paviršiuje po upių potvynio yra pusiau gėlo vandens sluoksnis, kurį tik iš bėdos galima gerti. Nuotaiką šiek tiek pataisė surastoj aprūdijusioj konservų skardinėj išsivirta arbata, bet liko neišspręsta maisto problema. Jūroje yra žuvies. Maisto netrūktų, jeigu su povandeniniu šautuvu būtų galima išbūti vandenyje nors dešimt minučių. Vanduo betgi nepakeliamai šaltas. Prasidėjo badavimas.

PO DVYLIKOS DIENŲ

Balandžio ketvirtoji P. Normantui buvo dvyliktoji diena be maisto. Išseko visos organizmo atsargos, pradėjo temti akyse, svaigti galva. Kasdien jis bandė grūdintis įšokdamas į vandenį. Balandžio 4 d., apsirengęs treningu ir vėjo neperpučiama striuke, išdrįso pasinerti. Rankose drebančiu šautuvu šovė į artimiausią sazaną. Pataikė. Ant iešmo iškepta ir pamažėl suvalgyta žuvis atgaivino nuotaiką. Tada kasdien pradėjo nušauti po keletą žuvų. Tačiau baltymų ir riebalų nepakako — be bulvių, duonos, cukraus kūno svoris krito ir toliau, sulėtėjo pulsas. Balandžio 10 d., nardydamas už nendrynų, P. Normantas staiga pajuto dūmų kvapą. Pasirodo, vėjo gūsis išnešiojo laužo žarijas. Užsidegė sausa pernykštė žolė ir nendrės. Salelė supleškėjo per valandą, nebeliko nė šapelio kuro. Teko persikelti apie 700 metrų į artimiausią didesnę salą, plaukti šaltame vandenyje. Toje saloje P. Normantas mito žuvimis, iš jų kaulų akmeniu pasidarydamas miltelių, paragavo jį susirgdinusių grybų, vėžlio mėsos, žuvėdros kiaušinių. Gegužės 9 d. ryžosi pasiekti žemyną per šešiolika salų, tarpusavyje atskirtų nuo pusės iki pusketvirto kilometro. Vanduo tada buvo apie 16 laipsnių. Juo teko plaukti apie 20 kilometrų. Gegužės 18 d. P. Normantas pavakariais išlipo krantan ant liežuvio formos iškyšulio, paskutinį seklų puskilometrį įveikė dumble iki pažastų, išsikapnojo aplipęs sudžūvusiu dumblu. Ten sutiko aviganius, sunkvežimiais pasiekė Kungrado geležinkelio stotį, Aralo jūros nelaisvėje praleidęs 55 dienas.

LAZERIO PAGALBA

Šiaulių respublikinė ligoninė įsigijo operacijoms skirtą lazerinę aparatūrą. Pirmąsias žarnyno ir skrandžio operacijas lazerio spinduliu atliko chirurgas V. Abališka. Tokiom operacijom jis tobulinosi Maskvoje. Šiaulių sveikatos apsaugos įstaigos pernai praturtėjo nauja gydymo ir diagnostikos technika: poliklinikose ir greitojoje pagalboje naudojama atstumą įveikianti elektrokardiogramų perdavimo aparatūra, įsigyti nauji rentgeno aparatai su optiniais televizijos stiprintuvais, tobulesnė kaulų lūžių gydymo technika. 1984 m. šiauliečiai medikai įvedė daugiau kaip 100 naujų diagnostikos ir gydymo metodų.

ŠALIAPINO PALAIKAI

Žymusis rusų bosas Fiodoras Šaliapinas mirė 1938 m. Paryžiuje ir buvo palaidotas Batinjolio kapinėse. "Gimtasis kraštas" praneša, kad po 46 metų dabar jo palaikai buvo pargabenti Maskvon. Palaikų susigrąžinimu pasirūpino velionies vaikai. Pirmiausia jie buvo atvežti į Didįjį Maskvos teatrą, kuriame iš įrašų skambėjo galingas velionies balsas, o iš teatro palydėti į Novodevičės kapines. Pranešime pabrėžiama, kad F. Šaliapinas buvo Lietuvos operos tėvo Kipro Petrausko bičiulis, jį aplankęs ir su juo dainavęs nepriklausomybės metais Kauno operos teatre. Lietuvos kino studija yra sukūrusi dokumentinį filmą apie šių didžiųjų dainininkų draugystę.

V. Kst.

RAMONA-ELENA JURGUTYTĖ, 1984 metų pavasarį baigusi Hamiltono McMasterio universitete komercinius mokslus bakalaurės laipsniu (Bachelor of Commerce). Yra baigusi lituanistinę Vyskupo Valančiaus mokyklą Hamiltone, dalyvvusi mergaičių chore "Aidas". Dabar dirba Mississaugoje savo srityje ir kartu tęsia studijas verslo administracijos magistrės laipsniui gauti (MBA)

Hamilton, Ontario

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS šventė pas mus bus vasario 10, sekmadienį. Ji prasidės 10.30 v.r. iškilmingomis Mišiomis, kuriose organizuotai su savo vėliavomis dalyvaus mūsų organizacijos. Popiet 4 v. visi rinksimės į Scott Park gimnaziją Nepriklausomybės šventės iškilmingam aktui ir meninei programai. Pagrindinę kalbą pasakys jaunosios lietuvių kartos veikėja Rasa Lukoševičiūtė-Kurienė, kuri KLB krašto valdyboje eina kultūros komisijos pirm. pareigas. Meninę programą atliks trys "Gyvataro" taut. šokių grupės, AV par. choras, mergaičių choras "Aidas" ir Vysk. Valančiaus mokyklos mokiniai. Šventėje yra pasižadėję dalyvauti federacinės, provincinės valdžios, miesto ir kitų tautybių atstovai.

KL KATALIKIŲ MOTERŲ DRJOS skyrius sausio 13 d. po Sumos AV par. salėje turėjo savo metinį susirinkimą. Susirinkus mažam narių skaičiui, valdybos rinkimai atidėti. Nutarta vasario 19 d. ruošti tradicinį Užgavėnių blynų balių. Pasidžiaugta gerai pasisekusiu skyriaus 35 metų veiklos renginiu gruodžio 8 d.

ARVYDAS IR VIDA ŠEŠTOKAI išsikelia gyventi į Halifaksą, N.S. Arvydas savo b-vės "Texaco Canada Inc.", kurioje jis ne per seniai pradėjo dirbti, skiria jį jau visos N. Skotijos provincijos prekybos reikalų vedėju. Ši jauna lietuvių šeima augina vieną sūnų ir yra čia įsigijusi gražius namus, kuriuos dabar turės parduoti.

TRADICINĮ KAUKIŲ BALIŲ vasario 16, šeštadienį, 7 v.v., Jaunimo centro salėje rengia AV parapijos choras. Meninę programą atliks Toronto Lietuvių namų moterų būrelio dainos vienetas. Visi kviečiami dalyvauti.

IŠ AUSTRALIJOS GRĮŽĘS St. Dalius rado namuose telegramą, kad Lietuvoje, Zarasų mieste, mirė jo vyresnioji sesuo Jonė Pučkienė, kuri tik neseniai buvo palaidojusi savo vyrą.

M. GARKŪNIENĖ, paslydusi mieste ant apledijusio šaligatvio, krito ir nusilaužė ranką. Sugipsuota ranka pamažu gyja. **K. M.**

"ŠIRVINTOS-NEMUNO" tunto iškilminga sueiga Nepriklausomybės šventės proga įvyks vasario 3, sekmadienį. Pradedame organizuotu dalyvavimu 10.30 v. pamaldose Aušros Vartų šventovėje. Po to parapijos salėje — iškilminga sueiga. Kviečiame tėvus, rėmėjus ir visus hamiltoniečius pasidžiaugti vaikučių ir jaunimo pastangomis.

LSS-gai įsteigus priešmokyklinio amžiaus (4-6 m.) vaikučių — Liepsnelių ir Giliukų skyrių, norėtume tokį būrelį įjungti ir į "Širvintos-Nemuno" tuntą, kad vaikučiai susipažintų ir turėtų progos pabendrauti per žaidimus, dainą, vaidinimėlius lietuvių kalba. Raginame jaunosios kartos tėvus, ypač buvusius "Širvintos-Nemuno" tunto narius jausti pareigą išlaikyti skautų organizacijos tęstinumą Hamiltone. Raginame atvykti su vaikučiais į minėtą sueigą, kurios metu bus tuo reikalu teikiamos smulkesnės informacijos. Kovo 10 d. įvyks tradicinė skautų rengiama Kaziuko mugė.

"Širvintos-Nemuno" tunto vadija

PAGERBDAMI a. a. Mykolą Trumpicką ir reikšdami užuojautą dukrai Marytei, sūnums Jonui ir Ramučiui, visiems giminėms bei bičiuliams vietoje gėlių paaukojo Tautos fondui po $20 — J. Asmenavičius, J. El. Bajoraičiai, A. Fr. Povilauskai; $10 — K. Žilvitis.

St. Catharines, Ont.

VASARIO 16 ŠVENTĖS PROGRAMA. Vasario 15, penktadienį, lygiai 12 v., miesto burmistro paskelbimas Nepriklausomos Lietuvos dienos St. Catharines mieste bei iškėlimas Lietuvos vėliavos trim dienom prie miesto rotušės. Vasario 7, sekmadienį, lygiai 10 v.r., iškilmingos pamaldos už žuvusius dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės. Tuoj po pamaldų Vasario 16 minėjimas: invokacija — kun. K. Butkus, žuvusių už Lietuvos laisvę pagerbimas, Hamiltono "Aukuro" programa, koncertinė dalis, dalyvaujant solistams V. A. Paulioniams. Po programos — visiems šventės dalyviams kavutė.

Maloniai kviečiami visi Niagaros pusiasalio lietuviai gausiai dalyvauti šioje mūsų tautinėje šventėje, nes visų lietuvių pareiga yra priminti mūsų tautos žiauriam pavergėjui sovietiniam rusui, kad lietuvis niekados nenustos kovojęs už savo tautos laisvę bei nepriklausomybę.

KLB St. Catharine apylinkės valdyba

Giedraičio lietuvių žūklautojų ir medžiotojų klubo Hamiltone

naujo pastato vajus

(Tęsinys nr. 13)

$500.00: Antanas ir Helena Šimkevičiai (papildas iki $1500.00), Balys Savickas (papildas iki $1000.00).

$200.00: Moterų šaulių rinktinė "Vilnius" Hamiltone (papildas iki $939.62).

Nuoširdžiai dėkojame už papildomas aukas. Iki 1985 m. sausio 15 d. klubas yra gavęs $24,381.45 aukų.

Čia skelbiame ir mūsų klubo tūkstantininkus:

1. **Antanas ir Helena Šimkevičiai**
2. **Alfonsas Patamsis**
3. **Alfonsas Šilinskis**
4. **Petras ir Danutė Babinai**
5. **Balys Savickas**

Su nuoširdžiu dėkingumu — ***Valdyba***

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 21 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
indėlius (P.C.A.)	6%	nekiln. turto pask.	10¾%
santaupas	7½%	asmenines paskolas	12½%
kasdienines palūkanas už santaupas	7%	*Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.*	
term. indėlius 1 m.	10¼%	*Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000.*	
term. indėlius 3 m.	10¾%		
reg. pensijų fondo	9¼%		
90 dienų indėlius (minimum $5.000)	9%	*Nemokama asmeninių paskolų drauda iki $10.000.*	

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis

Tel. 383-9026

154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

AUDRA Travel

Kviečia keliauti kartu!!!

1985 metų

KELIONĖS Į LIETUVĄ

Išvyksta	Grįžta
Balandžio 3	Balandžio 21
Gegužės 8	Gegužės 22
Gegužės 24	Birželio 2 arba birželio 9
Birželio 24	Liepos 10
Liepos 12	Liepos 29 (Dainų šventė)
Rugpjūčio 12	Rugpjūčio 28
Rugsėjo 3	Rugsėjo 11 ar 17
Spalio 4	Spalio 20
Gruodžio 20	Sausio 5

Kelionės į kitas pasaulio šalis

AUSTRALIJA - gruodžio 19 - sausio 11

BRAZILIJĄ, ARGENTINĄ - datos bus skelbiamos

* * *

Mūsų įstaigoje

- Sutvarkomi dokumentai iškvietimams.
- Tarpininkaujama suteikiant giminėms Lietuvoje labai naudingą finansinę paramą nuperkant **automobilius, kooperatinius butus** bei tvarkant palikimus.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnes informacijas teikia
AUDRONĖ arba JŪRATĖ adresu:
1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6P 1A4
(Priešais Lietuvių namus)
Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Telex 06-986766 TOR
Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

The Marlatt

The J. B. MARLATT Funeral Home, Ltd.

615 Main Street East (East of Sanford)

laidotuvių namai ir koplyčia

Telefonas: 528-6303

HAMILTON, Ontario

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Ilinojaus valstijos gubernatorius J. R. Thompsonas 1984 m. gruodžio 5 d. lankėsi Čikagoje ir susitiko su JAV LB socialinių reikalų tarybos veikėjais bei kitais lietuviais. Oficialus priėmimas jam buvo surengtas "Dainos" restorano salėje. J. R. Thompsonas Danguolės Valentinaitės vaodovaujamai tarybai įteikė $50.000 čekį, kad ji ir toliau galėtų rūpintis senyvo amžiaus lietuviais. Pasak J. R. Thompsono, tarybai reikia lėšų, kad ji įsteigtų namus senesnio amžiaus lietuviams, dar nereikalingiems specialios globos, tik priežiūros. Senelius turėtų aptarnauti lietuviai jų gimtąja kalba, parūpinti lietuvišką maistą, lietuviškas pramogas, iš jų neimdami didelių mokesčių. Iš tikrųjų gubernatoriaus J. R. Thompsono apsilankymas ir finansinė valstijos parama buvo susieta su praėjusį rudenį Čikagoje uždarytais "Gerojo Ganytojo" senelių namais, kuriems vadovavo jų organizatorė Ona Pranckevičiūtė, talkinama kun. A. Tamošaičio, SJ. Jie buvo uždaryti dėl valstijos sveikatos apsaugos įstatymų pažeidimo, gyventojai prievarta išvežti į kitus senelių slaugos namus.

Iš "Dainos" restorano gubernatorius J. R. Thompsonas atvyko ir į Tautinius lietuvių namus, kur jam buvo įteikta tūkstančio parašų peticija, reikalaujanti prievarta išvežtus lietuvius senelius grąžinti į "Gerojo Ganytojo" namus, parūpinti laikinį leidimą šiai institucijai, kol bus surastas kitas pastatas ir pritaikytas lietuvių senelių namams pagal nustatytus valstijos reikalavimus. Esą priverstinis gyventojų išvežimas iš "Gerojo Ganytojo" namų lietuviams priminė tėvynėje išgyventus trėmimus į Sibirą bei vėliau nacių naudotus metodus. Esą taip pat reikia ištirti, kokiu būdu ir iš kokių šaltinių apie "Gerojo Ganytojo" namų vedėją O. Pranckevičiūtę policijoje buvo sudaryti klaidingi pranešimai. Gubernatoriui J. R. Thompsonui išvykus, naujasis viešosios sveikatos departamento direktorius T. Kirkpatrickas aiškino, kad dabar iš pagrindų peržiūrimi senelių globos namus liečiantys Ilinojaus valstijos nuostatai. Esą lig šiol pagrindinis dėmesys tekdavo ne globos kokybei, globojamųjų nuotaikai, bet pastato savybėms bei įtaisams. Pasak T. Kirkpatricko, incidentas su "Gerojo Ganytojo" namais kaip tik ir paskatino tų nuostatų peržiūrėjimą.

Argentina

Žurnalistė Silvija Kučėnaitė kelis mėnesius praleido Buenos Aires mieste, atstovaudama Marylando valstijoje leidžiamam "Polo" žurnalui. Šiuo rungtynių su arkliais sportu ypač domisi argentiniečiai Buenos Aires mieste, kur neseniai įvyko pasaulinės polo pirmenybės. Savo straipsnius S. Kučėnaitė rašo anglų kalba, yra baigusi magistrės laipsniu Northwestern universiteto žurnalistikos fakultetą. Buenos Aires universitete ji dabar studijuoja ispanų kalbą, dalyvauja Argentinos lietuvių veikloje. Neseniai įvykusioje studentų stovykloje vadovavo politiniams būreliams, juos supažindino su lietuviams žalinga OSI veikla Vašingtone. Čikagon žada grįžti po šešių mėnesių.

Australija

Metinė Australijos lietuvių kunigų konferencija, jau 31-ji iš eilės, Lietuvių dienų proga įvyko Kanberoje 1984 m. gruodžio 27 d. Lietuvių klube surengtoje konferencijoje dalyvavo sielovados vadovas mons. Petras Butkus, prel. dr. Paulius Jatulis iš Romos, kun. Pr. Vaseris, kun. Juozas Petraitis, MIC, kun. dr. Alfonsas Savickas, kun. dr. P. Dauknys. Negalėjo atvykti — Brisbanėje artričiu sergantis kun. dr. Petras Bačinskas, į naują australų parapijos kleboniją Surry Hills persikraustantis kun. Paulius Martūzas, iš aktyvios tarnybos pasitraukęs kun. Albinas Spurgis, MIC. Buvo gauti du sveikinimai: iš Telšių vysk. Antano Vaičiaus ir iš naujo laisvojo pasaulio lietuvių vysk. Pauliaus Baltakio. Pagrindinis dėmesys teko pastarojo apsilankymui Australijoje, kai jis atvyks vesti Gavėnios rekolekcijų. Vysk. P. Baltakio kelionių maršrutą paruoš kun. Pr. Vaseris. Besilankantį svečią su Australijos katalikų imigracijos komiteto vadovu mons. G. M. Crennanu supažindins mons. P. Butkus. Mons. G. M. Crennanus rūpinsis vysk. P. Baltakio supažindinimu su vyskupais, kurių teritorijoje jam teks lankytis. Diskusijose iškilo kun. dr. Alfonso Savicko klausimas. Iš marijonų Adelaidėje esąs gautas raštas, kad šis jaunas kunigas nesimaišytų lietuvių tarpe. Jauno ir veiklaus kun. dr. A. Savicko reikalu sprendimą turės padaryti vysk. P. Baltakis.

Prancūzija

Paryžiaus lenkų parapijos šventovėje šv. Kazimiero sukaktis paminėta 1984 m. spalio 27 d. Iškilmėm buvo pakviesti ir lietuviai. Lietuviškas giesmes giedojo Antanas Mončys ir Jolanta Vaičaitytė-Goutt.

Plačia veikla pernai pasižymėjo Ričardas Bačkis, Europos solidarumo unijos atstovas. Spalio 13-14 d.d. Strasburge įvykusiame tarptautiniame seminare "Krikščionys ir valstybė Europos kraštuose" jis skaitė pranešimą apie sovietų okupuotą Lietuvą. Europos solidarumo unija, įsteigta paskutiniuosiuose Europos parlamento rinkimuose, dabar jame gina Sovietų Sąjungos pavergtų Europos šalių teises. Gruodžio 2 d. R. Bačkis, pakviestas Italijoje veikiančio sąjūdžio "Allianza Cristiana", lankėsi Milane ir kalbėjo apie sovietų pavergtą Lietuvą. Gruodžio 5-6 d.d. R. Bačkis dalyvavo konferencijoje "Dezinformacijos vaidmuo moderniame pasaulyje", surengtoje Europos saugumo insituto. Gruodžio 13 d. R. Bačkis skaitė paskaitą apie dabartinę religinę būklę okupuotoje Lietuvoje Šv. Jurgio rusų studijų centre Meudone, kur jam vadovauja jėzuitai.

Britanija

A. a. Bronius Mikulskis, gyvenęs Mančesteryje, 1984 m. rugsėjo 24 d. buvo rastas negyvas savo bute, pakirstas širdies smūgio. Velionis palaidotas spalio 8 d. Mostono kapinėse, laidojimo apeigas atlikus kan. V. Kamaičiui. Nors priklausė Mančesterio lietuvių klubui, nei kultūrinėje, nei visuomeninėje lietuvių veikloje nedalyvavo. Jam priklausančią darbovietės pensiją testamentu paliko Tautos fondui. 1984 m. gruodžio 21 d. darbovietė Tautos fondo atstovybei Britanijoje įteikė 577,81 sv.

DBLS Keteringo skyriaus narių susirinkimas įvyko 1984 m. gruodžio 15 d. Naujon valdybon išrinkti: pirm. — V. Uogintas, sekr. — J. Pipynė, ižd. — V. Petrauskas. Iš Londono atvykęs E. Šova supažindino su DBLS veikla, perdavė jos centro valdybos linkėjimus. Skyriui ilgus metus vadovavo A. Navickas, sunegalavęs pastaruoju metu. Jis džiaugiasi, kad dabar vadovybę perėmė V. Uogintas. Skyriaus narių skaičius yra sumažėjęs, didžiąją jų dalį sudaro pensininkai.

Vokietija

A. a. B. Valnerytė-Reklaitienė, sulaukusi 93 metų amžiaus, mirė 1984 m. lapkričio 27 d. Weimare prie Marburgo. Velionė gimė Marijampolėje, kur jos tėvas G. Valneris buvo kantoriumi vietinėje evangelikų šventovėje, gausioje šeimoje, turėjusioje vieną sūnų ir septynias dukras. Germanistiką studijavo Petrapilyje ir Marburge, vokiečių kalbą dėstė Lenkijoje, Gostyno gimnazijoje. I D. karo pradžioje dirbo medicinos seserimi fronto ligoninėje Suvalkuose. 1915 m. ištekėjo už karo laivyno inž. Viktoro Reklaičio, taip pat kilusio iš Marijampolės. Juos sutuokė jaunojo brolis kun. Kazimieras Reklaitis, vėliau ją įvesdinęs į Katalikų Bendriją. Su vyru 1918 m. grįžo Lietuvon, dirbo mokytoja "Žiburio" gimnazijoje Marijampolėje, Persikėlusi Kaunan, įsijungė į "Moterų komitetą Lietuvos jūrų laivynui remti", tapo lietuvių kultūros entuziaste, mėgdavo lietuvišką kaimą ir jame su vaikais praleisdavo vasaras. 1941 m. velionė su šeima repatriavo Vokietijon, kur 1942 m. nuo plaučių uždegimo mirė jos vyras inž. V. Reklaitis, o 1945 m. rytų fronte žuvo vyresnysis sūnus inž. Mečislovas Reklaitis. 1951 m. velionė persikėlė Čikagon pas dukterį Oną Aglinskienę. Augino vaikaičius, domėjosi lietuvių spauda, lietuviškais renginiais. Mirus dukrai O. Aglinskienei, 1976 m. vėl grįžo Vokietijon pas Marburge gyvenantį sūnų dr. Povilą Reklaitį. Mirė sulaukusi gilios senatvės, išvarginta sveikatos negalavimų. Palaidota gruodžio 1 d. Weimaro-Niederwalgerno kapinaitėse. Laidotuvių apeigas atliko ją aptarnaudavęs senelis kun. Rommelskirch, SJ. Gedulines Mišias laikė kun. A. Bernatonis.

Lietuvių grupė iš JAV ir Kanados, suorganizuota "Laiškų lietuviams" redakcijos, pakeliui į Australiją buvo sustojusi Naujoje Zelandijoje. Viduryje — grupės vadovas V. MEILUS Nuotr. St. Daliaus

Iš šaltos Amerikos šilton Australijon

Kanadiečio įspūdžiai apie lietuvių gyvenimą Australijoje ir didžiuosius jų renginius krašto sostinėje

STASYS DALIUS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Į Australijos lietuvių dienas

Šios kelionės tikslas — pamatyti ir dalyvauti Lietuvių dienų parengimuose, todėl teko atsisveikinti su sydnėjiškiais ir keliauti į Kanberą, Australijos sostinę, kurioje vyko visi tų dienų renginiai. O Australijos lietuviai į šias dienas sutelkia visus parengimus, perkraudami jas. Neįmanoma visuose renginiuose tuo pačiu metu dalyvauti. Čia vyko Klivlando vyrų okteto koncertas, dainų šventė, tautinių šokių šventė, 35-toji sporto šventė, ALB krašto tarybos sesija, jaunimo koncertas, jaunimo suvažiavimas, Ramovės, kapelionų pasitarimai, dailės paroda ir dar visa eilė kitų posėdžių bei paskirų organizacijų pasitarimų. Nors viskas vyko per ištisą savaitę, bet visų renginių nebuvo įmanoma aplankyti.

Iš Sydnėjaus norėjau į Kanberą važiuoti autobusu, bet mano globėjas Valentinas parūpino kelionę automobiliu su Leonu Šilu. Per keturias valandas pasiekėm Kanberą, nes atstumas tik 300 km. Besižvalgant į besikeičiantį gamtovaizdį, į neįprastus Australijos medžius, slėnius, kalnus ir giliai išgraužtas upių vagas, kuriose vos sroveno vanduo, laikas greit prabėgo. Gamta smarkiai parudusi, sudžiūvusi. Kur ne kur ganosi gyvulių bandos, pakeliui nesimato puošnių ar didelių sodybų, tik pašiūrės gyvuliams ar padargams, prie kurių glaudžiasi nedideli gyvenami namai. Iš Sydnėjaus į Kanberą dar nėra pilno greitkelio, vietomis kelias vingiuoja staigiais posūkiais, tarpais raunami medžiai, pilama žemė ir platinamas kelias.

Australijos sostinėje

Atvykstame į Kanberos Lietuvių namus, kurie irgi dideli su keliomis salėmis ir lošimo mašinomis. Prie registracijos stalo paskiria man kambarį labai prieinama kaina universiteto studentų bendrabutyje Bruce Hall. Tačiau nėra kada vykti tenai, nes gruodžio 26 d., 1 v.p.p., prasideda iškilmingos XIII Australijos lietuvių dienų pamaldos Šv. Kristoforo katedroje.

Pamaldas laikė nuncijus arkivyskupas Luigi Barbarito su 6 lietuvių kunigais. Į katedrą iškilmingai įžygiavo 13-kos organizacijų vėliavos su palydovais ir Mišių atnašautojai. Pamokslą pasakė nuncijus, o pamaldų metu skaitymus atliko Tautos fondo pirm. J. Giedraitis. Mišių pabaigoje baltai apsirengusios mergaitės savo padėką Dievui išreiškė plastiniais judesiais, Tai buvo kažkas naujo, nematyto, neįprasto. Po pamaldų ant katedros laiptų nuncijus su palydovais ir visais lietuviais nusifotografavo.

Atlikus pamaldas reikia skubėti, nes 3.30 v.p.p., įvyksta oficialus Australijos lietuvių dienų atidarymas Canberra Theatre, Civic Square, jau visai kitoje miesto dalyje, kurią nevietiniams nelengva pasiekti. Bet žmonės gan svetingi — neturinčius priemonių važiuoti paima turintieji automobilius. Tad laiku pasiekiame teatro patalpas.

Sostinės teatre

Pasiekus teatrą, iš lauko matėsi didžiulis įrašas: "Australian Lithuanian Festival Open December 26 at 3:30 P.M." Prie įėjimo į teatrą kitame kambaryje buvo įrengta Australijos lietuvių dailininkų paroda, kur vyravo daugiau modernūs paveikslai. Salė, turinti per 1000 vietų, buvo bemaž pilna iš visur suvažiavusių lietuvių. Šventės atidarymas prasidėjo su 10 minučių vėlavimu.

Iškilmingai įnešamos vėliavos — Australijos, Lietuvos ir speciali XIII Australijos lietuvių dienų. Atidarymą trumpu žodžiu pradėjo Australijos Lietuvių Bendruomenės Kanberos apylinkės pirm. dr. A. V. Stepanas lietuvių ir anglų kalbomis. Po jo kalbos buvo įspūdingai pagerbti lietuviai sąžinės kaliniai, kai pritemdytoje scenoje skaitant kiekvieno kalinio pavardę buvo įnešama deganti žvakė, kol išsirikiavo ilga eilė degančių žvakių, kurios simbolizavo sąžinės kalinius.

Patriotiškai poetišką invokaciją, popiežiaus Jono-Pauliaus II sveikinimą ir palaiminimą, vysk. V. Brizgio sveikinimą perskaitė prel. P. Butkus.

ALB krašto valdybos pirm. V. Bukevičius, savo žodyje priminęs, kad pirmą kartą lietuviai švenčia šią dieną Kanberoje, pakvietė PLB pirmininką V. Kamantą tarti žodį. Pastarasis, pasveikinęs Australijos lietuvius PLB valdybos vardu, paskelbė oficialiai Australijos lietuvių dienų pradžią. Parlamento atstovas, darbiečių partijos narys, sveikindamas priminė, kad ši valdžia nepripažįsta Lietuvos sovietinės aneksijos. Po jo kalbėjęs liberalų parlamento atstovas irgi sveikindamas deklaravo, kad liberalai, nepripažino, nepripažįsta ir niekad nepripažins Lietuvos aneksijos.

Meninę programos dalį pranešinėjo Gražina Katauskas. Klivlando vyrų oktetas, vad. Ryto Babicko, padainavo keturias dainas, P. Kubilius deklamavo B. Brazdžionio eilėraštį "Trys vizijos", Adelaidės tautinių šokių grupė atliko du tautinius šokius, o Melburno choras — kantatą "Tremtinys".

Rengėjų komiteto pirm. adv. V. Martišius tarė padėkos žodį visiems atsilankiusiems. Atidarymo programa buvo neištęsta, sveikintojų ir kalbėtojų nedaug. Jie labai trumpai tekalbėjo. Meninė programa kondensuota, gražiai išbalansuota, paliko malonų, gaivinantį įspūdį.

Sporto šventė

Gruodžio 27 d., 10 v.r., rinkomės į Kanberos National Sports Centre atidarymui Australijos lietuvių sporto šventės. Sporto šventės prasidėjo žymiai anksčiau nei Lietuvių dienos. Sporto šventės rengiamos kasmet, o Lietuvių dienos — kas antri metai. Tuo būdu šiemetinė sporto šventė buvo jau 35-ta.

Sporto klubams su vėliavomis įžygiavus ir išsirikiavus arenos viduryje, atidarymas pradėtas Australijos himnu. Kanberos sporto klubo atstovas pradėjo programą, pakviesdamas prel. P. Butkų invokacijai. J. Dambrauskas, ALF pirmininkas, pasveikino 35-tas sporto žaidynes. V. Jokūbaitis ŠALFASS valdybos vardu pasveikino amerikiečių vardu. R. Dirvonis, PLB valdybos vicepirm., sporto ir jaunimo reikalams pasveikino ir įteikė J. Dambrauskui dovanėlę ŠALFASS vardu. Sekė sportininkų priesaika ir oficialiam atidarymui pakviestas PLB pirm. V. Kamantas. Oficiali dalis baigta Tautos himnu. Po pertraukos Sydnėjaus "Sūkurys" pašoko du tautinius šokius.

Prasidėjo Sydnėjus-Hobartas vyrų krepšinio rugtynės, kurių neteko baigti žiūrėti, nes teko skubėti į kitą miesto dalį į krašto tarybos sesijos atidarymą. Taipgi neteko matyti ir kitų sporto šakų rungtynių, nes norėjau dalyvauti krašto tarybos posėdžiuose. Sporto šventėje dalyvavo Adelaidės, Kanberos, Geelongo, Hobarto, Melburno ir Sydnėjaus lietuvių sporto klubai. Buvo atstovaujami — krepšinis, tinklinis, stalo tenisas, plaukimas, golfas, lauko tenisas, bilijardas, skvašas ir šachmatai.

Krašto tarybos posėdžiai

Gruodžio 27 d., 1 v.p.p., posėdžius pradėjo ALB Kanberos apylinkės pirm. dr. A. V. Stepanas, pakviesdamas krašto valdybos pirm. V. Bukevičių pradiniam žodžiui. Invokaciją sukalbėjo prel. P. Butkus. Sudarytas darbo prezidiumas iš prof. Kabailos, dr. Stepano ir dviejų sekretorių. Pakviesti į garbės prezidiumą V. Kamantas, PLB pirm., V. Jokūbaitis VLIKo vicepirm., prel. P. Butkus, G. Grušas, PLJ sąjungos pirm., St. J. Dalius, Kanados LB krašto valdybos atstovas.

Sveikinimus pradėjo PLB pirm. V. Kamantas, kuriam ALB krašto vald. pirm. V. Bukevičius įteikė $1.000 čekį Lituanistikos katedrai paremti, o V. Kamantas apdovanojo garbės lakštais Australijos Lietuvių Bendruomenės veikėjus. V. Jokūbaitis sveikino VLIKo vardu, G. Grušas — jaunimo sąjungos vardu, St. J. Dalius — KLB krašto valdybos ir XXIX Kanados lietuvių dienų rengėjų komiteto vardu, įteikdamas ALB krašto vald. pirm. V. Bukevičiui I ir XXIX Kanados lietuvių dienų leidinius. Po sveikinimų visiems garbės prezidiumo nariams ALB krašto vald. pirm. V. Bukevičius įteikė su įrašais Australijos lietuvių metraščio II tomą.

(Bus daugiau)

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Lietuviai Britanijoje

S. KASPARAS

Bernelių Mišios Kalėdų naktį ankstyvesniais laikais, kai Londono transportas būdavo labai geras, sutraukdavo beveik visus Londono lietuvius. Dabar miesto transportas sustoja 12 v. nakties. Jaunimas yra apsirūpinęs automobiliais, bet vyresniojo amžiaus žmonės ne visi turi juos. Tad Bernelių Mišiose jaunimas sudaro didesnę dalį dalyvių. Labai gaila, kad jie taip nesuvažiuoja sekmadieniais.

Bernelių Mišias Kalėdų naktį atnašavo arkiv. dr. Jonas Bulaitis, Šv. Tėvo pronuncijus Kongui ir Centrinei Afrikai, koncelebruojant kun. dr. Jonui Sakevičiui, MIC. Parapijos choras, vad. Justino Černio, savo svainio atnašaujamas Mišias lydėjo kalėdinėmis giesmėmis.

Arkiv. Jonas Bulaitis pasakė pamokslą lietuvių ir anglų kalbomis, skatindamas Kalėdų šviesoje žiūrėti į ateitį su viltimi ir dirbti siekiant geresnio pasaulio.

Kalėdų dieną visoje Anglijoje nebūna jokio transporto, tad į dienos pamaldas atsilankė tik aplink gyveną lietuviai.

A. a. Ignas Dailidė 1984.XII.17 Londono ligoninėje mirė Ignas Dailidė, kilęs iš Gaisrių k., Sintautų vls., Šakių aps. Buvo gimęs 1917 m. spalio 9 d.

Velionis atliko karinę prievolę DLK Vytenio 9-tame pulke ir iki mirties laikydavosi minties, kad jaunimui būtinai reikalinga karinė prievolė, nes ji jaunimą auklėja.

Šeimoje buvo keturi broliai ir dvi seserys. Du broliai jau seniau mirė Lietuvoje, sesuo Regina gyvena Gaisriuose, o Antanina — Šakiuose. Brolis Zigmas gyvena Londono priemiestyje Brentwoode. Jis su savo šeima rūpinosi laidotuvėmis.

Laidotuvių Mišias ir kitas apeigas Šv. Kazimiero šventovėje atliko kun. dr. Jonas Sakevičius, MIC. Nors buvo Kūčių diena, dalyvavo per 150 žmonių, o choras, vad. J. Černiaus, giedojo Mišias, o vakare sugrįžo Bernelių Mišioms.

Velionis palaidotas Šv. Patriko kaipnėse. Paskutinį atsisveikinimo žodį tarė Londono lietuvių parapijos tarybos pirm. S. Kasparas ir Lietuvių Sąjungos vardu Z. Juras.

A. a. IGNAS DAILIDĖ

Sporto ir socialinis klubas gėrėjosi velionies darbais. Mat jam teko pirmininkauti ir sekretoriauti tais sunkiais laikais, kai jau buvo galvojama, kad neišsilaikys. Velionies darbas nenuėjo veltui — sporto ir socialinis klubas dabar gyvuoja šauniai.

Lietuvišką parapiją jis mylėjo ir jai energijos negailėjo — daug metų praleido, būdamas jos tarybos vicepirmininku ar nariu. Būdamas geras stalius, atliko talkos būdu daug įvairių remontų. Daug prisidėjo darbu steigiant parapijos Šv. Kazimiero klubą.

Velionis mylėjo Anglijos skautų rajoną aukomis ir kitokia parama, priimdavo svečius skautukus iš Vokietijos savo pastogėn. Vėliau to atsisakė, nes manė kad per didelis rėmimas, vadovybę išmeta iš vėžių. Velionis priklausė Lietuvių karių veteranų sąjungai Manchesterio skyriui, buvo lietuviškos spaudos žmogus, skaitė net keliolika savaitraščių (įskaitant "TŽ") ir žurnalus. Savo 60-tojo gimtadienio proga jis apmokėjo "Šaltinio" vieno numerio išleidimo išlaidas.

Šakių parapijos klebonas prel. J. Žemaitis lankėsi Londone su rusų ortodoksų dvasiškiais, buvo gera proga perduoti Airijos katalikų padovanotą Marijos statulą, kad pervežtų Lietuvon. Ją reikėjo gerai įpakuoti, kad kelionės metu nesudužtų. Velionis Ignas, kaip stalius, tai ir padarė. Tai darė velionis taip nuoširdžiai, kad net jam ašaros skruostais riedėjo, ką jis tuo metu galvojo, aš negalėjau prisiversti jį paklausti. Statula po ilgų tyrinėjimų Šerematovo orauostyje buvo leista vežti į Lietuvą. Ir šiandien ji stovi Šiluvos šventovėje.

Po laidotuvių kapinėse užkandžiams brolis Zigmas pakvietė visus į sporto ir socialinio klubo patalpas.

A. a. Teofilė Bakaitienė Kūčių dieną (1984 m. gruodžio 24 d.) savo namuose West Bridgforde, velionė, besiruošdama Kūčioms, buvo ištikta smarkaus širdies smūgio. Nugabenta Nottinghamo ligoninėje jau buvo mirusi.

Teofilė Bakaitienė-Bačėnaitė, jauniausioji duktė iš devynių vaikų, gimė 1899 m. kovo 20 d. Liepalotų k. Lukšių vls., Šakių aps. Kai I D. karas nusiaubė ir sudegino tėviškę, dirbo įvairiose vietovėse. Vėliau persikėlė į Šilininkus Rytprūsiuose, kur susipažino su Jonu Bakaičiu ir 1923 m. gruodžio 30 d. Bildviečiuose sumainė aukso žiedus. Abu darbavosi Juozo Motijošaičio ūkyje Rytprūsių Maurusaičiuose, kurį jiedu paveldėjo po J. Matijošaičio mirties. Jame abu ūkininkavo iki 1944 m. rudens.

Karo audra juos nubloškė į Šlesvigo-Holšteino provincijos Neuminsterio miestą ir apsigyveno išvietintų lietuvių stovykloje. Čia jiems gresė pavojus būti pašalintiems iš stovyklos kaip Rytprūsių gyventojams, bet grėsmė buvo pašalinta. Panaikinus Neuminsterio lietuvių stovyklą, jiedu buvo apgyvendinti šeimų stovykloje Klein Wittensee, vėliau — Bergenhusseno lietuvių stovykloje. Iš Bergenhusseno atvyko į Angliją 1947 m. ir buvo įdarbinti žemės ūkio darbininkų stovykloje Great Oakley, netoli Corby. Naikinant žemės ūkio stovyklas, Bakaičiai persikėlė į Kettringą, praleido net 22 metus. 1970 m. Bakaičiai atsikėlė į West Bridgfordą prie Nottinghamo, arti Tėvų marijonų Aušros Vartų židinio.

Kai 1978 m. mirė Jonas Bakaitis, Teofilė buvo sunkiai sergantį ligoninėje ir negalėjo dalyvauti savo vyro laidotuvėse.

Jono ir Teofilės svetingumas, labdaringumas plačiai žinomi. Nepaprasta jų parama lydėjo lietuviškus tikybinius ir tautinius reikalus.

Laidotuvių pamaldos įvyko sausio 3 d. Nottinghamo katedroje. Gedulines Mišias atnašavo kun. dr. S. Matulis, MIC ir Londono lietuvių paprapijos klebonas kun. dr. Jonas Sakevičius, MIC.

Palaidota Nottinghamo kapinėse. Atsisveikinimo kalbas pasakė DBLK Bendrijos valdybos pirm. Genovaitė Kaminskienė, Wolverhamptono lietuvių moterų draugijos "Šiluva" valdybos pirm. Janina Norkutienė, K. Biveinis, Z. Juras ir LSS Anglijos rajono vadas S. B. Vaitkevičius.

Po laidotuvių svečiai buvo pakviesti į Aušros Vartų židinį užkandžiams, kuriuos paruošė Nottinghamo lietuvių moterų draugija.

Prakartėlės

1985 m. sausio 4 d. "The Universe" laikraštis įsidėjo tris kalėdinių prakartėlių nuotraukas, jų tarpe ir lietuvių. Prie jos stovi tautiniais drabužiais apsirengę Ričardas ir Nijolė O'Brien. Prakartėlė buvo lietuviško stiliaus, padaryta Vinco Jokūbaičio prieš 20 metų. Antra prakartėlė buvo italų, trečia — anglų. Tai gražus "The Universe" savaitraščio mostas, siekiantis parodyti, kaip kuri tauta parengia Kalėdines prakartėles.

Kvietimas Afrikon

1984 m. gruodžio 21-30 d.d. Nairobi mieste, Kenijoje, įvyko Pan Afrikos katalikų studentų kongresas. "Pan African YCS" yra "Pax Romana" narys. Per "Pax Romana" kongresą 1983 m. Londone buvo sudarytos pažintys su šios organizacijos nariais. Tuomet Ateitininkų federacijai atstovavo S. Kasparas. Dėl to jis ir gavo kvietimą dalyvauti afrikiečių kongrese bei pateikti žinių kongreso nariams apie dabartinę Lietuvą. Kongresui buvo pasiųstas sveikinimas, nes kelionė brangi. Be to, pasiųsta Kestono kolegijos informacinės medžiagos išdalinti afrikiečiams.

• **Užsakykite "Tėviškės žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams, draugams, pažįstamiems.**

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

Vėliavos su palydovais Australijos lietuvių dienose Kanberoje laukia ženklo žygiui į pamaldas 1984 m. gruodžio 26 d. Nuotr. St. Daliaus

Nepaveikė nei bausmės, nei propaganda

Robertas Grigas, atsisakęs prisiekti okupacinei sovietų valdžiai, buvo kankinamas dvejus metus. Apie jį rašo "LKB kronika" 64 numeryje

Vidurinės Azijos karinės apygardos dienraščio "Kovos vėliava" redakcijai

Roberto GRIGO, Antano s., gyv., Lietuvoje, Lazdijų raj., Leipalingyje, Naujosios 13,

P a r e i š k i m a s

1982-1984 m. atidaviau "duoklę" — dvejus savo gyvenimo metus darbo batalione Kazachstane, Badamo stotyje. Būdamas kataliku ir negalėdamas suderinti ištikimybės sąžinei ir ateistinei valstybei, atsisakiau duoti karinę priesaiką. Dėkoju Dievui, kad, nepaisant fizinio ir moralinio teroro, šį principą išlaikiau iki galo ir tai užfiksuota kariniame biliete. Tačiau mano "auklėtojai" nenuleido rankų ir ryžosi bent apšmeižti. 53-me Jūsų dienraščio numeryje šiemet pasirodė rašinys "Vieningoje šeimoje", kuriame skelbiamas ciniškas melas. Jame rašome, kad, iki šaukimo būdamas tikinčiu, palaikęs nacionalistinius prietarus ir dvasininkų prasimanymus apie konstitucinių teisių varžymą, armijos kolektyve aš "praregėjau". Tai grubi klastotė. Buvau katalikas ir lietuvis iki šaukimo, buvau dvejus prievolės metus, esu dabar, grįžęs į Tėvynę Lietuvą. Faktai, su kuriais nuolat susidurdavau armijoje, labai sustiprino mano pažiūras. Štai tik keletas tokių faktų iš asmeninės patirties.

TSRS yra pasirašiusi Žmogaus teisių deklaraciją, kurios 19 straipsnis skelbia: "Kiekvienas žmogus turi teisę į įsitikinimų ir jų išreiškimo laisvę". Realiai šia teise pasinaudojau, miegodamas ant narų Čimkento ir ant betoninių grindų Kzyl-Ordos gauptvachtose, vien už tai, kad dėl religinių-tautinių įsitikinimų atsisakiau prisiekti kompartijai. Nepaisydami 52 konstitucijos straipsnio, garantuojančio sąžinės laisvę, tarnybos pabaigoje politinio skyriaus darbuotojai man grasino 5 metus kalėjimo, jei nepakeisiu požiūrio į priesaiką. Tiek konstitucija, tiek Baigiamasis Helsinkio aktas reikalauja gerbti kiekvieno žmogaus orumą ir draudžia tyčiotis iš įsitikinimų. Karininkams komunistams plūstant necenzūriniais žodžiais, išjuokiant religiją ir lietuvybę, susidariau nuomonę, kad žmogiškumo reikalavimai čia tebėra "terra incognita" ("nežinoma žemė"). Ir kai nepajėgiančius įvykdyti darbo normos įsakydavo gainioti su dujokaukėmis — cituoju! — "iki sąmonės netekimo" — tada supratau, kokie teisingi žodžiai: "Kai atmetamas Dievas, nebelieka žmogaus".

Su giliu dėkingumu prisimenu visus dorus žmones, padėjusius įsisąmonint Kristaus tiesą. Didžiuojuosi savo tautos didvyriais kunigais Sigitu TAMKEVIČIU ir Alfonsu SVARINSKU, šiuo metu kenčiančiais Permės lageriuose tik už tai, kad mokė Lietuvos tikinčiuosius sąžiningai gvventi. Dėkoju Apvaizdai, leidusiai būti šių didžių žmonių amžininku.

Jūsų laikraščio paskelbtame straipsnyje įžūliai meluojama, tvirtinant, kad aš gyręs kareiviams Lietuvos laimėjimus Tarybų valdžios metais, draugystės su rusų tauta reikšmę "karo kurstytojų" akivaizdoje. Tai prasimanymas. Tariamųjų laimėjimų niekada nešlovinau. Ką jis reiškia, lyginant su nuostoliais moralės, kultūros, žmogaus teisių srityje? Nekalbėjau apie jokią draugystę su Rytų kaimynu, nes jos nepastebėjau nei istorijoje, nei dabartyje. Priešingai, pasisakymuose apie "didžiosios rusų tautos" vaidmenį Lietuvos istorijoje pabrėždavau demoralizuojantį rusinimo faktorių, akcentuodavau dvasinio, knygnešiško pasipriešinimo reikšmę lietuvių laisvės kovoje. Per dvejus Kazachstane praleistus metus nesu pavartojęs netgi išsireiškimų, kuriuos man prirašo minėtas straipsnis. Jeigu gerbiate savo pasaulėžiūrą, privalote atšaukti šmeižtą".

Robertas Grigas

1984.09.08

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

GINKIME LIETUVIŲ TEISES!

Nepamirškite savo aukos Lietuvių Teisėms Ginti Fondui

Prašome pasinaudoti šia atkarpa. Čekius rašyti "Lietuvių Teisėms Ginti Fondas" (arba "American Lithuanian Rights Fund, Inc.") ir siųsti adresu: ***5620 So. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636, USA***

Auka Lietuvių Teisėms Ginti Fondui..... US $ .....

Pavardė, vardas .....

Adresas .....

Pavardžių ir vietovardžių komisija Lietuvoje

Prieš 50 metų prasidėjęs pavardžių atlietuvinimo sąjūdis

Nepriklausomais laikais Lietuvoje sparčiai žengė į priekį mūsų ekonominis ir kultūrinis gyvenimas, o tarp žmonių, ypač jaunosios kartos, buvo nepaprastai pakilęs tautinis atgimimas, kurį žadino ir mūsų tautos dainius Maironis: "Numesk, tėvyne, rūbą seną, Kurį užvilko svetimi . . ."

Tada daugelis pasiryžo ne tik atsikratyti miestuose rusiškomis krautuvių iškabomis, bet ir pakeisti savo sulenkintas bei surusintas pavardes. Taip 1933 m. Vidaus reikalų ministerijoje buvo sudaryta Pavardžių atlietuvinimo komisija, kuriai vadovavo prof. A. Salys, o sekretoriumi buvo paskirtas M. Jurkynas. Bet rengiantis Lietuvos piliečiams išduoti naujus pasus, buvo susirūpinta ir taisyklingu mūsų vietovardžių rašymu. Tokiu būdu ta atlietuvinimo komisija buvo praplėsta į Pavardžių ir vietovardžių komisiją. Jos pirmininku buvo paskirtas dr. A. Gaška, kuris tik ką buvo baigęs mokslus ir sugrįžęs iš užsienio. Kiti septyni komisijos nariai buvo lituanistai. Iš jų vieni rengė valstybinius egzaminus, o kiti jau rašė diplominius darbus. Juos pasiūlė prof. J. Balčikonis, prof. A. Salys ir prof. Pr. Skardžius.

Tą vasarą jie turėjo apkeliauti visą Lietuvą, surašyti mūsų pavardes ir vietovardžius. Kiekvienam jų buvo paskirtas rajonas. Pavyzdžiui, Jurkynui teko Kaišiadorių apskritis ir apylinkės. Jis man parašė laišką, kad atvažiuočiau pasižiūrėti, kaip jie ten dirba.

Taip vieną sekmadienį traukiniu nuvažiavau į Vievį. Nors ir buvo pati vasaros darbymetė, bet krivūlė buvo pasisekusi, nes ūkininkų prisirinko beveik pilna pradžios mokykla. Be to, dalyvavo valsčiaus viršaitis, seniūnai, mokyklos vedėjas ir vienas studentas, parvažiavęs vasaros atostogų. Tą dieną Jurkynas surašinėjo vietovardžius. Įžanginiame žodyje mokyklos vedėjas paaiškino, jog tai daroma mokslo reikalams.

Pavakare grįžau į Kauną, Jurkynas pasiliko, nes viršaitis jį turėjo nuvežti į kitą valsčių. Jurkynas tuo darbu nesiskundė, nors reikėjo važiuoti traukiniais, autobusais, arkliais, o kartais ir pėsčiam eiti. Jis pasakodavo, kad visi būdavo draugiški ir padėdavo su maistu, nakvynėmis ir kt.

Netrukus toje komisijoje įvyko pasikeitimų, nes iš pareigų atsisakė dr. A. Gaška. Mat jis buvo baigęs ekonomijos mokslus. Į savo vietą jis nužiūrėjo Matą Jurkyną. Tuo buvo patenkintas A. Salys, nes tam darbui buvo reikalingas lituanistas. Taip 1935 m. Jurkynas buvo paskirtas tos komisijos pirmininku, o dr. A. Gaška gavo darbą pagal savo specialybę. Ta nuotrauka buvo padaryta atsisveikinimo dieną su dr. A. Gaška.

Komisija, užbaigusi surašinėjimus, išsiskirstė, o M. Jurkynas su visa surinkta medžiaga buvo paliktas Vidaus reikalų ministerijoje. Bet darbas anaiptol dar nebuvo baigtas, nes liko daug neišspręstų klausimų. Pavyzdžiui, buvo neaišku su Bajorų kaimu. Tokiu vardu kaimai buvo Ukmergės aps., Utenos aps., Vilkaviškio aps. ir dar keliose vietose. Gyventojai to kaimo vardą nevienodai tardavo, nes vieni kirčiuodavo vidurinį skiemenį, o kiti galūnę.

Buvo neaiškumų ir su rašyba. Pvz. gerai prisimenu Nemajūnų kaimą, nes ten gimė ir augo mano tėtis. Tas kaimas yra prie Nemuno ir 4 km nuo Birštono. Tą kaimą žmonės vadino Nemajūnais, o administracijos buvo rašoma Nemaniūnai. Turiu iš Lietuvos "Kalbos praktikos patarimus", išleistus Vilniuje 1976 m. Ten Bajarų kaimas turi kirtį žodžio viduryje, o priegaidė pažymėta tęstinė. Nemajūnų kaimas rašomas su j.

Pavardžių atlietuvinimas tais laikais labai sparčiai augo. Asmuo, norėdamas atsilietuvinti savo pavardę, turėjo paduoti prašymą Vidaus reikalų ministerijai. Tada jis gaudavo pasiūlymus. Pavyzdžiui, mano brolis kpt. St. Daniliavičius gavo šiuos pasiūlymus: Daniliūnas, Danilėnas, Danilionis, Daniulis, Daniulaitis ir pan. Brolis pasirinko Daniliūno pavardę. Deja, pirmosios sovietų okupacijos metais jis buvo išvežtas į Sibirą ir mirė Norilske.

Ta komisija ne tik atlietuvindavo suslavintas pavardes, bet keisdavo ir negražias. Žmonės kartais prašydavo, kad jiems pakeistų pavardes, kaip pvz.: Bekojis, Bepirštis, Kuprys, Šleivys, Seilius, Blynas, Paršelis ir pan. Jie dažnai pasirinkdavo senoviškas pavardes, kaip pvz.: Daugirdas, Kantautas, Mantautas, Vidmantas ir kt. Daug kas norėjo ir Vytauto pavardės, bet komisija nesutikdavo. Tada kildavo ir nepasitenkinimų. Tuomet vyriausybė išleido įstatymą, kad mūsų didžiųjų kunigaikščių vardų negalima pasirinkti pavardėm.

Pavardžių ir vietovardžių reikalu labai daug padėjo prof. J. Balčikonis. Jau iš pat pirmos dienos jis ragino, kad būtų pradėti parengiamieji darbai pavardžių ir vietovardžių žodynų, nes tokių mes dar neturėjome. Jis 1930 m. pasitraukė iš universiteto, kai prof. K. Būga buvo jau miręs, nes Švietimo ministerija jį paskyrė mūsų didžiojo (dabar Lietuvoje vadinamo akademinio) žodyno vyriausiu redaktorium. Tada jis sudarė savo padėjėjų kolegiją ir subūrė daug žodžių rinkėjų visoje Lietuvoje. Balčikonis su visa savo redakcija įsikūrė Aleksote, senuose Maironio namuose.

Prie pavardžių žodyno parengimo daug prisidėjo prof. Pr. Skardžius, o ypačiai prof. A. Salys. Pastarasis mėgo bendrauti su žmonėmis. Dėstydamas Vytauto Didžiojo universitete dialektologiją (tarmių mokslą), jis pastebėjo, jog yra labai sunku atskirti, kur baigiasi žemaičiai, o kur prasideda Aukštaičiai. Tada jis apkeliavo visą Lietuvą pradžioje beveik pėsčias, o vėliau įsigijo motociklą. Taip Salys nustatė tarmių sienas ir 1933 m. išleido tarmių žemėlapį. Tas žemėlapis buvo pirmas mūsų dialektologijos istorijoje. Atgavus Vilnių, Salys pats pirmasis pradėjo surašinėti Vilniaus krašto vietovardžius.

Turint tokius gerus patarėjus profesorius, buvo pradėta sudaryti pavardžių ir vietovardžių kartotekos. Pirmiausia buvo nutarta parengti pavardžių žodyną. Spausdinti buvo sutarta Kaune su "Spindulio" spaustuve. Tačiau Europoje prasidėjo didieji neramumai. 1938 m. buvo Lenkijos ultimatumas Lietuvai, 1939 m. — Klaipėdos netekimas, vokiečių karas su lenkais, o Lietuvoje paskelbta mobilizacija.

Kadangi M. Jurkynas buvo atsargos leitenantas, tai buvo pašauktas ir išlaikytas 6 mėnesius, nors kai kurie buvo paleisti anksčiau. Pagaliau 1940 m. birželio 15 d. pirmieji rusų tankai Kaune sugniuždė visus darbus, kaip ir mūsų visos tautos gyvenimą, netekus nepriklausomybės.

Birželio 16 d. rytą Jurkynas nuėjo į Vidaus reikalų ministeriją. Visur jau stovėjo uniformuoti rusų kareiviai. Tuomet jam buvo pranešta nepažįstamo lietuvio, kad jo įstaiga yra uždaryta, o jis atleistas iš pareigų. Nors atleidimą iš darbo jis skaudžiai pergyveno, bet rūpinosi, kaip išsaugoti pavardžių ir vietovardžių sąrašus nuo sunaikinimo. Aš jį raminau, kad jis taip visko neimtų į galvą, o tie sąrašai gal kaip nors išliks. Be to, pragyventi mes turėjome iš ko, nes aš buvau mokytoja IV Kauno valstybinėje gimnazijoje.

Tačiau mūsų gyvenimas beveik kasdien keitėsi. Kai 1939 m. mums buvo grąžintas Vilnius, tai Vytauto Didžiojo universiteto trys fakultetai ten irgi buvo perkelti, o tada ir Salys su Skardžium persikėlė į Vilnių.

Netrukus Vilniuje buvo įkurta ir Lietuvos mokslų akademija, į kurią buvo perkeltas Balčikonis su visa žodyno medžiaga ir redakcija. Tad šių trijų profesorių dėka ir M. Jurkynas gavo darbą Lietuvos mokslų akademijoje. Jis buvo paskirtas žemės vardyno redaktoriumi. Turiu išlaikiusi jo darbo pažymėjimą, išduotą Vilniuje Lietuvos mokslų akademijos 1942 m. gegužės 11 d. (vokiečių ir lietuvių k.). Jis susirado kambarį Žygimantų gatvėje, bet dažnai parvažiuodavo į Kauną, nes žodynus spausdinti turėjo "Spindulys". O visi pavardžių ir vietovardžių sąrašai saugiai taip pat buvo pervežti į Vilnių. Tada ir aš su dukrele laukiau progos, kad galėčiau persikelti į istorinę Lietuvos sostinę.

1941 m. prasidėjus vokiečių-rusų karui, visi su viltimi žvelgė į ateitį. Bet ir vokiečių okupacijos metu nelengva buvo gyventi. Tačiau darbas Lietuvos mokslų akademijoje buvo tęsiamas ir toliau. Pirmiausia buvo parengtas pavardžių žodynas, kurio vyriausiu redaktorium buvo prof. A. Salys.

Viskas buvo nuvežta į "Spindulio" spaustuvę, bet vokiečiai tuoj pradėjo įvairius trukdymus. Pirmiausia Jurkynui jie aiškino, jog negera žodyno įžanga, o kitą kartą pranešė, kad trūksta popieriaus. Pagaliau vieną dieną klaipėdietis vokietis suriko, jog karas yra jiems svarbiau, negu tie visi mūsų žodynai. Taip ir liko žodynai neišleisti. Jų nėra ir dabar, nors jau praėjo 50 metų. O tie, kurie pirmieji pradėjo tą darbą, jau mirę: Balčikonis ir Jurkynas — Lietuvoje, Salys ir Skardžius — JAV-se.

M. Jurkyno mirtis į mūsų namus atėjo visai netikėtai. 1944 m. sausio 31 d. jis pasijuto blogai. Nuėjo pas prof. J. Kairiūkštį ir netrukus sugrįžo su pažymėjimu, kuriame buvo įrašyta: "M. Jurkynas serga aštrioj formoj gripu su temperatūra. 10 dienų pagulėt". Bet trečios dienos rytą prasidėjo baisios gripo pasekmės: plaučių uždegimas ir kitos ligos. Karo metu vaistų jau jokių nebuvo galima gauti. Jis buvo paguldytas į Raudonojo kryžiaus ligoninę, į dr. Atkočiūno skyrių, bet niekas negalėjo jo išgelbėti. M. Jurkynas mirė 34 metų, 1944 m. gegužės 14 d., palaidotas Vilkaviškio kapinėse.

Tada padėtis Kaune jau buvo labai nerami, nes frontas kasdien artėjo. Beveik visi mūsų pažįstami skubėjo važiuoti į Vokietiją. Gegužės 16 d. buvau Kauno geležinkelio stotyje ir pamačiau prof. Pr. Skardžių su keliom knygų dėžėm. Atrodė, kad jis lyg ir nusigando, bet man pasakė: "Aš tiesiog netikiu, kad Jurkynas mirė". — "Aš noriu tik karstą parvežti į Vilkaviškį", atsakiau. Ir šiandien prisimenu paskutinius kunigo pamokslo žodžius, pasakytus prie kapo duobės: "Viešpate, ne mano, bet Tavo valia . . ."

Visi, kurie pažinojo M. Jurkyną, tvirtina, kad jis buvęs daug žadantis kalbininkas. Tokios nuomonės apie jį buvo ir lituanistai profesoriai. Dar nepriklausomoje Lietuvoje jis rašė apie mūsų kalbą į "Lietuvos aidą", "Naująją romuvą" ir kitur. Kelis kartus kalbėjo per Kauno radiją apie pavardes, patikrino Lietuvos žemėlapio vietovardžius ir kt. Parašė diplominį darbą, panaudodamas paties surinktą medžiagą, tema — "Lietuvių pavardės, jų kilmė ir slavinimas".

Tą darbą dr. P. Jonikas Lietuvių enciklopedijoje (XV t.) priskiria prie kitų minėtinų lituanistų darbų. 1933 m. Kaune mirus poetui P. Karužai, draugė su B. Brazdžioniu išleido pomirtinę knygą "Giesmės apie daiktus ir žmones". Paskutinis jo straipsnis apie asmenvardžius ir pavardes įėjo į kelių lituanistų (J. Balčikonio, A. Salio, Pr. Skardžiaus, A. Kalniaus ir M. Jurkyno) leidinį "Iš mūsų kalbos gyvenimo". Tačiau dėl karo ir okupacijų "Sakalo" bendrovė Kaune nesuspėjo išleisti.

* * *

Savo viešnagės metu Vilniuje nuvažiavau į Lietuvos mokslų akademiją. Kalbėjau su J. Kruopu ir A. Lyberiu. Juodu man pasakė, jog pavardžių ir vietovardžių žodynų dar nėra išleistų, bet kartotekomis ir visais rankraščiais, parengtais M. Jurkyno ir jo bendradarbių, tebesinaudoja visi ir dabar. **S.J.G.**

A†A

VINCUI TRUMPAI

taip anksti iškeliavus amžinybėn,

nuoširdžiai užjaučiame žmoną BRIGITĄ, dukrą LAIMĄ, sūnus ALGĮ bei VYTĄ ir kartu liūdime –

Ingė ir Pranas Siniauskai

INTERNATIONAL

SOL. ALGIO GRIGO vadovaujamos kelionių agentūros

1985 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ:

KELIONĖ nr. 1 balandžio 12 d. iki balandžio 27 d.
11 dienų Vilniuje, 3 dienos Helsinkyje
Iš Niujorko **$1,481.00**
Iš Montrealio ..... **$1,850.00** kanadiškais

KELIONĖ nr. 2 liepos 15 iki liepos 31 d.
11 dienų Vilniuje, 1 diena Leningrade, 3 dienos Helsinkyje
Iš Niujorko **$1,788.00**
Iš Montrealio ..... **$2,225.00** kanadiškais

KELIONĖ nr. 3 rugsėjo 1 d. iki rugsėjo 18 d.
11 dienų Vilniuje, 1 diena Leningrade, 3 dienos Helsinkyje
Iš Niujorko **$1,669.00**

KELIONĖ nr. 4 gruodžio 20 iki sausio 4 d.
11 dienų Vilniuje, 3 dienos Helsinkyje
Iš Niujorko **$1,467.00**
Iš Montrealio ..... **$1,835.00** kanadiškais

(Nakvojant dviese kambaryje), įskaitant visas susisiekimo išlaidas, viešbučius ("Presidentti Hotel" Helsinkyje), maistą, operos, teatro arba baleto bilietus, įvairias ekskursijas ir daug kitų priedų. Kelionė nr. 2 suderinta su dainų švente, kelionė nr. 4 – su grandijoziniu Naujų metų sutikimo baliumi.

Tarpininkaujame perkantiems automobilius, kooperatinius butus, padedame sutvarkyti dokumentus iškvietimams. Informacijų ir visais kelionių reikalais kreiptis į:

G. T. INTERNATIONAL, INC., P.O. BOX 29163, CHICAGO, ILLINOIS 60629, USA

TELEFONAI: (312) 471-1700 arba 471-1702

Skrendame erdviais "FINNAIR" lėktuvais

FINNAIR
Simple elegance... by Finnish design

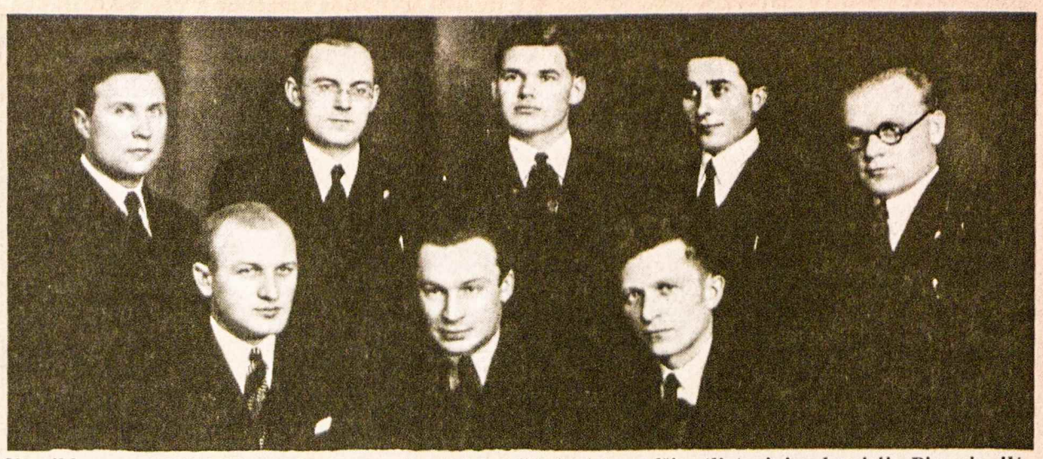

Nepriklausomoje Lietuvoje 1935 m. buvo sudaryta Pavardžių ir vietovardžių atlietuvinimo komisija. Pirmoje eilėje iš kairės: M. Jurkynas, dr. A. Gaška, Lingvinas; antroje eilėje: Mikutaitis, neatpažintas, Kregždys, Senkus, neatpažintas. Nuotrauka daryta 1935 m. kovo 2 d. "Zinaidos" foto atelje

Kai du veiksniai nesutaria

(Atkelta iš 3-čio psl.)

dalis Bugo upe ir kiti sienos ruožai Gudijoje ir Ukrainoje. Paprastai ši siena, kad ir su pakeitimais, vis dar laikoma Curzono linija. Galima su tuo nesutikti ir ją laikyti jau kita siena, tačiau neteisinga tvirtinti, kad "Šiandien Curzono linija nebeturi reikšmės, nes ji buvo pakeista Sovietų Sąjungos ir Lenkijos sienų sutartimi . . ." Oficialus Valstybės departamento žemėlapis prie Lenkijos-Sovietų Sąjungos sienos turi pastabą: "The United States Government recognizes 'the Curzon Line with digressions from it in some regions of five to eight kilometers in favor of Poland' as the Eastern Frontier of Poland." (U.S. Foreign Service Posts and Department of State Jurisdictions, 1 January 1983). Taigi Amerikos akyse ši linija dar vis reikšminga, nes Lenkijos-Sovietų Sąjungos 1945 m. sienų sutarties Amerika nepaneigė, bet jos ir nepripažino (Amerika iš viso vengia oficialiai pripažinti sutartis tarp kitų valstybių).

Trečioji VLIKo išvada

Sovietų prievarta įvykdyta Rytų ir Centro Europos sovietizacija, pasiremiant Jaltos susitarimais suformuojant laikinas vyriausybes ir rinkimų įvykdymą, yra priešinga Atlanto Charterio ir tautų apsisprendimo principams.

Sovietų Sąjunga sako, kad ji sąžiningai įvykdė Jaltos susitarimus, ir tai privedė prie Vidurio ir Rytų Europos sovietizacijos. Amerika ir Didžioji Britanija tvirtina, kad sovietizacija buvo įvykdyta Jaltos susitarimus laužant. VLIKui sovietinė Jaltos susitarimų interpretacija atrodo teisingesnė.

Tiesa, kad laisvus rinkimus pravesti turėjo atitinkamų kraštų laikinosios vyriausybės, tačiau d) punktu trys susitariančios didžiosios galybės įsipareigojo "palengvinti, kur būtų reikalinga, tokių rinkimų įvykdymą". Tokių, tai yra laisvų, o ne bet kokių rinkimų. Lenkijos atveju yra net išskaičiuotos tokiems rinkimams būtinos sąlygos. Tuo būdu trys galybės pasiėmė atsakomybę už laisvų rinkimų įvykdymą. Žinoma, galima tvirtinti, kad turėjo būti numanu, kaip sovietai tą savo įsipareigojimą vykdys, kitaip sakant, turėjo būti aišku, jog sovietai jį sulaužys, bet dėl to kaltas ne susitarimo tekstas, o susitariančių šalių neryžtingumas išreikalauti, kad susitarimai būtų vykdomi.

Prie Atlanto chartos pažado atstatyti suverenines teises ir savivaldą toms tautoms, iš kurių tatai buvo jėga atimta, Jaltoje buvo prikabintas apribojimas, kad tai būtų įvykdyta agresinės valstybės. Šio pažado susiaurinimo reikšmė menka, nes Sovietų Sąjunga dar prieš Jaltos konferenciją pritarė Atlanto chartai be tokio apribojimo. Aišku, Sovietų Sąjunga nė iš tolo nesutinka, kad ji kam nors būtų jėga atėmusi suverenines teises ar savivaldą, tad ir apribojimas, kad tai būtų įvykdžiusi agresinė valstybė, nors jai naudingas, bet nebūtinas.

Tačiau dabar diskutuojamas Jaltos susitarimų anuliavimas, kurį vienašališkai įvykdytų Amerika. Todėl šiuo atveju nelabai svarbu, kaip tuos susitarimus interpretuoja Sovietų Sąjunga, VLIKas ar kas kitas, bet kaip savo ir kitų Jaltos susitarimų šalių įsipareigojimus supranta Amerika, nes ji pagal tai darys teisines ir politines išvadas iš savo įvykdyto anuliavimo. Prezidentas Reaganas 1982 m. birželio 17 d. savo kalboje Jungtinėse Tautose pareiškė: "Tarp tironijos laimėjimų po Antrojo pasaulinio karo buvo sovietų įvykdytas Jaltos sutarties sulaužymas, kuris privedė prie Rytų Europos pajungimo . . ." Taigi Rytų Europos pavergimo priežastis buvo ne Jaltos sutartis, bet jos nesilaikymas.

Viceprezidentas Bush 1983 m. rugsėjo 21 d., kalbėdamas Vienoje tai dar paryškino: "Jungtinių Valstybių politika remiasi tam tikrais pastoviais principais. Pirmiausia, mes nepripažįstam Europos padalinimo teisėtumo. Yra plačiai pasklidęs klaidingas supratimas, kas iš esmės buvo Jaltos konferencija. Leiskite man tai nušviesti kuo aiškiau, kiek tik aš sugebu: ten nebuvo jokio susitarimo padalinti Europą į 'įtakos sferas'; priešingai, konferencijos dalyviai susitarė, kad trys sąjungininkai kartu bus bendrai atsakingi už visus išvaduotus kraštus. Sovietų Sąjunga pasižadėjo duoti pilną nepriklausomybę Lenkijai bei visom kitom Rytų Europos valstybėm ir sutiko ten pravesti laisvus rinkimus. Šių sovietų įsipareigojimų sulaužymas ir yra pirminė dabartinės Rytų-Vakarų įtampos priežastis."

Gerų santykių su kaimynais svarba

Siekiant išsivadavimo, glaudus visų pavergtų tautų bendradarbiavimas yra būtinas. Jaltos klausimu geriausia priemonė jų tarpusavio nepasitikėjimui sumažinti ir galimiems konfliktams išvengti yra nedviprasmiškai savąsias pozicijas užimti, apie jas kaimyninių tautų veiksnius painformuoti ir pasitarimuose su jų vadovais laikytis dabartinių faktinių sienų neliečiamumo principo. Išsivadavus esamos sienos galės būti keičiamos abipusiu susitarimu, tačiau iki išsivadavimo geriau jų neliesti. Tuo būdu visos pastangos būtų nukreiptos į Vidurio ir Rytų Europos valstybių išsivadavimą iš sovietų dominavimo ir į tikros nepriklausomybės atgavimą dabartinėse jų sienose, o sąjunginių respublikų atveju — į jų atsiskyrimą nuo Sov. Sąjungos jų dabartinėse respublikinėse ribose, kurios tada virstų jų valstybinėmis sienomis.

VI PLB seimas, priimdamas nutarimą Jaltos klausimu, siekė painformuoti Lietuvos kaimyninių tautų vadovus ir JAV valdžios sluoksnius, kad išeivijos lietuviai yra iššifravę lenkų POMOST ir jos satelitinių organizacijų kėslus, siūlant Jaltos susitarimus anuliuoti. VLIKo pareiškimui Jaltos klausimu teko likti vien savosios "išminties" pademonstravimu išeivijos spaudos skiltyse. Apie PLB seimo nutarimą buvo painformuoti baltiečių, ukrainiečių, lenkų (išeivijos ir pogrindžio Lenkijoje) centrai, o taip pat ir JAV-ių vyriausybės bei kongreso atstovai.

Veikiant drauge su Ukrainiečių kongreso komitetu, buvo sudaryta LB-nės ir ukrainiečių koalicija Jaltos sutarčių atšaukimui priešintis. Senatoriui Charles Percy ir jo vadovaujamam JAV senato užsienio reikalų komitetui rodant palankumo lietuvių-ukrainiečių užimtai linijai, norą kalbėtis parodė jau minėtos POMOST ir Lenkijos pogrindžio organizacijos KOS (Committee for Social Defense) vadovybės.

Sen. Percy įstaigai pasiūlius POMOST organizacijai tartis su JAV LB-ne dėl rezoliucijos teksto pakeitimo, LB atstovai susitiko su Kalifornijoje gyvenančiu POMOST direktoriumi Adam W. Kiernik ir vėliau telefonu vedė pasitarimus dėl rezoliucijos teksto pakeitimo. POMOST organizacijai sutikus išbraukti reikalavimą, kad JAV-bės atšauktų Jaltos susitarimus, buvo sutarta dėl naujo, kompromisinio rezoliucijos teksto. Pakeista rezoliucija derinasi su PLB seimo nutarimu ir prezidento R. Reagano 1984 m. rugpjūčio 17 d. pasisakymu dėl Jaltos.

Priimdamas lenkų organizacijų atstovus Varšuvos sukilimo 40 metų sukakties proga, prez. R. Reaganas pareiškė: "Visų pirma leiskite man pabrėžtinai pareikšti, kad mes atmetame Jaltos sutarimo interpretaciją, kuri įtaigoja Ameriką sutinkant su Europos padalinimu įtakos sferomis. Priešingai, mes laikome tą sutarimą trijų didžiųjų valstybių pažadu po Antrojo pasaulinio karo atstatyti visų iš nacių išvaduotų kraštų nepriklausomybę ir leisti laisvus bei demokratinius rinkimus, ir nėra pagrindo nuo to įsipareigojimo nei Sov. Sąjungos atleisti, nei patiems nuo jo pasitraukti".

O kaip su VLIKu?

Spaudoje buvo pranešta, kad VLIKo pirmininkas dr. K. Bobelis 1984 m. rugpjūčio 18 d. pasiuntė telegramą prezidentui Reaganui, kurioje pritarė rugpjūčio 17 d. prezidento padarytam pareiškimui: "Visų Amerikos ir kitų po pasaulį išsisklaidžiusių lietuvių vardu mes Jus sveikiname už Jūsų teisingą nusistatymą ir pažadame Jums pilną paramą." Džiugu matyti VLIKą, nors ir pavėluotai, praregėjus šviesą. Reikia tikėtis, kad ateityje užmaskuoti VLIKo išpuoliai prieš PLB seimo atstovų priimtus nutarimus nebesikartos.

Sault Ste. Marie, Ont.

KLB SAULT STE. MARIE APYLINKĖS visuotiname susirinkime š. m. sausio 12 d. buvo išrinkta nauja valdyba: Marija Duobienė, Antanina Vanagienė, Vytautas Vainutis ir Albinas Vanagas. Susirinkime dalyvavo nemažas skaičius žmonių. Malonu matyti į susirinkimą atsilankant vis daugiau moterų, besidominčių valdybos veikla.

Tautos fondo įgaliotinė Jadvyga Gasparienė tas pareigas perdavė Onai Žurauskienei. J. Gasparienė rinko Tautos fondui aukas daugelį metų, aplankydama tautiečius net po kelis kartus, ir aukos kas metai būdavo didesnės. Jai priklauso nuoširdi padėka. **V. V.**

London, Ontario

ŠILUVOS MARIJOS PARAPIJOJE 1984 m. buvo 5 krikštai ir 2 laidotuvės. Parapijos metinės apyskaitos vyskupijai ir pranciškonų provincijai paruoštos ir išsiųstos. Parapijiečiams pakvitavimai už 1984 m. aukas išduodami. Apyskaitos rodo, kad parapija dar tvirtai laikosi, parapijiečiai mažėja ir dauguma jau pensininkai, o jaunų nėra. Parapijos taryba posėdžiavo sausio 13 d. Nutarta ruošti metinę parapijos vakarienę balandžio 27, šeštadienį. Uoli tarybos narė Irena Daniliūnienė sutiko paruošti šiltą vakarienę. Bus meninė programa, muzika šokiams ir loterija.

Latviai katalikai turi pamaldas mūsų šventovėje kiekvieno mėnesio trečią sekmadienį 12 v.

"PAŠVAISTĖS" CHORAS, kuriam vadovauja muz. Rita Vilienė, pagerbė kleboną jo gimtadienio proga. Choro seniūnas Algis Švilpa pasakė sveikinimo žodį ir įteikė gražią dovaną. Choras sugiedojo "Ilgiausių metų". **Koresp.**

Pranciškonų Švč. Marijos dangun ėmimo šventovė – viena seniausių Vilniuje. XIX š. Rusijos carui uždarius pranciškonų vienuolyną ir šią šventovę, jon buvo atkeltas archyvas. Lenkijos valdymo laikais ši šventovė vėl buvo atidaryta tikintiesiems. Dabar ji yra atimta iš tikinčiųjų ir įrengtas archyvas

"Kovo ketvirtoji"

Kazimierinis rašytojo Jurgio Gliaudos romanas

ANATOLIJUS KAIRYS

Jurgis Gliauda yra produktingiausia mūsų literatūros "darbščioji bitelė". Neseniai kalbėjome apie jo romaną "Baltos vėliavos". 1984 m. pavasarį jis laimėjo A. Barono vardo novelės konkursą. Įvairiuose laikraščiuose pilna jo recenzijų, straipsnių, korespondencijų. Štai vėl prieš akis "Darbininko" išleistas romanas "Kovo ketvirtoji" — Švento Kazimiero tema.

Romanas visais atžvilgiais naujas ir gaivus, o man jis įdomus dar tuo, kad yra įvykęs tematinis atsitiktinumas tarp mudviejų — Gliaudos ir manęs: kur aš baigiu, Gliauda pradeda. Neseniai išėjo iš spaudos Los Angeles Lietuvių dramos sąmburio premijuota mano drama "Šventasis Princas". Šios dramos veiksmas baigiasi Vilniuje sergančio karalaičio išvežimu į Gardiną pasveikti, o karalienė motina svajoja jį apvesdinti. J. Gliaudos šis romanas prasideda Gardine, karalaičiui su motina ir broliu atvykus iš Vilniaus į Gardiną.

"Kovo ketvirtoji" nėra paprastas romanas, nors tokiu pavadintas, o veikiau istorinis, arba tiesiai religinis. Jame vaizduojamas istorinis laikotarpis mistinėje, kone šventoje nuotaikoje. Pradedant pačia karaliene Elzbieta, vienuoliais ir kunigais, baigiant krosnių kūrikais, veikėjai meldžiasi, medituoja, kūnu ir siela atsidavę Dievo valiai, lyg ir nujausdami, kad visų mylimas karalaitis nepasveiks, kad jis greit pasitrauks iš galybe spinduluojančios karališkos šeimos — "Liga tebuvo — Dievo valia". (9 p.).

Veiksmo, kaip mes jį suprantame, šiame romane nėra arba jis labai nežymus. Yra tik buvusio gyvenimo intriga, atošvaistės, paskutinės jauno gyvenimo žiežirbos — dar tiki, dar šildo, bet suliepsnoti jau nebegali. Tik vienas karalaičio brolis "smarkusis Aleksandras" išsiskiria iš viso veikėjų būrio noru jodinėti, valdyti, karališkai gyventi, bet ir jis greit palieka sunkiai sergantį brolį, filosofuojančius vienuolius ir mirtimi alsuojančią nykią Gardino pilį.

Romano puslapiai nudažyti ryškiai antgamtine spalva, tolima gyvenimui ar bet kokiam žmogiškam džiaugsmui. Iš Vilniaus atvykstančius motiną Elzbietą, du jos sūnus — Kazimierą ir Aleksandrą, lydimus šimto narsių totorių, pasitinka snieguotas, pusnėtas Gardinas, toli gražu ne svetingas, ne džiūgaujanti minia... Keliai nepravažiuojami, speigas laužo tvoras, arkliai klimpsta, vežimai apšarmoję, pats viduržiemis... Akmeninė Gardino pilis šalta ir sustingusi, jos sienos šerkšnu aptrauktos, salės nekūrenamos, koridoriai ilgi ir tamsūs. Karalienė užima erdviausius kambarius, sargai šiek tiek apšildo didelėmis skaldyto medžio pliauskėmis. Sunkiai sergąs Kazimieras paguldomas pusiau sėdom nedideliame kambarėlyje. Jis nuolat kosti ir spjaudo kraujais, kuriuos vienuolis sąžiningai nušluosto ir vis žiūri ar dar gyvas... Mirtina tyla, baugu, niūru, niekas nevaikšto, nejuda, nekelia mažiausio triukšmo.

Ore, kaip ir veikėjų sąmonėse, plasnoja mirties angelas. Visi jaučia ir kalba tik apie ligą, gydymą, būsimą džiaugsmą pavasariui atėjus, tačiau jokios konkrečios pagalbos ligoniui neteikia. Iš visų kalbų, slopių žingsnių, maldų ir meditacijų aišku, kad karalaitis nepasveiks...

Autoriui pavyko sukurti taip slegiančią nuotaiką, kad skaitant šiurpas ima. Tokioje nuotaikoje ne tik neįmanoma pasveikti, bet ir sveikam lengva susirgti. Tai atsitiko, manau todėl, kad svarbiausieji sergančio Kazimiero prižiūrėtojai ir padėjėjai buvo vienuoliai: "Brolis Teofilis, mažųjų brolių brolis, stovėjęs kambario kertėje, kur buvo stalas ir trijų žvakių žvakidė ant stalo" (104 p.); "Brolis Siulpicijus, valdingo sauso veido liesas vyras" (115 p.); "Brolis Koriolanas, stambus, storakaklis, tinkąs galinėtis su lokiais, sėdėjo prie įšilusio židinio sienos sudėjęs rankas ant pilvo, jis snaudė" (115 p.); "Tėvas Adalbertas, teologas ir dogmatikas, gerai žinąs, kad negalima neigti velnio buvimo" (117 p.). O "velnias" beveik atsiranda kūriko viduriuos šiam nualpus, nes sirgo nuomariu... Vis tik susipranta ir kūriką palieka ramybėje, kaip ir visa kita — Dievo valiai.

Valterio Scotto istoriniuose romanuose vienuoliai gana linksmi ir gyvenimiški vyrai, mėgsta vyną, moka daugybę pikantiškų anekdotų, bet Gliaudos vienuoliai santūrūs, pamaldūs, tikri savo pašaukimo išpažinėjai, nelabai tikroviški, tačiau taurūs, paslaugūs ir suprantami, daugiau dangiški, negu žemiški. Autoriui pavyko pavaizduoti paskutiniųjų būsimojo šventojo dienų mistiką.

Romanas labai įdomus pažintine prasme, nes autorius surinko gausybę ano laiko gyvenimo smulkmenų, buitinės kasdienybės, biografinių, etnografinių ir istorinių detalių, pavaizdavo pilies koplyčią, varpines, varpų skambėjimą, tartum gyvų žmonių aimanavimą... Smulkiai aprašyta Gardino pilis, riterių ir paradų aikštės, duota aplinkos panorama — gyventojai ir jų papročiai. Mes sužinome kokio-

(Nukelta į 9-tą psl.)

Lietuvos praeitis Romos archyvuose (I)

Raktinis Žemaičių istorijos šaltinis — "Codex Mednicensis"

J. JAKŠTAS

XVI ŠIMTMETIS – LIETUVOS ISTORIJOS EPOCHA

Istorijos vyksmas yra nesiliaujanti trukmė, kur visuomeninis gyvenimas niekuomet nesustoja, bet vis kinta su laiko tėkme. Istorija yra tarsi koks malūnas, malantis pamažu, bet vis malantis. Malūno tempas gali kisti: jis gali malti lėčiau ir greičiau. Panašiai vis kintantis gyvenimo vyksmas gali būti lėtesnis ir greitesnis. Jei jis pagreitintai ir iš pagrindų kinta, tai jo kaita vadinama epocha. Epochos pradžia ir jos tolimesnė raida žymi naujos epochos pradžią.

Lietuvos istorijos epcha galima vadinti XVI š. Iki to laiko Lietuvos valstybė, užsimezgusi XIII š. vystėsi gindamasi nuo vokiečių ordino ir plėsdamasi į rytus ir pietus be jokių didesnių sukrėtimų. Tiesa, istorinis jos vyksmas buvo kiek paveiktas vadinamos Krevo unijos ir Žalgirio pergalės. Ji, bent formaliai, perėjo iš pagonybės į krikščionybę ir atsikratė karų su ordinu. Tačiau jos visuomeninio, politinio ir net kultūrinio gyvenimo vyksmas žymiai nesutriko. Personalinė unija su Lenkija nepažeidė jos savitumo — ji tik paruošė dirvą XVI š. įvykiams, kurie budino Lietuvą epochos vardu.

Didysis posūkis

Didžiausias įvyks, pakreipęs Lietuvos gyvenimą nauju keliu, buvo Liublino unija (1569). Apie ją daug rašyta ir paskutiniais metais net įrodinėta (pvz. I. Lappo ir A. Šapokos), kad unija nepakeitė Lietuvos valstybingumo. Su tuo galima sutikti. Unija paliko Lietuvos valstybingumą, bet jau pažeistą — be vyriausios savo valdžios, kurią reiškė didysis jos kunigaikštis. Jis buvo valstybingumo viršūnė, kuri Liublino unijos buvo nukirsta, kai didžiojo Lietuvos kunigaikščio titulas liko įjungtas į Lenkijos karaliaus titulą. Tuo būdu padarytas pirmas žingsnis gožti Lietuvos valstybę ir vėliau pačią tautą.

Lietuvos kunigaikščiai lyg nutuokė kur ves Žygimanto Augusto Lietuvos paveldėjimo teisių išsižadėjimas. Jie, suklaupę prieš karalių, net apraudojo žūstančią Gediminaičių Lietuvą. Po Liublino unijos prasidėjo kitokia Lietuva: ji tapo dalis Žečpospolitos, atseit jungtinės valstybės drauge su Lenkija. Tai buvo naujos epochos pradžia.

Antras dalykas, ženklinąs epochos pradžią, buvo Lietuvos Statutas. Jis buvo senesnės Lietuvos paprotinės teisės sąvadas. Buvo sukurtas teisynas, kuriuo vadovavosi Lietuvos valstybė iki pabaigos ir veikė joje, prijungtoje prie Rusijos, iki 1840 m.

Maskvos iškilimas

XVI š. reiškė ir prasidėjusį geopolitinį Didžiosios Lietuvos kunigaikštijos kitimą. Iki to šimtmečio pradžios ji laikėsi nepajudinta savo labai išsiplėtusiose ribose — iki Okos aukštupio rytuose ir juodmario stepių pietuose. XV-XVI š. sąvartose padėtis pačiuose rytuose ėmė kisti stiprėjant Maskvai. Lietuva nuo Algirdo laikų aiškiai viršijusi Didžiąją Maskvos kunigaikštiją, nuo XVI š. turėjo rungtis su ja ir pralaimėti.

Pirmas Lietuvos susidūrimas su Maskva, kur ši pasirodė su pranašesne jėga, įvyko Dniepro aukštupyje, prie Vedrošos upės (1500), kur lietuviai pralaimėjo pirmą mūšį. Paskui sekė kiti Maskvos antpuoliai, kai lietuviai neteko Smolensko (1514). Per Smolenską rusai gavo kelią veržtis gilyn į Lietuvą. Veržiamiesi artėjo prie Baltijos ir pasiekė padauguvį. 1562 m. primą kartą užėmė Polocką. Tik išrinktas Lenkijos karaliumi ir didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu vengras Steponas Batoras (1576) atmušė rusus nuo Baltijos sričių ir nuo padauguvio. Tačiau Lietuva neatgavo turėtos padėties rytuose. Jos traukimasis nuo Maskvos ženklino naujos epochos pradžią.

Poslinkis į vakarus

Tuo tarpu, kai Didžioji Lietuvos kunigaikštija pradėjo užleisti turėtas pozicijas rytuose Maskvai, vakaruose ji plito, smelkdamasi į apytuščius plotus, juos kolonizuodama. Lietuva galėjo pradėti kolonizuoti Užnemunę ir nuo Žemaitijos vakarinės plokštumos slinkti į vakarus po pasibaigusių kovų su ordinu ir po Melno taikos (1421), kai Vytautas D. išvedė ribą tarp vokiečių ordino krašto ir Lietuvos, pasidalijant girias. Į girių plotą įėjo Užnemunė ir vakariniai Žemaitijos pakraščiai, kuriuos savinosi ordinas drauge su pačia Žemaitija. Vytautas atkaklia diplomatine kova (iš dalies ir ginklu) niekais pavertė ordino kėslus ir Žemaitiją su Užnemune įjungė į D. Lietuvos kunigaikštiją. Tada ir prasidėjo ilgai trukusi kolonizacija, kurios išdava buvo trečioji Lietuvos dalis, šalia Aukštaitijos ir Žemaitijos, seniau vadinta Suvalkija, dabar linkstama vadinti Užnemune ar net Dainava.

Geopolitinis Lietuvos pakitimas rytuose, rusiškose srityse ir vakaruose ženklino naujos epochos pradžią.

Reformacija

Labiausiai paveikus Lietuvai buvo XVI š. reiškinys — reformacija. Pirmiausiai Lietuvą pasiekusi liuteriškoji reformacija nepaveikė stipriau lietuvių. Galbūt todėl, kad ji ėjo iš buvusio ordino krašto, ilgamečio Lietuvos priešo. Ji rado daugiau pasėkėjų vokiečių tarpe, įsikūrusiuose vakariniuose Lietuvos pakraščiuose.

Kur kas daugiau paveiki Lietuvai buvo kalviniškoji reformacija, ėjusi iš Lenkijos. Ji atėjo tuo pačiu keliu, kaip ir katalikybė prieš daugiau kaip šimtą metų ir todėl greitai patraukė bajoriją, o per ją ir liaudį. Kaip kadaise katalikybė įnešė lenkybę į Lietuvą, taip dabar kalvinizmas. Jos pirmieji skelbėjai buvo lenkai, kaip ir katalikybės. Lenkybės poveikyje tapo kalvininkais ir vadovaujantieji Lietuvos didikai pusbroliai Radvilai — Mikalojus Juodasis (1515-1565), Lietuvos kancleris bei Vilniaus vaivada, ir Mikalojus Rudasis (1512-1584), Trakų vaivada bei didysis Lietuvos etmonas. Jie savo politine galia ir įtaka skleidė kalviniškąją krikščionybę. Tačiau kalvinizmas, nors staiga paplitęs, negalėjo galutinai įsitvirtinti, nes nepatraukė katalikiškosios hierarchijos ir, svarbiausia, aukščiausios didžiojo kunigaikščio valdžios. Atvykus į Lietuvą Vilniaus vyskupo pakviestiems jėzuitams (1568) ir jiems pradėjus veikti, kalvinizmas ėmė nykti, ir katalikybė vėl atsigavo.

Atsigavusi katalikybė

Katalikybė ne tik atsigavo, bet ir sutvirtėjo, ypač jėzuitų pastangomis. Lietuva tapo perdėm katalikiška tauta. Ką Jogaila su lenkais kunigais pradėjo, tą baigė jėzuitai. Deja, neturime išsamaus veikalo, kur būtų pagrindinai ir dalykiškai pavaizduota misijinė jėzuitų veikla, gaivinanti ir stiprinanti katalikybę Lietuvoje.

Lenkų istorikas L. Piechnik, parašęs monografiją apie Vilniaus universiteto pradžią (Początki Akademii Wileńskiej, 1973), naudojęsis jėzuitų archyvu Romoje, pastebėjo, kad jame yra daug medžiagos apie jėzuitų misijinę veiklą Lietuvoje. Gal ta medžiaga ir įgalintų istoriką tyrinėtoją parašyti veikalą, jei jis gautų progos ją panaudoti. Veikalas būtų vertingas įnašas į XVI š. Lietuvos istorijos laikotarpį, iš dalies trunkanti iki šiol.

Gal ir mūsų istorikas Z. Ivinskis suprato lo laikotarpio reikšmę buvo ėmęsis rašyti monografiją apie Merkelį Giedraitį ir kartu pavaizduoti visą XVI š. Labai gaila, kad ilgai ruoštas darbas paliko nebaigtas.

Kai nėra veikalų, pavaizduojančių išsamiau XVI š., tai neseniai Lietuvių katalikų mokslo akademijos išleistas Žemaičių vyskupijos šaltinių rinkinys atrodo tarsi švyturys, nušviečiąs tą istorinį laikotarpį. Todėl jis vertas išsamesnės apžvalgos. Pilnas leidinio pavadinimas: "Medininkų arba Žemaičių vyskupijos Kodeksas" (Codex Mednicensis seu Samogitiae dioecesis, Roma 1984).

Rinkinio apibūdinimas

Rinkinį sudarė ir redagavo žinomas istorikas tyrinėtojas monsinjoras dr. Paulius Jatulis, prityręs istorinių dokumentų leidėjas. Kaip moksliškiems dokumentų leidiniams dera, šis leidinys sudarytas su plačiais paaiškinimais, su bibliografinėmis nuorodomis ir pats tekstas pateikiamas su nurodytais variantais, jeigu jie pasitaiko.

Pateikęs trumpą Lietuvos istorijos apžvalgą, redaktorius supažindina skaitytoją su per ilgus amžius išlaikytu šaltinių rinkiniu — Babinovskio Kodeksu (Codex Babinowski). Tai rankraštinė knyga, į kurią įvairius vyskupijos dokumentus surašė kan. Matas Babinovskis, vyskupo Stanislovo Kiškos įsakytas. Babinovskio 1619 m. pradėtą darbą tęsė kiti iki XVIII š. Kodeksas pagrįstas šiuo leidiniu.

Bet redaktorius juo nesiribojo. Žymią dalį šaltinių ėmė iš Romos archyvų, iš šaltinių leidinių ir veikalų, juos įjungdamas savo leidinin. Tuo būdų monsinjoro P. Jatulio rinkinys išėjo daug platesnis ir pilnesnis nei Babinovskio kodeksas. Tarp 167 Babinovskio pateikiamų dokumentų įterpta net 184 iš kitur imti aktai. Tad galima sakyti, kad redaktorius davė vietoje Babinovskio kodekso net daugiau kaip sudvigubintą pirmą Medininkų kodekso tomą. Todėl jo rinkinius turinio atžvilgiu galima suskirstyti į tris grupes: Žemaičių vyskupijos įsteigimą, pačią vyskupiją liečiančius aktus (didžiausia grupė) ir Tarkvinijaus Pokulo pranešimus.

Toronto Lietuvių namų dainos vienetas, koncertuojantis įvairiuose lietuvių renginiuose. Iš kairės: Laima Mačionienė, Aldona Skilandžiūnienė, Ada Jucienė, Ona Krasauskienė, Dana Dagienė, Aldona Jankaitienė, Dzeja Klibingaitienė. Nuotraukoje trūksta muzikinės vadovės Darijos Deksnytės-Powell **Nuotr. B. Tarvydo**

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Baltimorės Peabody konservatorija 1984 m. gruodžio 1-2 d.d. suvaidino du komiškos G. Verdi operos "Falstafas" spektaklius. Antrajame spektaklyje Nanetos vaidmenį atliko Čikagos lietuvaitė Rūta Pakštaitė, dabar siekianti magistrės laipsnio Peabody konservatorijoje.

JAV LB 1984 m. literatūros premijai gautos penkios knygos: Jurgio Gliaudos romanas "Kovo ketvirtoji", Vladės Butkienės apysakos "Molinis arkliukas", Albino Baranausko romanas "Piliakalnio šešėlis", Alės Rūtos romanas "Pirmieji svetur", Edvardo Cinzo romanas "Šventojo Petro šunynas". Kandidatus į premiją papildo keturi rankraščiai: Jono Meko poezijos "Dienoraščiai". Jono Vizbaro-Sūduvo romano "Kur bėga Šešupė", Jono Rūtenio vaidinimo "Portretas" ir Alfonso Nykos-Niliūno poezijos "Žiemos teologija". Gautus kūrinius jau skaito vertintojų komisija Čikagoje — Dalia Bylaitienė, dr. Violeta Kelertienė, dr. Aušra Liulevičienė, Adolfas Markelis, dr. Bronius Vaškelis.

Prof. dr. Vytautas Bieliauskas Cincinnati, Ohio, Lietuvių Bendruomenės susirinkime Ksavero universiteto studentų rūmuose skaitė paskaitą "Psichologiniai politinės priespaudos bruožai". Diskusijose dalyvavo A. H. Žibai, G. Gaška, dr. D. Bieliauskienė, M. Fedykienė ir S. Kasiulienė. Sekančiame susirinkime 1985 m. vasario 3 d. kalbės Gintautas Gaška tema "Studentai okupuoje Lietuvoje".

JAV lietuvių fondo vajaus proga Niujorko bei apylinkių lietuvius į koncertą Kultūros židinyje 1984 m. lapkričio 10 d. pakvietė rengėjų komitetas, vadovaujamas L. Milukienės. Koncerto-baliaus dalyvius ji supažindino su siekiais JAV lietuvių fondo, artėjančio prie trijų milijonų dolerių lėšų telkimo užbaigos. Dainų ir duetų programą atliko "Harmonijos" grupė, vadovaujama Viktoro Ralio. "Harmonija" dabar tapo kvintetu, Niujorkan grįžus Rasai Bobelytei-Brittain.

Aukštesniosios lituanistinės mokyklos vakare Bostone 1984 m. gruodžio 9 d. buvo suvaidinta vienaveiksmė Juozo Grušo komedija "Nenuorama žmona", parašyta pokario metais. Veiksmas sukasi apie parketo gamyklos direktorių ir puoštis mėgstančią jo žmoną, parketu prekiaujančią už savo vyro nugaros, už parketą įsigyjančią puošmenis. Šiuos du pagrindinius vaidmenis atliko Aidas Kupčinskas ir Gita Kupčinskienė. Komediją režisavo buvusi profesinio teatro aktorė Aleksandra Gustaitienė. Vaidino Bostono dramos sambūrio nariai. Po spektaklio buvo rodomas filmas "Senolių godos" ir kitas apie baletą, gauti iš Vilniaus.

Operos sol. Algio Grigo naujosios plokštelės sutiktuvės Čikagoje įvyko 1984 m. gruodžio 8 d. Plokštelė įrašyta V. Vokietijoje su simfoniniu vengrų išeivių orkestru "Philharmonia Hungarica", diriguojamu Alvydo Vasaičio. Joje sutelktos baritonams skirtos operų arijos. Tarptautinei klasikai atstovauja R. Leoncavallio "Pajacai", R. Wagnerio "Tannhaeuseris", G. Verdi "Traviata" ir "Kaukių balius". Šion grupėn tenka įrikiuoti ir A. Ponchiellio "Lietuvius", retai beatliekamus operos teatrų scenose, kurių libretui yra panaudotas Adomo Mickevičiaus "Konradas Valenrodas". Įrašai užbaigiami lietuvių kompozitorių kūriniais: Vytauto Klovos "Pilėnų" operos arija "Ūdrio daina", Jurgio Karnavičiaus operos "Gražina" arija "Jauno bajoro daina" ir Vlado Jakubėno "Laisvųjų daina". Kviestinius meno ir muzikos atstovus pasveikino sutiktuvių vadovas Mykolas Drunga. Sol. A. Grigą sveikino: prof. dr. Leonardas Šimutis, kamerinio Čikagos orkestro meno vadovas bei vyr. dirigentas prof. dr. Dieter Kober, klasikinės muzikos didžiosios radijo stoties WFMT programos vadovas Norm Pellegrini, pranešdamas suplanuotą platų plokštelės garsinimą: jos ištraukas gruodžio 29 d. žadėjo transliuoti 827 radijo stočių tinklas JAV ir Kanadoje, septyniolikos užsienio valstybių radijo stotys. Vaišes sutiktuvių dalyviams paruošė Dana Kurauskienė ir jos vadovaujamos talkininkės. Plokštelę išleido "A. G. Records". JAV ji kainuoja $10, Kanadoje — $13 (kanadiškais). Gaunama pas platintojus ir didžiosiose amerikiečių parduotuvėse.

Tris vakarus trukusi šventė "Literatūrinis Kaunas", surengta dirbtinio pluošto gamyklos kultūros ir sporto rūmuose, sutelkė literatūros bičiulius, Kaune gyvenančius poetus, prozininkus ir aktorius. Šis renginys, kaip ir daugelis kitų, buvo skirtas sovietinės pergalės II D. kare keturiasdešimtmečiui.

Šimtųjų kompoz. J. Gruodžio gimimo metinių proga chorinės dainos konkursą buvo paskelbęs Lietuvos kompozitorių sąjungos Kauno skyrius su kitomis institucijomis. Konkurse dalyvavo nemažas būrys kompozitorių. Premijas laimėjo: pirmąją — V. Bagdonas už dainą "Gimtinė", dvi antrąsias — J. Andrejevas už dainą "Iš amžino gaudimo" ir Z. Virkšas už dainą "O, koks dangus gilus", dvi trečiąsias — A. Kubiliūnas už "Gimtinės vardą", A. Lapinskas už dainą "Eik, oželi, vandens". Premijomis buvo įvertinti ir dainų tekstų autoriai. Pirmoji paskirta A. Pušytei ("Gimtinės vardas"), dvi antrosios — M. Martinaičiui ("O, koks dangus gilus") ir P. Raščiui ("Gimtinė"), trečioji — J. Nekrošiui ("Iš amžino gaudimo").

Savanoriška Lietuvos knygų bičiulių draugija Vilniaus universiteto mokslo istorijos muziejuje surengė knygženklių parodą "Knygai ir žmogui". Jai buvo sutelkta 400 miniatiūrų, kurias sukūrė 49 Lietuvos dailininkai. Parodos proga buvo išleista knygutė su įdomiausiais knygženkliais. Jiems yra skiriamas didelis dėmesys: Vilniuje reguliariai kas dveji metai rengiama tarprespublikinė knygženklių paroda. Grafikos miniatiūros Lietuvoje jau turi keturių šimtmečių istoriją, kurią atskleidžia "Mokslo" leidyklos išleista dail. V. Kisarausko knyga "Lietuvos knygos ženklai 1518—1918".

Vilniaus operos ir baleto teatro rūmai vėl buvo uždaryti ilgesniam remontui. Naująjį sezoną teko pradėti gastrolėmis didžiuosiuose Lietuvos miestuose ir net atokiuose r a j o n u o s e. Didesnėms gastrolėms Klaipėdoje buvo skirti aštuonių operų ir šešių baletų spektakliai. Į dešimt metų sulaukusius teatro rūmus opera grįžo su G. Donizetti operos "Lucia di Lammermoor" spektakliu. Šimtosioms J. Gruodžio gimimo metinėms buvo skirtas premjerinis jo baleto "Jūratė ir Kastytis" spektaklis 1984 m. gruodžio 29 d., paruoštas baletmeisterio V. Brazdylio, dirigento J. Aleksos ir dail. L. Čarneckaitės. N. metų išvakarėse suvaidinta tradicinė G. Verdi "Traviata". Šį sezoną repertuarą papildys naujoji A. Bražinsko opera "Kristijonas", kuriai libretą yra parašęs A. Drilinga. Į planus taipgi įtrauktas J. Juozapaičio baletas "Andromeda", P. Dikčiaus opera "Ugnis" poeto Justino Marcinkevičiaus "Prometėjo" motyvais. Teatrui buvo pateiktos dvi naujos operos — V. Paltanavičiaus "Jūros legenda" ir F. Bajoro "Dievo avinėlis". Jas dabar tobulina abu kompozitoriai, atsiliepdami į m e n o tarybos pastabas.

Muzikinis Kauno teatras į pagrindinio remonto susilaukusį senojo teatro pastatą grįžo su vengrų kompoz. I. Kalmano operetės "Grafaitė Marica" premjera. Tai buvo jau trečias šios operetės pastatymas, paruoštas dirigento S. Domarko, rež. V. Staknio, estų dail. E. Rentnerio. Maricos vaidmenį dabar atliks solistės D. Dirginčiūtė, J. Bukauskaitė ir D. Rakauskaitė, Tasilo — E. Kaniava, M. Rekys, G. Maciulevičius. Operetėje dainuoja nemažai jaunų solistų, neseniai įsijungusių į darbą. Teatras taipgi paruošė naujametinės G. Verdi "Traviatos" premjerą. Atnaujintą spektaklį režisavo A. Ragauskaitė, scenografiją sukūrė dail. L. Truikys. Muzikiniame teatre anksčiau Violetos vaidmenį atlikdavo A. Ragauskaitė, J. Ragaišytė, S. Rapalienė A. Mikšytė, V. Sagaitytė, T. Čiumičiova, Alfredo — S. Balsevičius, V. Kukaitis, A. Domeika, J. Antanavičius ir E. Gutauskas. Dabar Violetą dainuos V. Sagaitytė ir T. Čiumičiova, Alfredą — J. Antanavičius ir E. Gutauskas. Šį sezoną repertuarą papildys E. d'Alberto opera "Slėnis", kompoz. A. Bražinsko ir poeto Drilingos muzikinis veikalas jaunimui, kompoz. G. Kuprevičiaus ir V. Palčinskaitės spektaklis vaikams, O. Felzmanno operetė "Seni namai", F. Leharo — "Fraskita", atnaujintas J. Strauso "Vienos kraujas". **V. Kst.**

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 25 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais	10-3
Antradieniais	10-3
Trečiadieniais	uždaryta
Ketvirtadieniais	10-8
Penktadieniais	10-8
Šeštadieniais	9-1
Sekmadieniais	9-12.30

MOKA UŽ:

90 dienų termin. indėlius	8½%
180-185 d. termin. ind.	9 %
term. indėlius 1 metų	9½%
term. indėlius 2 metų	10 %
term. indėlius 3 metų	10½%
pensijų s-tą	10 %
spec. taup. s-tą	8 %
taupomąją s-tą	7½%
depozitų-čekių s-tą	6 %

DUODA PASKOLAS:

asmenines nuo	11½%
mortgičius nuo	10½% – 12¼%

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS
2239 Bloor Street West. • 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

HOMETARIO Real Estate Ltd. Insurance Brokers
Pilnas patarnavimas nuosavybių srityje. Pasibaigė namų arba automobilio drauda? Prieš mokėdami, pažiūrėkite į mūsų kainas. Prašykite —
"Ted" tel. 531-3506 171 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

"TYPE MASTER GRAPHICS"
3317 Bloor Street West, Toronto, Ontario M8X 1E7
Telefonas: 236-1048
* *Raidžių rinkimo bendrovė.*
* *Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.*
Skambinkite ***Linai Kuliavienei*** *arba* ***Vidai Šiaučiulienei***

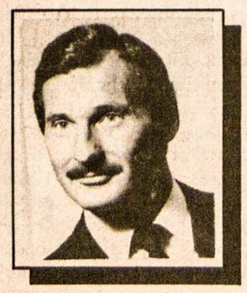

Agentas, kuris rūpinasi jumis
1. Jūsų namai yra svarbiausias mūsų rūpestis.
2. Pasirinkdami mus, jūs pasirenkate agentą, kuris rūpinasi jumis.
3. Skambinkite Antanui Geniui tel. 231-2839, ir turėsite pirmos klasės patarnavimą.

Antanas Genys (416) 231-2839
Frank Barauskas Limited, Realtor, 3828 Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 **Telefonas 252-8863**

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 **Telefonas 531-1331**
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) **Telefonas 531-1305**
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

KANADOS ĮVYKIAI

Naujas Ontario premjeras

Naujo konservatorių vado rinkimai Ontario provincijoje nesusilaukė ypatingo gyventojų dėmesio. Tris mėnesius trukęs rinkiminis vajus buvo beveik draugiška kova tarp keturių ministerių: finansų ministerio L. Grossmano, teisingumo ministerio R. McMurtry, pramonės ministerio F. Millerio ir žemės ūkio ministerio D. Timbrellio. Jie visi vengė kelti pačios konservatorių partijos problemas, nes ji valdžioje be jokios pertraukos yra jau nuo 1943 m. Keturi kandidatai, patys būdami minsteriais, negalėjo kritiškai paliesti ir premjero W. Davis valdymo laikotarpio. Didesnis ginčas tebuvo iškilęs dėl priekaišto, kad kai kurie kandidatai finansinėmis paslaugomis bando vilioti suvažiavimo atstovų balsus. Tačiau ir šiuo atveju buvo išvengta konkrečių kaltinimų. Iki rinkimų dienos paaiškėjo, kad daugiausia rėmėjų turi F. Milleris ir D. Timbrellis. Spėliojimai tevyko dėl III vietos, kuri turi strateginę poziciją, kai du pirmaujantys kandidatai neįstengia sutelkti balsų daugumos. Suvažiavime dalyvavo 1.695 atstovai, laimėtojui reikėjo minimalios 848 balsų daugumos.

Pirmajame balsavime F. Milleris gavo 591 balsą, D. Timbrellis — 421, L. Grossmanas — 378, R. McMurtry — 300. Pastarasis, iškritęs iš rinkimų, savo šalininkus bandė nukreipti L. Grossmano pusėn. Antrajame balsavime F. Milleris pakilo iki 659 balsų, D. Timbrellis – iki 508, L. Grossmanas – iki 514. D. Timbrellis pralaimėjo tik 6 balsais. Galbūt visiškai be reikalo buvo pradėtas ilgai trukęs balsų perskaičiavimas, neatnešęs jokio pasikeitimo. Tada sukruto konservatyvaus F. Millerio opozicija, šokusi remti daugiau kairėn palinkusį L. Grossmaną. Prasidėjo didoka įtampa. Apie pergalę svajojo agresyvesnis L. Grossmanas, norėjęs tapti pirmuoju žydų kilmės Ontario premjeru. Išmintingumu pasižymėjo F. Millerio apsilankymas pas L. Grossmaną, kai dar nebuvo paskelbti balsavimo rezultatai. Jis pareiškė norįs atstatyti partijos vienybę, kol laimėtojas dar nėra žinomas, pasiūlė abipusį bendradarbiavimą. Lemtingame sprendime F. Milleris gavo 869 balsus, L. Grossmanas — 792. Naujuoju vadu tapo F. Milleris, turintis jau 57 metus amžiaus. Politikon jis yra įsijungęs 1971 m. kaip Muskokos atstovas parlamente. 1972-74 m. F. Milleris vadovavo sveikatos ministerijai, 1977-78 m. — gamtos išteklių ministerijai, 1978-83 m. — finansų ir ekonomijos ministerijai. Pramonės ir prekybos ministeriu buvo paskirtas 1983 m. Jau 1983 m. pavasarį F. Milleris planavo pasitraukti iš politikos, nebūti kandidatu į partijos vadus, bet jį peršnekėjo apie pasitraukimą galvojantis premjeras W. Davis. F. Milleris 1976 m. turėjo širdies priepuolį, bet dabar yra pilnai pasveikęs.

Separatistinės Kvebeko partijos atstovų suvažiavimas pasibaigė dar didesniu jos susiskaldymu dėl premjero R. Levesque pasiūlyto nepriklausomybės išjungimo iš sekančių provincinio parlamento rinkimų vajaus. Jau tada po jo pareiškimo parlamente prasidėjo ministerių pasitraukimas, kai kurių partijos atstovų pasiskelbimas neutraliais. Sukilėliams vadovauja iš pareigų pasitraukęs socialinių reikalų ministeris C. Laurinas, karštosios tautinės linijos šalininkas. Partijos atstovų suvažiavime Montrealyje premjeras R. Levesque norėjo susilaukti pritarimo nepriklausomybės klausimą atidėti ateičiai, o dabar rūpintis ekonominiais Kvebeko reikalais, jeigu vėl norima laimėti rinkimus. Tokią išvadą jis padarė iš paskutiniųjų viešosios nuomonės tyrimo duomenų, liudijančių, kad su Kanada norinčius pasilikti R. Bourassos liberalus remia 53%, o premjero R. Levesque vadovaujamą separatistinę Kanados partiją — tik 39%.

Dienraščio "La Presse" Kvebeko partijos suvažiavimo išvakarėse paskelbti viešosios nuomonės tyrimo duomenys liudija ir paties R. Levesque populiarumo kritimą. Jo vadovaujamą Kvebeko partiją rinkiminėje kovoje su R. Bourassos liberalais remtų tik 23% rinkėjų, tačiau ji susilauktų 39% rėmėjų, jeigu partijos vadu būtų dabartinis teisingumo ministeris P. M. Johnsonas. Dienraščio "La Presse" paskelbti duomenys taipgi atskleidžia beveik visišką separatistinių idėjų kritimą Kvebeke: 52% kvebekiečių nori, kad Kvebekas būtų tokia pat Kanados federacijai priklausanti provincija kaip ir visos kitos. Už pilną Kvebeko nepriklausomybę pasisakė tik 4%, už dalinės nepriklausomybės ryšius su Kanada — 15%. Atrodo, separatistinės Kvebeko partijos idėjos jau yra prieįusios liepto galą. Tai, matyt, jaučia ir premjeras R. Levesque, norintis atsisakyti separatistinių idėjų sekančių parlamento rinkimų vajuje.

Partijos suvažiavime premjeras R. Levesque susilaukė silpnokos pergalės: separatistinių idėjų išjungimui iš parlamento rinkimų vajaus pritarė 921 atstovas (65%), prieš jį pasisakė 495 atstovai (35%). Liūdniausia, kad jie su C. Laurinu išėjo iš posėdžių salės ir savo protestą pareiškė visų pasirašytu raštu. Pasak sukilėlių, Kvebeko partija, nepriklausomybės klausimą palikusi tolimesnei ateičiai, negali vadintis separatistine, o tokiai partijai negali priklausyti separatizmo šalininkai. Savo planus sukilėliai žada paskelbti vasario pabaigoje. Jeigu nuomonės nepasikeis, jiems lieka dvi galimybės: pasilikti Kvebeko partijoje ir boikotuoti parlamento rinkimus arba steigti naują separatistinę partiją pradėtoms idėjoms tęsti. Premjerui R. Levesque problemą sudaro Kvebeko partijos atstovų skaičiaus parlamente sumažėjimas iki 65, nes keturi jau pasiskelbė nepriklausomais atstovais, bendrą jų skaičių padidindami iki 6. Liberalų partija turi 49 atstovus. Jeigu prasidėtų didesnis Kvebeko partijos atstovų pasitraukimas, premjeras R. Levesque gali prarasti turimą atstovų daugumą. Tokiu atveju jis gali būti priverstas skelbti papildomus rinkimus trijose atstovų neturinčiose apylinkėse, kur laimėjimas nėra užtikrintas, arba imtis pilnų parlamento rinkimų, nors juos jam būtų geriau atidėti dešimčiai mėnesių.

Rochester, N. Y.

A. a. ANDRIAUS CIEMINIO atminimui įamžinti planuojama išleisti premijuotą Algirdo Landsbergio dramos veikalą. "Ateities" literatūros fondas sutiko šį veikalą išleisti šį pavasarį. Bičiuliai ir giminės, norintieji prisidėti, prašomi siųsti aukas: Jonas Dėdinas, 174 Golf Ave., Pittsford, NY 14534, USA. Norint auką nusirašyti nuo mokesčių, čekiai rašomi Amer. Lith. R. Cath. Fed. Ateitis.

O. A.

Sudbury, Ontario

SUSISIEKIMAS AUTOBUSAIS mieste ir apylinkėje nutrauktas. Autobusų vairuotojai streikuoja. Streikas prasidėjo dar prieš Kalėdų šventes ir greito susitarimo su miesto administracija dar nematyti. Susisiekimas vyksta pėsčiomis, taksiais ir nuosavais automobiliais. Šaltam orui siaučiant, streikui nesibaigiant, lietuviai Naujuosius metus sutiko LŠST Maironio kuopos suruoštame sutikime. Dalyvavo beveik visi lietuviai, taip pat daug svečių. Naujųjų metų pradžia laiminga, kas bus toliau, sunku numatyti, bet tikimės, kad dar 1985 metais čia bus laimingi, nors lietuvių skaičius ir jėgos smarkiai sumažėjo.

"GELEŽINIS VILKAS" — žūklautojų ir medžiotojų klubas metiniame susirinkime išrinko naują valdybą: J. Paulaitis, J. Bataitis, A. Albrechtienė, šaudymo sporto vadovas — K. Poderis, kandidatas — V. Bružas. Klubas veikia jau daug metų ir turi Ontario provincinės valdžios leidimą. Revizijos komisija: J. Staškus, J. Kručas, L. Baltutis.

ANGELĖ IR LEONAS BALTUČIAI išvyko vienam mėnesiui į Accapulco Meksikoje.

GAUTA VERTINGŲ KNYGŲ: "Tikroji Lietuva", A. Gustaičio (kaina — $20); Vilniaus šaulių rinktinės metraštis 1954-1984. Išleido Vilniaus šaulių rinktinė, redagavo J. Šiaučiulis (kaina — $25). Norintieji gauti kreipiasi — J. Kručas, tel. 566-4158.

J. Kručas

Ateitininkų žinios

Moksleiviai ruošia iškylą į Loretto vasario 3, sekmadienį. Visi renkasi prie Prisikėlimo parapijos po 9 v.r. Mišių. Informacijas teikia pirm. Vyt. Čuplinskas.

Moksleiviai ruošiasi dalyvauti Toronto Lietuvių namų rengiamame karnavale. Visi ateitininkai, kurie jame lankysis, kviečiami aplankyti jų skyrių ir paremti juos.

Šiais metais planuojama suruošti vakaronę visiems ateitininkams kovo 2 Anapilio Parodų salėje. Bus šilta vakarienė ir meninė programa. Rezervuokime tą vakarą jau dabar. **L.U.**

Skautų veikla

• Sausio 31, ketvirtadienį, 7.30 v.v., įvyks skautininkių sueiga pas s. A. Šeškuvienę.

• Mindaugo draugovės sueiga įvyks vasario 2, šeštadienį, Lietuvių namuose 1.30 v.p.p. Kviečiami tėvai dalyvauti.

• Sveikiname Elenutę Skrinskaitę ir Indrę Viskontaitę davusias jaun. skaučių įžodį. Sekančios jaun. skautės kandidatės įstojo į "Rūtos" dr-vę: Raminta Slapšytė, Kristina Steponaitytė, Vyta Šileikaitė ir Audra Valadkaitė. Sekanti sueiga įvyks vasario 9 d., 12.15 v.p.p. Išganytojo parapijoje. Sueigoms renkamasi kas antrą šeštadienį.

• Vyr. skaučių Kunigaikštienės Birutės dr-vės draugininkei G. Gaižutienei atsisakius, išrinkta D. Steponaitienė.

• Romuvos stovyklavietės valdybos posėdyje sausio 20 d. svarstyta, kaip sutvarkyti ir išlaikyti stovyklavietę. Numatytas visuotinis narių susirinkimas vasario 24 d. Prisikėlimo par. Parodų salėje.

D. Barzdžiūtė

Sporto istorijai trūksta žinių

Nors praeityje vieši prašymai ir neatnešė lauktų rezultatų, tačiau dar kartą — **paskutinį** kreipiamės į mūsų sportu besidominčią visuomenę, sporto mėgėjus ir darbuotojus, prašydami talkos, t.y. žinių apie sportinę lietuvių išeivijos veiklą.

Iš Š. Amerikoje esančių sporto klubų stokojame žinių apie **Bostono, Worcesterio, Brocktono, Filadelfijos ir Omahos klubus.** Ligšioliniai prašymai buvo nesėkmingi. Į juos nebuvo net atsiliepta . . .

Iš Vokietijoje buvusio sportinio gyvenimo, nors esame jau dalį surinkę, tačiau pasigendame dar apie mažesnėse kolonijose buvusią veiklą: Dillingene, Eichstaette, Wuerzburge, Landshute, Schweinfurte, Gr. Heseppe, Ansbache, Mueldorfe, Rosenheime, Merbecke, Blomberge, Braunschweige, Mittenwalde, Weidene, Seedorfe, Geislingene, Wiesbadene (ir vėliau persikėlus į Kasselį) ir kt. Pasistenkime, kad vėliau nebūtų priekaištaujama. Juk beveik visose kolonijose jaunimas sportavo.

Visus, kurių straipsniai jau gauti redakcijoje ir kurie norėtų atlikti paskutinius pataisymus, prašome tai padaryti dviejų mėnesių laikotarpyje. Taip pat laukiame ir medžiagos iš tų, kurie seniai jau yra pažadėję.

Kartu atkreipiame dėmesį, kad istorinė medžiaga apims sportinę mūsų veiklą nuo 1944 iki 1984 m. pabaigos. Visas žinias ir turimas nuotraukas su pilnais įrašais prašome skubiai siųsti sekančiais adresais: Pranas Mickevičius, 4831 S. 23-rd St., Milwaukee, Wisconsin 53221, USA arba — Sigitas Krašauskas, 32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario M6S 4R5, Canada.

Sporto istorijos redakcija

Stayner, Ontario

WASAGA BEACH IR STAYNERIO apylinkės lietuviams Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo sukakties minėjimas rengiamas vasario 17, sekmadienį, po pamaldų (apie 12 v.) prie Gerojo Ganytojo koplyčios įrengtoje salėje (52-ra gatvė). Po minėjimo programos — šilti pietūs su pyragais bus paruošti A. Gataveckienės. Prašoma iš anksto pranešti savo dalyvavimą vaišėse telefonais: 429-2051 (Mažeika), 428-5720 (Pakarna) arba 428-6138 (Gataveckai). Apsimokėsime už maistą (po $7 asmeniui) pietų metu.

Bendruomenės apylinkė yra dėkinga Lietuvos kankinių parapijai ir klebonui kun. J. Staškui už privilegiją pasinaudoti sale.

Laik. valdyba

Anapilio knygyne gauta

LŠST VILNIAUS ŠAULIŲ RINKTINĖ KANADOJE 1954-1984. Red. J. Šiaučiulis. Didelio formato, įrišta, 320 p., $25.

A. RANNIT, MIKALOJUS KONSTANTINAS ČIURLIONIS – Lithuanian Visionary Painter, $38.50.

MANO ŽODYNAS, daugiau kaip 1400 pavadinimų. Spalvotos iliustracijos, $14.

J. Gliauda, KOVO KETVIRTOJI. Romanas $10.

Venancijus Ališas, ANAPUS MARIŲ. Poezijos rinktinė $9.

A. Pakalniškis, SNIEGO GNIŪŽTEI TIRPSTANT, $7.80.

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKA:

8½% už 90 dienų term. indėl.	
9 % už 6 mėn. term. indėlius	
9½% už 1 m. term. indėlius	
10 % už 2 m. term. indėlius	
10½% už 3 m. term. indėlius	
10 % už pensijų planą	
9½% už namų planą	
8 % už specialią taup. s-tą	
7½% už taupymo s-tas	
6 % už čekių s-tas (dep.)	

IMA:

už asmenines paskolas nuo	11½%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):	
su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	11¼%
2 metų	12 %
3 metų	12¼%
(fixed rate)	
su keičiamu nuošimčiu	
1, 2 ar 3 metų	10½%
(variable rate)	

AKTYVAI virš 42 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

AL GARBENS REALTOR
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Telefonas 489-1543
Įstaiga, tarnaujanti lietuviams nuo 1951 metų

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
Telefonas 773-6480
77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6
Alfonsas Garbenis, jn. B. Econ. CRA. Kvalifikuotas įkainojimas nuosavybių dėl mortgičių. Patarnauja palikimų (Estates & Capital Gains), investacijų ir kituose nekilnojamo turto reikaluose.

A. E. LePAGE Daiva T. Dalinda, B.A.
Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!
*** Nemokamas namo įkainojimas ***
(Įstaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)
1566 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A4
Tel. 537-3431
Namų 769-9424

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario **Telefonas 535-1258**
Dabar turime įvairių silkių pigia kaina: kibiras — $32.50 arba $1.39 už svarą (kibire yra 25 svarai — 50-70 silkių)
Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas.
Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus.
Savininkai: ***Tom Thompson ir J. Tamošiūnas***

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bakeoven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St.W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 ***FILTSOS BROS***
Telefonai 533-8451, 533-8452

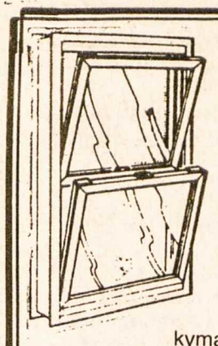

A & L Windows
66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1
Savininkai – Algis ir Lenis Žilvyčiai
Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) įvairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. ***Nemokamas įkainojimas.***
Lietuviams 10% nuolaida. **Skambinti telefonu (416) 545-6556** Hamiltone,
Toronte ir apylinkėse prašome skambinti "collect"

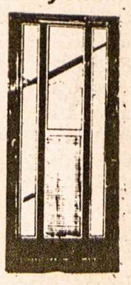

Būsimi renginiai Toronte

KLB Toronto apylinkės valdybos veikla

Apylinkės valdyba buvo išrinkta 1984.XI.13 tarybos posėdyje. Ją sudaro: pirm. A. Vaičiūnas, I vicepirm. kun. J. Staškus, II vicepirm. L. Girinis-Norvaiša, ižd. R. Budnikas, sekr. V. Kulnys, nariai — K. Raudys ir M. Abromaitis. Valdybai nuolat talkina komisijų pirmininkai: informacijų centro ir kultūros veiklos — M. Garbaliauskienė, lėšų telkimo — V. Bačėnas ir spaudos — J. Varanavičius.

Valdyba jau turėjo keturis posėdžius, kuriuose buvo svarstomi finansiniai, informaciniai ir kultūrinių renginių reikalai. 1984 m. lapkričio mėn. buvo renkami solidarumo įnašai. Surinkta $3,253.00. Iš tos sumos 50% išmokėta KLB krašto valdybai. Informacijų centro reikalams nutarta sudaryti Toronto apylinkės bendruomenės sąrašą, pasinaudojant Lietuvių namų skaitytuvo patarnavimu.

Nutarta dalyvauti Toronto tautybių savaitėje — Karavane š. m. birželio mėn. Šiam tikslui yra rengiamas vasario 2 d. "Vilniaus" karalaitės rinkimų vakaras Lietuvių namuose, kurio paruošos darbais rūpinasi komisijos pirm. R. Budnikas ir jo padėjėjas K. Raudys. "Vilniaus" karalaitės kandidatėms paskirtos penkios premijos — $1,850.00. "Vilniaus" paviljonas bus įrengtas Prisikėlimo parapijos salėse.

Vasario 16 minėjimą rengia komisija, kuriai vadovauja dr. E. Birgiolas. Minėjimas įvyks vasario 15—17 d.d. Vasario 15, penktadienį, Prisikėlimo parapijos salėje bus priėmimo vakaras kitataučiams, kurį ruošia KLB krašto valdyba, talkinama Vasario 16-tosios komisijos. Vasario 16, šeštadienį, 12 v., prie Toronto rotušės bus iškelta Lietuvos vėliava, dalyvaujant Maironio mokyklos mokiniams ir lietuvių publikai. Vasario 17, sekmadienį, lietuvių parapijų šventovėse bus iškilmingos pamaldos, pagrindinis minėjimas — Anapilio salėje.

Didžiausias šių metų renginys — Kanados lietuvių dienos spalio 11—13 d.d. Apylinkės valdyba patvirtino šios šventės renginių programą. Jau pradėtos sudaryti atitinkamų renginių komisijos, kurioms vadovaus valdybos nariai. Šventės programai atlikti bus kviečiami dailininkai, dainininkai, muzikai, rašytojai, Kanados lietuvių kolonijų chorai ir ansambliai. Bus dvi lietuvių dailininkų parodos: spalio 5—14 d.d. Toronto miesto rotušėje ir spalio 11—14 d. d. Lietuvių namuose. Spalio 11, penktadienį, įvyks literatūros-muzikos vakaras ir jaunimo susipažinimo vakaras. Spalio 12, šeštadienį — KLJS suvažiavimas Anapilyje ir bendruomenės šokių vakaras Lietuvių namuose. Spalio 13, sekmadienį, vyks pagrindinės iškilmės: pamaldos ir koncertas Ryersono instituto teatro salėje. J. Danys yra pakviestas redaguoti Kanados lietuvių dienų metraštį. Jam padėti sudaryta 5 narių komisija.

Toronto apylinkės dabartinės tarybos kadencijai pasibaigus, valdyba nutarė pravesti naujos tarybos rinkimus š. m. balandžio 21 d. Šiam tikslui ieškomi talkininkai penkių narių komisijai sudaryti, kuri paruoš kandidatų sąrašą ir vykdys rinkimus pagal patvirtintas naujas tarybos rinkimų taisykles.

J. Varčius

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Gerry Lougheed Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

ATOSTOGOS ŠEIMOMS Wasagoje

nuo rugpjūčio 3, šeštadienio, 2 valandos po pietų, iki rugpjūčio 10, šeštadienio, 12 valandos.

PROGRAMA VAIKAMS – mokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus grupėms. Šeimininkių pagamintas maistas. Nakvynė – nameliuose arba barakų kambariuose.

KAINA: šeimai nakvynė ir patalpos vienai savaitei $75.00, maistas vienai savaitei — suaugusiam $65.00, vaikui 7—11 m. $45.00, vaikui 4—6 m. $35.00, vaikui 2—3 m. $20.00, vaikui žemiau 2 m.-0.

VIETA: Franciscan Fathers' Camp, New Wasaga Beach, Ontario. Dalyvaujantiems nepilną savaitę pilnos savaitės kaina padalinama į 7 dienas ir dauginama iš dalyvautų dienų skaičiaus.

REGISTRUOTIS iki 1985 metų gegužės 20 d. šiuo adresu: *Gabija Petrauskienė, c/o Jaunų šeimų stovykla, 1011 College St., Toronto, Ontario M6K 3B3.*

PRANEŠIMAS JAUNIMUI

Toronto lietuvių namų švietimo fondo "Labdara" (sutrumpintai "Fondas") stipendijų paskirstymo komisija paskyrė 5 stipendijas-premijas jaunimui - $2,750.

TIKSLAS

Remti stipendijomis studijuojantį jaunimą, skatinti premijomis lietuvių kalbos ir kultūros pažinimą, ugdyti jaunosios kartos dalyvavimą visuomeninėje-kultūrinėje veikloje ir remti visa tai, kas tarnauja lietuvių išeivijos siekiams.

KVALIFIKACIJOS

Komisija, skirstydama stipendijas-premijas, atsižvelgs į šias sąlygas: a. turi būti lietuviai arba lietuvių kilmės, b. studijuojantieji aukštesniosiose mokslo institucijose, c. Vasario 16 gimnazijos Vokietijoje mokiniai, d. lituanistinių kursų ar institucijų studentai, e. lituanistinių mokyklų mokytojai bei studentai, studijuojantys lietuvių kalbą ir jos dėstymo metodiką, f. TLN nariai arba jų šeimos nariai (turi pirmenybės privilegijas). Neatsiradus tinkamų kandidatų, likusieji pinigai bus perkelti į sekančių metų sąskaitą arba paskirti premijomis už konkursinius rašinius. Prašymą rašant, svarbu duoti kuo daugiau žinių apie save, studijas ir pažymius, lietuvišką veiklą bei dalyvavimą lietuviškose organizacijose. Dėl smulkesnių informacijų skambinti T. Stanuliui **231-4937** Toronte. Prašymus siųsti: **Švietimo fondas, 1573 Bloor St. West, Toronto M6P 1A6** arba palikti LN raštinėje nevėliau kaip **vasario 23 d.**

Stipendijos bus įteiktos metiniame Toronto Lietuvių namų susirinkime, kovo 17 d. Jei yra neįmanoma, jame dalyvauti, prašoma raštiškai įgalioti kitą asmenį.

TLN švietimo fondo "Labdara" komisija

TORONTO

A.a. Antanas Masys, uolus "Tėviškės žiburių" rėmėjas, savo testamentu paliko šiam savaitraščiui $300. Pinigai jau gauti per adv. A. Puterį.

Pagerbdamas a.a. Veroniką Samulevičienę, J. Žaliaduonis, vietoje gėlių laidotuvėms, atsiuntė "Tėviškės žiburiams" iš Niujorko $30.

A.a. Modesto Šimanskio atminimui K. P. Budrevičius "TŽ" paaukojo $25.

A.a. Vinco Trumpos atminimui vietoje gėlių laidotuvėms Ingė ir Pranas Siniauskai paaukojo "Tėviškės žiburiams" $14.

KLK Algirdo šaulių kuopa Hamiltone paaukojo "Tėviškės žiburiams" $25.

KLK moterų draugijos Hamiltono skyrius, dėkodamas už paslaugas organizacijai, atsiuntė "Tėviškės žiburiams" $100.

236 SLA kuopa Toronte paskyrė "Tėviškės žiburiams" $20 auką, t.y. 20% turimo kapitalo, ryšium su laikraščio patarnavimais organizacijai.

Dr. Gražina ir J. Szabo, reikšdami nuoširdžią užuojautą pusbroliui Vytautui Balčiūnui ir jo žmonai Genei, liūdintiem tėvo a.a. Vlado Balčiūno, mirusio Lietuvoje, paaukojo "Tėviškės žiburiams" $50.

Leonas Abromonis po savo tėvo a.a. Broniaus Abromonio laidotuvių paaukojo "Tėviškės žiburiams" $50. Velionis buvo uolus spaudos rėmėjas, kuriam labai rūpėjo lietuviškos spaudos tęstinumas.

"Gintaro" ansambliui šiais metais sueina 30 metų. Sukaktuviniam koncertui ruošiasi visos grupės. Programoje dalyvaus arti 200 šokėjų, dainininkų ir muzikantų. Koncertas įvyks gegužės 25, šeštadienį, Toronto Convention Centre salėje, 255 Front St. W. Po koncerto Lietuvių namuose įvyks šokiai ir buvusių gintariečių susitikimo vakaras, į kurį kviečiami ir visi koncerto dalyviai bei svečiai. Čia gros geras orkestras, veiks bufetas ir baras. Visus kviečiame jau dabar šią datą rezervuoti "Gintaro" 30-čiui. Šiuos abu renginius ruošia 30-čio komitetas, vadovaujamas R. Žilinskienės. Ta proga bus išleistas "Gintaro" 30 metų veiklos leidinys, kurį redaguoja V. Matulaitis. "Gintaro" ansamblio vyr. šokėjų grupė, dainininkai ir muzikantai yra gavę kvietimą koncertuoti Klivlande ir Niujorke. "Gintaras" dėkoja rėmėjui M. Zubrickui už auką.

"The Sunday Sun" 1985. I. 27 išspausdino Sibire kalinamo Juliaus Sasnausko laišką, rašytą Rimui Kuplinskui, ir nuotrauką. J. Sasnauskas buvo nubaustas pusantrų metų lagerio ir penkerių metų tremties bausme. Jis yra bene jauniausias iš lietuvių sąžinės kalinių. Jo adresas: Julius Sasnauskas, Sovietskaja 147a — Parabeskoe Tomskaja OB2, USSR. Minėto dienraščio skyriaus redaktorė M. Giroux skatina rašyti laiškus sąžinės kaliniams, ribojantis vien asmeniniais reikalais. Laiškus reikia siųsti oro paštu, registruotus su įrašu ant voko "remettre en main propre" (įteikti į rankas).

Toronto lietuvių kredito kooperatyvas "Parama" 1984 m. paaugo beveik 4.5 milijonų dolerių ir savo indėliais peršoko 43 milijonų dolerių sumą. Imdama, palyginti su bankais, daug mažesnes palūkanas už paskolas ir mokėdama didesnes palūkanas už indėlius, "Parama" 1984 m. uždirbo apie $400,000.

Šiais metais numatyta padidinti metines aukas lietuviškoms Toronto organizacijoms, o Vasario 16 gimnazijos atstatymo fondui nutarta paskirti $5.000 vienkartinę auką.

Š. m. sausio 15 d. posėdyje nutarta sumažinti imamas ir mokamas palūkanas, atsižvelgiant į bendrą padėtį.

Palūkanos už namų paskolas sumažintos ligi 10.5% (keičiamo nuošimčio), o pastovių nuošimčių vienerių metų paskolos sumažintos ligi 11.25%.

Už pensijų plano indėlius (RRSP) šiuo metu mokama 10%. Norintieji taupyti ir sumažinti savo valstybinius pajamų mokesčius turėtų atkreipti dėmesį į šią galimybę.

Posėdyje apsvarstytas planas įvesti taupymo sąskaitą, kurioje palūkanos būtų mokamos už kiekvieną dieną.

Nutarta metiniam susirinkimui pasiūlyti pakelti paskolų ribas bei pakeisti statutą. **A.V.**

"The Globe a. Mail" dienraštis 1985. I. 14 išspausdino ilgą Richard Cleroux reportažą apie slidinėjimo vietovę Loretto, kurios savininkai yra Pranas bei Gražina Stripiniai ir kiti dalininkai. Pridėta ir Lino Stripinio nuotrauka. Tai esanti graži vietovė, tik 60 km nuo Toronto. Slidinėjimo takus bei kitus modernius dalykus įrengė p. p. Stripiniai, atvykę Kanadon iš Šveicarijos. Loretto vietove naudojasi daugiausia vietiniai ir Toronto gyventojai; viduryje savaitės atvyksta moterų ir mokinių grupės. Ten dirba 35 asmenys. Vietovės sėkmingumas priklauso nuo sniego gausumo (yra ir sniegą gaminanti mažina). Dvi-trys besniegės žiemos iš eilės reikštų bankrotą. Dabar Loretto vietovė esanti verta keletą šimtų tūkstančių dolerių.

Filosofija apie vedybas

— Danguje nėra vedybų, tačiau ir vedybiniame gyvenime nėra dangaus.

— Vedybos yra uostas audroje, bet labai dažnai audros būna pačiame uoste.

"Kovo ketvirtoji"

(Atkelta iš 7-to psl.)

mis malkomis ir kaip būdavo apšildomos didžiosios pilys, kaip įšildomos karališkos šeimos narių bei didikų patalynės prieš gulant įšalusiose lovose . . . Apie gydytojus vengrus, kurių vienam buvo leista ir Kazimierą apžiūrėti. Duodamos plačios abiejų dinastijų charakteristikos, trijų karalaičių — Kazimiero, Jono Albrechto ir Aleksandro mokslinimas, jų auklėtojų biografijos, filosofinės pažiūros, diplomatiniai žygiai, B. Kalimacho, Dlugošo ir kt. humanizmo bei apšvietos samprata ir pan. "Flash back" metodu, trumpais epizodais nušviečiamas žygis į Vengriją,. Kazimiero pažiūra į karą su totoriais, husitais ir kitais atskalūnais bei heretikais, jo gyvenimas Vilniuje, meilė senelių kraštui Lietuvai. "Vilnius — jo prosenelių genijaus miestas, Jogailaičių dinastijos pradžia. Miestas atrodė kaip bažnytinė sakykla, iš kurios, kaip naujovė, vis skelbiama krikščionybė". (153 p.).

"Kovo ketvirtoji" yra graži dovana šv. Kazimiero 500 metų mirties sukakčiai, o kartu ir skaitytojams. Rekomenduotina visiems, o ypač tiems, kurie mėgsta maldas ir meditaciją, tylų, ramų, šventą pasakojimą, kaip didelės laiko upės šnarėjimą bėgant skaudžia gyvenimo uoliena.

Baigiant tenka pažymėti, kad romane, matyt, per neapsižiūrėjimą, yra įsiterpusi viena istorinė klaida, būtent Kazimiero amžiaus — ji kartojama bent 5 ar 6 kartus. "Ar gali dvidešimt šešerių metų amžiaus vyras turėti praeitį?" (164 p.). Šie "dvidešimt šešeri" dar minimi 165, 167 ir kt. Iš tikrųjų Kazimieras niekada nesulaukė 26 metų. Jis buvo gimęs 1458 m. spalių 3 d., o mirė 1484 m. kovo 4 d. (žiūrėk Liet. Encikl. XI t., 274 p.). Matematišku skaičiavimu, jis išgyveno 25 metus, 5 mėn. ir 1 dieną. Kelių dienų klaida galėjo susidaryti keičiant senąjį kalendorių į naująjį ar atvirkščiai.

Jurgis Gliauda, KOVO KETVIRTOJI· Romanas. Viršelis Pauliaus Jurkaus. Išleido "Darbininkas". Brooklyn, 1984 m., 232 p. Kaina nepažymėta. Paskutinieji 8 puslapiai skirti romano mecenatams.

A†A

MODESTUI ŠIMANSKIUI

mirus,

jo gimines, draugus ir pažįstamus nuoširdžiai užjaučiame –

T. Z. Zaleskiai
R. M. Gertai

Š.m. vasario 10, sekmadienį, 2.30 v.p.p.,
Toronto Lietuvių namuose
Advokatas A. Pacevičius
skaitys paskaitą:
"Testamentai ir palikimai giminėms Lietuvoje".
Paskaitininkas atsakys į klausimus.
Įėjimas nemokamas.

Rengia – LN kultūrinė komisija

LILIJA PACEVIČIENĖ
West Insurance Brokers Ltd.
(416) 846-4888 – dienomis
853-3652 (519) – vakarais
Namų, automobilių ir komercinė drauda

PERKATE AR PARDUODATE NAMUS?
SKAMBINKITE
BIRUTEI GRIGAITYTEI-SPUDIENEI
BOSLEY
W. H. BOSLEY & CO. LTD. REALTOR
188 Eglinton Ave. E.,
Toronto, Ont. M4P 2E4
(416) 486-5777 445-9469

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
* atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
* parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
* įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
* atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas
Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

Juozas (Joseph) Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
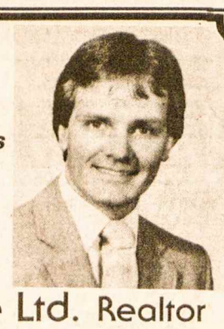
Kingsway Real Estate Ltd. Realtor
1614 Bloor Street West
(priešais Toronto Lietuvių namus)
Telefonas 535-2331, namų 532-5893

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

1985 metų ekskursijos
į VILNIŲ ir į kitus Europos miestus

1. Gegužės	16 - 24	4. Rugpjūčio	21 - 29
Gegužės	16 - 29	5. Rugsėjo	5 - 13
2. Birželio	20 - 29	Rugsėjo	5 - 18
3. Liepos	16 - 24	6. Spalio	3 - 11
Liepos	16 - 29		

Grupes 1, 3 ir 5 lydėsiu aš pats. Norintiems nupirksiu automobilius arba ir kitus reikmenis už dolerius.
Sudaromi iškvietimai ir vizos pavieniui važiuojantiems ilgesniam laikui.
Kelionėms dokumentai sutvarkomi pavieniams ar grupėms į visus pasaulio kraštus.
Šiais metais dirbsime 3 žmonės. Smulkesnių žinių teirautis čia žemiau nurodytu adresu ar telefonu.

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

A.P. GOMES
Real Estate & Insurance Ltd.
1567 Dundas St. W.
Toronto, Ontario
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Bliūdžius
Realtor
Telefonai:
531-1191
namų 537-2291

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B
2 Jane St., Suite 303
Toronto, Ontario M6S 4W3
Bloor ir Jane gatvių kampas
Telefonai:
įstaigos (416)762-7393
namų 233-0303

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B
3031 Bloor St.W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario M8X 1C5
Telefonai:
įstaigos (416)231-4138
namų 848-0234

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 10 v.r. - 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Greitas ir tikslus patarnavimas!
533-1121 (416)822-8480
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

DĖMESIO! DĖMESIO!

Vasario 2 diena jau artėja!

Bus "Vilniaus" karalaitės balius!

Toronto Lietuvių namų Karaliaus Mindaugo menėje.
Baliaus pradžia – 6 v.v., programos – 7 v.v.

Bus renkama 1985 metų "Vilniaus" karalaitė

• Madų paroda • Šilta vakarienė • Šokiai
• Turtinga loterija • Pyragų išpardavimas
• Programoje – Otavos lietuvaičių dainos vienetas "Ramunėlės" ir D. Pargauskaitė

Vietos rezervuojamos iš anksto

Bilietų kainos:
suaugusiems — $17.00,
pensininkams ir
studentams — $15.00

Bilietai gaunami
pas Kęstutį Raudį
239-7040 ir
Ričardą Budniką **767-2693**

TORONTO

Anapilio žinios

— Pakrikštyta: Dennis ir Liucijos (Petrašiūnaitės) Des Rosiers dukrelė Laura-Elzbieta-Saulė; Alberto ir Nijolės (Puronaitės) Benotų dukrelė Viktorija-Marija.

— Sausio 27, sekmadienį, 11 v.r., atnašautos Mišios už katalikų moterų garbės narę a.a. Oną Jonaitienę. Ta proga visus pavaišino kava ir pyragaičiais p.p. Aušrotai.

— Metinis parapijos susirinkimas — vasario 3, sekmadienį, 12 v., Anapilio salėje.

— Popietė religinei Lietuvos šalpai — kovo 24, sekmadienį, 12.30 v.p.p., Anapilio salėje. Kalbės rekolekcijų vedėjas kun. A. Tamošaitis, S.J., bus meninė programa ir šilti pietūs, paruošti J. Bubulienės. Rengia — kat. moterų skyrius ir par. tarybos socialinė sekcija.

— Tikinčiosios Lietuvos diena šioje parapijoje bus vasario 24, sekmadienį, Wasagoje — kovo 3 d. (pamaldos ten — 11 v.r.).

— Klebonas kun. J. Staškus sausio 26 d. dalyvavo Lietuvos krikšto sukakties centrinio komiteto posėdyje Čikagoje, atstovaudamas Pasaulio lietuvių kat. kunigų vienybės valdybai.

— Parapijai aukojo: $300 — O. Lapinskienė, $200 — E. S. Baltrušaičiai.

— Mišios vasario 3, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Jurgį Kuprėną, 11 v.r. — už a.a. Adolfą Klemką bei Sidaravičių mirusius, a.a. Kazį ir Jonę Ožalus.

Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldose sausio 27 d. buvo prisiminta Elzė iš Galinaičių Mikaitienė. Ji mirė š.m. sausio 13 d. Tauragėje, 72 m.a. Paliko 4 brolius ir 2 seseris. Palaidota Tauragėje.

— Sausio 27 d. po pamaldų įvyko metinis parapijos susirinkimas. Vietoje tarybos narių, kuriems kadencija pasibaigė, išrinkti: M. Dambarienė, A. Šernaitė, E. Steponas ir E. Varden-Vaičekauskas. Taryba sudaryta iš 12 asmenų.

— Vasario 3 d. pamaldos — 9.45 v.r. su Šv. Vakariene. Pamaldų metu parapijos taryba bus įvesta į savo pareigas.

— Moterų draugijos susirinkimas — vasario 3 d. po pamaldų M. Dambarienės bute, 22 Hewitt, tel. 536-1433. Bus renkama valdyba.

— Parapijos tarybos posėdis — vasario 13 d., 7.30 v.v., parapijos salėje.

— Parapijos choras renkasi pirmadieniais, 7.30 v.v., parapijos salėje.

Lietuvių namų žinios

— LN valdybos posėdyje sausio 24 d. priimtas naujas narys E. Ginčauskas. Paskirta auka vaikų šalpai $210 pagal paduotą prašymą. Svarstytas pastato draudimo keitimas ir papildymas, socialiniai reikalai, tarnautojų atlyginimai, visuomeninės veiklos reikalai ir 1984 m. finansinė apyskaita.

— Praėjusią savaitę ligonius lankė B. Čirūnienė, A. Brokertas, A. Bričkus, A. Petryla ir B. Trukanavičius. Šiuo metu ligoninėse gydosi arba namuose sveiksta J. Aleknavičius, V. Anskis, L. Balsys, K. Činčius, O. Drąsutienė ir O. Indrelienė. Pranas Žiurinskas yra perkeltas į "Leisure World N.H.", 225 St. George St., Toronto, Room 112. Žinantieji apie kitus sergančius ligoninėse ar namuose praneškite V. Kulniui tel. 769-1266.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Šis penktadienis — mėnesio pirmasis. Seneliai ir ligoniai lankomi iš anksto susitarus. Šv. Valanda Prisikėlimo šventovėje 7 v.v., po to Mišios. Vasario 2, šeštadienį, 5 v.p.p., bus Mišios "Vilniaus" namuose.

— Sausio 28 d. palaidota a.a. Teklė Bardauskienė, 75 m. amžiaus.

— Pakrikštyti: Melissa-Antanina, Patricijos ir Broniaus Stončių dukrelė; Jesslyn-Emily, Melindos ir Vyto Stončių dukrelė; Gailė-Lesley, Lindos ir Vytauto Miniotų dukrelė; Mykolas-Tomas, Ellen ir Eugenijaus Miniotų sūnus.

— Antroji dalis kun. dr. F. Jucevičiaus paskaitos "Krikščionybė ir kultūra" bus vasario 5 d., 7.30 v.v., Parodų salėje.

— Vaikų Mišios Prisikėlimo šventovėje — vasario 2 d., 5 v.p.p. Po Mišių bus suneštinė vakarienė Parodų salėje ir filmas vaikučiams. Informacijai — p. Kušlikienė 769-2321.

— Pirmajai Komunijai besiruošiančių vaikučių tėvų susirinkimas bus vasario 3 d., po 10.15 v. Mišių, klebonijos patalpose.

— KLK moterų dr-jos Prisikėlimo par. skyriaus susirinkimas ir naujos valdybos rinkimai — vasario 10 d., po 11.30 v. Mišių, Parodų salėje.

— Lietuviškai nekalbančių lietuvių kilmės vaikų stovykla prasidės liepos 7 d., o lietuviškai kalbančių — liepos 21 d.

— Parapijai aukojo: T. Bardauskienė $200, V. Paliūnas $150, Ed. Šileikis, P. Kudreikis, A. R. Giršai po $100; I. J. Birštonai $55; religinei šalpai — A. Matulionienė $100; klierikų fondui — P. Gulbinskas $100; "Aušros" klubui: V. Dauginis $100; dr. A. Šlekys, E. Šlekys, W. Drešeris po $50, V. Ignaitis, I. Jurcevičius po $20.

— Mišios vasario 3, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Praną Kazlauską, 9.30 v.r. — už a.a. Bronę Karasevičienę, 10.15 v.r. — už a.a. Martyną Vaškevičių, 11.30 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius, 7 v.v. už a.a. Stasį Černiauską.

Kanados lietuvių medikų draugijos Toronto skyrius rengia slidinėjimo iškylą vasario 10, sekmadienį, Caledon Ski Club vietovėje. Informacijų reikalu kreiptis į dr. R. Karką tel. 763-4025 vakarais.

KLB Toronto apylinkės valdybai susitarus su Maironio mokykla, į Vasario 16 proga rengiamą vėliavų pakėlimą miesto rotušėje vasario 16 d., 12 v., vyresnių klasių moksleiviai bus vežami autobusu į rotušę ir atgal.

KLB Winnipego apylinkės valdyba jieško dainų vieneto, kuris galėtų atlikti programą tarptautiniame festivalyje "Folklorama" 1985 m. rugpjūčio 11-17 dienomis Winnipege. Norintieji dalyvauti prašomi iki 1985 m. vasario 28 d. kreiptis laišku į Yoana Razmaitę, 23-828 Preston Ave., Winnipeg, Man. R3G 0Z4.

Pagerbdami a.a. Steponą Juodikaitį, jo dešimtųjų mirties metinių proga artimieji bei draugai paaukojo "Tėviškės žiburiams" $60.

GAUTA NAUJA SIUNTA

rašomųjų mašinėlių su lietuvišku raidynu "Olympia" firmos. Taip pat turiu naujų ir vartotų angliškų rašomųjų mašinėlių pigesne kaina nei parduotuvėse. Skambinti arba rašyti: St. Prakapas, 49 Norseman St., Toronto, Ont. M8Z 2P7. Tel. 233-4486.

ATLIEKU visokius namų remonto ir staliaus darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofas (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronte — J. Baliūnas.

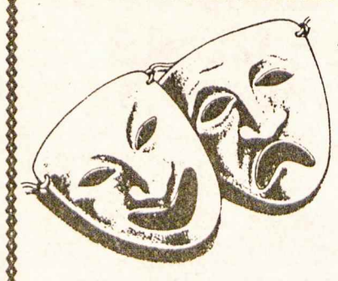

Teatrai "Aukuras" ir "Aitvaras"

vaidins

Antano Rūko
3 veiksmų komediją

"VIENO KIEMO GYVENTOJAI"

Toronto Lietuvių namuose vasario 3, sekmadienį, 3.30 v.p.p.

Režisuoja ***E. Kudabienė.***

Bilietai — $5. Gaunami Lietuvių namų raštinėje ir prie įėjimo.

Visi maloniai kviečiami dalyvauti.

Toronto Lietuvių
namų vyrų būrelio

metinis susirinkimas

šaukiamas 1985 m. vasario 3, sekmadienį, 2 v.p.p., Lietuvių namuose.

Susirinkimo darbotvarkėje – valdybos narių pranešimai ir naujos valdybos rinkimai.

Visi būrelio nariai ir prijaučiantieji kviečiami dalyvauti.

Lietuvių namų vyrų būrelio valdyba

UŽGAVĖNIŲ KARNAVALAS

1985 m. vasario 9, šeštadienį, Toronto Lietuvių namuose, 1573 Bloor St. W.

1. Jaunimo popietė – nuo 1 v. iki 5 v. po pietų
Mindaugo ir Mortos menėse.
MENINĘ PROGRAMĄ atliks: N. Pr. Marijos seselių vadovaujamas vaikų darželis, Maironio mokykla, "Atžalyno" ir "Gintaro" jaunimas. Veiks organizacijų paviljonai, gėrimų baras ir paviljonų užkandžių bufetai. ĮĖJIMAS NEMOKAMAS.

2. Kaukių vakaras – nuo 7 valandos vakaro iki 1 v. ryto
Mindaugo ir Mortos menėse.
MENINĘ PROGRAMĄ atliks: vyrų choras "Aras", vyresnieji "Atžalyno" ir "Gintaro" šokėjai. Veiks gėrimų baras, Užgavėnių bufetas. Vertinga loterija. Gražiausios aprangos ir kaukės bus premijuojamos: I – $100, II – $60, III – $50, IV – $40, V – $25, VI – $20, VII – $15. Šokiams gros smagus orkestras "Tzygani".
BILIETŲ KAINOS: $5.00, studentams ir pensininkams — $4.00. Bilietai gaunami LN raštinėje, sekmadienių popietėse ir prie įėjimo. PELNAS – DALYVAUJANČIOMS ORGANIZACIJOMS.

MALONIAI KVIEČIA VISUOMENĘ DALYVAUTI — ***TORONTO LIETUVIŲ NAMAI***

Mažosios Lietuvos moterų draugijos **tradicinis**

ŠUPINYS

vasario 19, antradienį, 7 valandą vakaro, Toronto Prisikėlimo parapijos salėje

Įėjimas – $12.00 (vakarienė su vynu). Įdomi programa, turtinga loterija. Visus dalyvauti maloniai kviečia –

RENGĖJOS

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė
savininkė V. ŠIMINKEVIČIENĖ. MENIŠKAI PARUOŠIA gėles ir jas pristato vestuvėms, ligoniams, laidotuvėms, įvairiems parengimams. Skambinti tel. 763-6694, 710 Annette St., Toronto, Ont. M6S 2E2.

REIKALINGA MOTERIS priežiūrai dviejų mažų berniukų (vienerių ir trejų metų amžiaus) mūsų namuose 3 ar 4 dienas savaitėje, retkarčiais vakarais ir savaitgaliais Cawthra-Bloor rajone Mississaugoje. Skambinti ir prašyti John darbo tel. 674-2105 arba po 7 v.v. namų tel. 273-5065.

REIKALINGA ILGESNIAM LAIKUI suaugusi, pajėgi, nerūkanti, gero būdo patarnautoja be šeimos problemų prižiūrėti senyvai, ramaus būdo moteriai, daugiausia laiko (dienomis) praleidžiančią vežimėlyje (wheel chair). Gyventi vietoje, atskirame kambaryje, pirmame aukšte, privačiame name, tik 6 min. iki High parko požeminio, 172 Clendenan Ave. Aptvarkyti 5 kambarių butą, pagaminti sau ir dviem pensininkam maistą (vienas jų diabetikas). Atlyginimas geras. Skambinti tel. 763-6498.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 534-3882 Toronte.

DĖMESIO, VERSLININKAI! Dėl senyvo amžiaus ir nesveikatos parduodu pelningą žemės sklypą (36 akrus), zonuotą pramonei. Belieka suskirstyti į sklypus ir pardavinėti. Šiaurėje prie 48 vieškelio, tarp Sutton miestelio ir Sutton motelio. Sąlygos geros: $50,000 įmokėti, ta suma bus panaudota "gain capital" apmokėti; $150,000 penkeriem metam be palūkanų, o po 5 metų iki 10 metų 8% su mažu įmokėjimu. Likutis po — 15 metų. Visada atidarytas. Teirautis pas A. Šmigelskį tel. 763-6498.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronte.

IŠNUOMOJAMAS mažiausiai 3 mėnesiams butas iš dviejų miegamųjų, voniom, su baldais. Condominium, St. Petersburg Beach Floridoje. Dėl sąlygų skambinti: 1-312-778-5374 Čikagoje 9 v.r.– 5 v.p.p.

NATŪRALAUS GYDYMO KLINIKA mediciniškas pooperacinis gydymas. Patarimai asmeniniais ir šeimos reikalais. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel.(416) 533-8008.

IŠNUOMOJAMAS BUTAS prie Keele požeminio ir High Park (vienas didelis kambarys, virtuvė ir prausykla). Skambinti vakarais tel. 767-4736 Toronte.

CANDLELIGHT CATERERS
SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir laidotuvių pusryčiai. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 279-0256 arba 279-6864 Toronte.

EUROPEAN CATERING
Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronte.

MONTREALQUE

KLK moterų draugijos Montrealio skyriaus susirinkimas — Seselių namuose vasario 10, sekmadienį, po 11 v.r. pamaldų. Paskaita — mitybos specialistės Kristinos Kličiūtės.

Metinis AV parapijos susirinkimas sausio 20 d. sutraukė per 60 parapijiečių. Susirinkimui pirmininkavo Br. Staškevičius ir sekretoriavo P. Drešeris. Pranešimus padarė parapijos klebonas, komiteto pirmininkas ir iždininkas. Visi džiaugėsi gera parapijos padėtimi. Paaiškėjo, kad 1984 m. buvo 19 laidotuvių, 8 krikštai ir trejos vestuvės. Nutarta iš Tėvų jėzuitų pirkti klebonijos namus ir vėliau mokėti algą bei pensiją ilgamečiam klebonui ir parapijos įsteigėjui kun. J. Kubiliui.

Vietoj savo kadencijas baigusių par. komiteto narių Ant. Čepulio ir M. Grinkaus išrinkti nauji: Iz. Mališka ir E. Krasowski. Be jų, komitete pasiliko Vyt. Barauskas, M. Girdžiuvienė, A. Jonelis ir V. Piečaitis.

Sol. Gina Čapkauskienė pakviesta dainuoti vokiečių labdarybės komiteto metiniame bankete vasario 9 d. Chateau Champlain didžiojoje banketų salėje. Solistė atliks dainas, parašytas prancūzės kompozitorės Pierrette Champoux vokiečių ir prancūzų kalbomis. Banketo pradžia 8 v.v. Bilietų kaina — $70 asmeniui. Kas norėtų daugiau informacijų, gali skambinti solistei tel. 366-4629.

Dr. Petras ir Irena Lukoševičiai, veiklūs Montrealio visuomeninkai ir kultūrininkai, nusipirko Toronte kooperatyvinį butą. Atrodo, sulaukę pensijos amžiaus, kelsis ten gyventi. **B. S.**

Šv. Kazimiero parapijoje. — Pirmame š. m. parapijos komiteto narių ir jų žmonų posėdyje pirmininku išrinktas Zenonas Valinskas. Ričardas Martel pateikė paruoštą metinę parapijos finansinę apyskaitą. Buvo svarstomi ir kiti par. reikalai. Po posėdžio buvo vakarienė, kurią paruošė nauja klebonijos šeimininkė Elzbieta Tanonienė. — Visų tautybių iškilmingos koncelebracinės Mišios įvyko Montrealio katedroje, vadovaujant arkiv. P. Gregoire ir jo vikarui M. Paquette. Abiem kalbom (prancūzų ir anglų) prasmingą pamokslą pasakė pats arkivyskupas. Mišių metu giedojo jungtinis italų choras. Parapijų atstovai, daugiausia jaunimas, skaitė paruoštą maldą įvairiomis kalbomis, įskaitant ir lietuvių. Pastariesiems atstovavo p-lė Adamonytė. Po pamaldų visi buvo pakviesti į salę, kur buvo pavaišinti vaisių sunka ir kava. Katedros atstovybė sveikinosi su visais atsilankiusiais. — Alfonsas Majauskas, miręs 1983 m. gruodžio 9 d., parapijai paliko $5,000. Po ilgo laiko šioje parapijoje pirmas toks reiškinys. — Sunkiai serga Julija Jukonienė ir Ona Juknelienė. — Sausio 11 d. mirė Petras Žukauskas, 86 m. amžiaus. Velionis buvo atvežtas į šventovę. Laidotuvių išvakarėse susirinko daug žmonių Rožinio maldai. Dalyvavo seselės ir AV parapijiečiai. Sekantį rytą buvo Mišios, kurias koncelebravo AV parapijos kunigai ir klebonas St. Šileika, kuris pasakė pamokslą. Palaidotas Cote de Neiges kapinėse. Svetainėje buvo pusryčiai. Liūdintys liko sūnus Petras, dukterys Marija ir Birutė su šeimomis. Artimųjų pageidavimu vietoj gėlių buvo aukojama Tautos, Lietuvių Bendruomenės fondams ir Mišioms. Tai buvo katalikiškas, prasmingas laidojimo būdas. — Iš par. choro pirmininko pareigų pasitraukus J. Skėriui, choristai jo vieton perrinko nuolatinį choro globėją — Ch. Ambrasą, jo padėjėja — Elena McNamara. Kiti choro nariai pasilieka savo pareigose. **Sk.**

VASARIO 16

ŠVENTĖ MONTREALYJE
vasario 17, sekmadienį.

Iškilmingos pamaldos Šv. Kazimiero ir Aušros Vartų šventovėse – 11 v.r. Organizacijos kviečiamos dalyvauti su savo vėliavomis.

MINĖJIMAS - 3 val. po pietų Verduno Catholic High School salėje (6100 Champlain Blvd.)

PROGRAMOJE: paskaita Gintės Damušytės iš Niujorko, vyrų choras, vadovaujamaas muz. A. Stankevičiaus, mergaičių choras "Pavasaris", vad. A. Stankevičiaus, akompanuojamas V. Lukoševičiūtės, jaunimo ansamblis "Gintaras", vadovaujamas Silvijos Akstinaitės-Staškevičienės.
Visus tautiečius dalyvauti kviečia –
KLB Montrealio apylinkės valdyba

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:
Certifikatus: min. $1,000.00		
1 metų	9.75%	
Terminuotus indėlius:		
1 metų	9.50%	
180 – 364 d.	9 %	
120 – 179 d.	8.75%	
30 – 119 d.	8.25%	
Trumpalaikius indėlius už $20,000 ar daugiau		
Taupomosios sąskaitos:		
specialios	6.75%	
su draudimu	6.50%	
kasdieninis %	6.50%	
Čekių sąsk.	5 %	

Nekilnojamo turto, asmenines ir prekybines. Paskolos mirties atveju draudžiamos iki $10,000

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

	1475 De Seve	3907A Rosemont
Pirm. antr. treč.	9.00 – 3.00	
Ketvirtadieniais	12.00 – 8.00	4.00 – 8.00
Penktadieniais	10.00 – 6.00	2.00 – 6.00